

ANDRIJAN LAH

O SEKSUALNEM VITALIZMU HENRYJA MILLERJA

LJUBLJANA 2020

Po ~~tem~~ celotnem branju domače knjižne milleriane sem ponovno prebral tudi nadvse zanimivo knjigo o Millerjevu, ki jo je napisala njegova večletna ljubica pisateljica Anais Nin /Henry in June, slovenska izdaja 1991/. Anais je pomagala Henryju pri izdaji Rakovega povratnika /1934/ in v njem tudi nastopa kot TANIA. Gre za avtorjevo spretno domala anagramsko poigravanje z imenom, saj imeni ločita le dva soglasnika /S in T/. Pri novem branju Millerjevih del je bilo več presenečenj.

Pri Rakovem povratniku, ki je bil vedno prikazovan kot delo s seksualno tematiko, sem zdaj slednjo komaj opazil! Tudi v romanu Seksus je glede na naslov razmeroma malo seksa. Tako pridemo do odkritja, da je avtorjevo edino "seksualno" ali kar pornografsko delo /naročeno in plačano kot pornografsko! / samo OPUS PISTORUM, ki pa se ob študijskem branju izkaže kot zelo duhovito in zabavno pisanje. Omeniti pa je treba še zadnjo avtorjevo, zelo njegovi smrti izdano knjigo: Predraga moja Brenda: ljubezenska pisma Henryja Millerja Brendi Venus. Ta pisma 85-letnega Millerja 50-letni igralki Brendi Venus so izrazito poudarilo dejstva, kaj je seksualni vitalizem! Seveda je Miller ~~lex~~ predvsem družbeno analitični in le v okviru tega tudi "seksualni" pisatelj.

Za zaključek naj sistemiziram prebranih 15 Millerjevih knjig. V prvi avtobiografski sklop spadata obe trilogiji: Rakov povratnik - Črna pomlad; Kozorogov povratnik ter Rožnato razpetje: Seksus, Plexus, Nexus. Zraven dodam še Tine dneve v Clichyju. Posebno mesto ima zabavni pornografski roman Opus pistorum. Preostanek so esejistične knjige: spominske Knjige mojega življenja, potopis Kolos iz Marfoussija, Svet seksa, Modrost srca in Predraga moja Brenda: ljubezenska pisma Henryja Millerja Brendi Venus.

Med programiranimi temami za moje spisanke je bil Henry Miller že nekaj let. Zdaj pa je prišel čas za njegovo predstavitev. Kdaj sem prvič slišal za Millerja? V gimnaziji je bil zame še popolnaneznanka. Najbrž pa sem o njem kaj bežnega izvedel na faksu od kakega boljše informiranega študenta na komparativi. A bilo je še daleč do tega, da bi dobil v roko kako njegovo knjigo. Aš profesor na primerjalni književnosti Ocvirk je sicer že predaval o "klasičnih" modernistih /Prost, Gide, Joyce, Kafka idr./, a da bi prišel v 50. letih na socialistični univerzi do Millerja, je bilo povsem nepredstavljivo.

A prišlo je leto 1964 in z njim prva Millerjeva knjiga v slovenščini: Rakov povratnik. Knjiga je izšla v ugledni zbirki DZS Moderni roman /urednik Kajetan Kovič/. S tem je bil avtor že postavljen med pomembne svetovne pisatelje in se je tako izmaknil oznaki zgolj seksualno "pohujšljivega" ali zgolj seksualno sproščenega avtorja.

Izdaja romana pa ni minila brez izrazite posebnosti.

Prevajalec se je podpisal le s kraticama M. V. Bibliografija DZS nam ga pozneje razkrije kot Borisa Verbiča. Kaj je bilo zadaj? V 60. letih smo še živeli v poudaljšku avstro-katoliškega puritanizma, ki ga socialistična morala ni bistveno spremenila. In zdaj smo v Rakovem povratniku prvič prebrali besedo pizda, besedo, s katero nam danes mimogrede postrežejo srednješolke v pogovoru. Ni pa bilo še druge "pohujšljive" besede — kurec in tudi fuk še ni bil zapisan. Ali je res tista pizda povzročila prevajalčev umik k črkama /le ena črka je bila njegova prava !/ ali pa je prevajalec čutil celotni prikaz pariškega seksualnegažitja in bitja kot problematičen? "ene je takrat "Rakov povratnik osvojil kot povsem nov tip avtobiografske proze.

Bistveno sporočil en jebil že uvodni Emersonov citat v ta roman. Citat bom navedel pozneje ob obravnavi Rakovega povratnika.

Moja dokončna iniciacija v Henryja Millerja se je dogodila okoli leta 1970. Takrat sem bil edinkrat na filmske festivalu v Puli kot poročevalec za neki filmski list. Kot knjižni ljubitelj pa sem seveda zašel v neko knjigarno in tam odkril kar obe Millerjevi avtobiografski trilogiji v hrvaščini : nenaslovljeno trilogijo Rakova obratnica, Crno proljeće in Jarčeva obratnica, vse 1967, ter Ružičasto Paspeće : Sexus, Plexus, Nexus., vse 1969. Imel sem toliko popovedem, da sem vse skupaj kupil, a trdnost

se začel sladkati s temi knjigami šele v Ljubljani, saj je bilo filmskega ogledovanja v Puli utrudljivo preveč. Tako praznujem 1 letos pravzaprav 50-letnico svoje gajzetostin z Millerjem.

Naj navedem še nadaljnji prirast Millerjevih knjig v moji knjižnici.

Leta 1971 je izšel v hrvaščini nadvse zanimiva literarna Millerjeva avtobiografija Knjige mog života. Slovenska izdaja Knjige v mojem življenju je izšla šele leta 1999, a je nimam.

Leta 1978 je izšla v hrvaščini odlična Millerjeva potopisna knjiga po Grčiji Kolos iz Maroussija. Slovenska izdaja te knjige je sledila šele 1995, a je nimam.

In zdaj še 80. leta. V specialni erotično-seksualni zbirki Dotik /DZS/ so izšle kat 4 Millerjeve knjige : Kozorogov povratnik, 1985, Opus pistorum, 1987, in Seksus I-II, 1987.

Domala sočasno sem s hrvaškega knjižnega trga pridobil 3 knjige eseja Svajet seksa, 1986, eseje Mudrost srca, 1986, in še posebej privlačno knjigo Predraga moja Brenda : Ljubavna pisma Henryja Millera Brendi Venus, 1987.

Dokončujem svoj seznam Millerjevih knjig še z eno slovensko publikacijo : Tihi Objevi v Clichyju, 1987.

Taknjiga je nekak tematski dodatek Rakovega povratnika, saj nam ponudi še nekaj pestrih zgodbic iz pariškega boheemskega življenja,

Prehajam h kratkemu prikazu Millerjeve biografije, ki jo povzemam iz Kronologije v 2. knjigi slovenske izdaje Seksusa.

~~Na~~ HENRY MILLER /1891-1980/ se je rodil v New Yorku kot sin ~~knjižar~~ krojača, po rodu Nemca. Svoje prvo desetletje je preživel v ~~družbi~~ razgibani družbi proletarskih dečkov.. Njegova družina se je večkrat selila.

Leta 1907 spozna v srednji šoli svojo prvo ljubezen Coro Seward. Leta 1909 se vpiše na Mestni college v New Yorku, a po dveh mesecih izstopi. S tem ~~je~~ konec njegovega rednega šolanja. Star je 18 let. Zaposli se ~~si~~ prva v cementarni v New Yorku /finančni oddelek/, nato pa izmenja več zaposlitev. Imaprvo ljubico, ki bi mu lahko bila po letih mati /Pauline Chouteau/. Kako posrečen seksualni začetek : izkušenj čar in mladosti žar !

Leta 1913 se v San Diegu ^{seznan} z anarhistko Emmo Goldman. To srečanje označuje Kronologija kot Millerjevo življenjsko prelomnico.. Star je 22 let.

Leta 1914 dela pri očetu v krojaški delavnici. Seznan se s pisateljem Frankom Harrisom.

Leta 1917 se oženi s pianistko Beatrice Sylvas Wickens. V Seksusu in drugod nastopa 1. žena z literarnim imenom Maude. Zakon traja 7 let /1917-1924/.

Leta 1919 se mu rodi prvahči Barbara Sylvas, pozneje znana kot Barbara Sandford.

Leta 1920 postane kadrovski referent v kurirsk^oem oddelku Western Union Telegraph Company v New Yorku.

Leta 1922 napiše svojo prvo knjigo Spodrezana krila, a je še vedno literarni vajenec.

Leta 1923 spozna June Edith Smith. Slednja postane njegova najbolj usodna žena. V Seksasu in drugod nastopa 2. žena z literarnim imenom Mona.

Leta 1924 se loči od prve žene in se poroči z June. Zakon traja 10 let /1924-1934/. Istega leta 1924 opusti službo in želi delovati kot poklicni pisatelj. A kako uspeti ?

Mora se lotevati različnih poslov, a mu ti ne uspevajo.

Večinoma ga vzdržuje s svojim delom žena.

Leta 1927 - v času prohibicije v ZDA - osnujeta z ženo ilegalno točilnico alkohola, a tudi to ne traja dolgo.

Ko je uslužbenec v mestnem parku, se preskusi celo kot grobar ! Sledi pa prelomni dogodek.

Leta 1928 pridobi June precej denarja od nekega petičnega zagledanca vanjo in skupaj s Henryjem se napotita v Evropo. Tam se mudita kar leto dni ! /torej do leta 1929 / Domala pravljivični zasuk !

Leta 1930 se Miller, vedno brez denarja, pogumno sam napoti v Evropo. Kronologija pomenja, da je odšel iz New Yorka z 10 dolarji ! Kaj zdaj ? V ZDA si je lahko nenehno izposojal denar pri prijateljih in pri znancih, a kako bo v Parizu ? Tudi tam je bilo nekaj Amerikancev, ki so mu pomagali ali s katerimi si je kaj pomagal.

Leta 1931 se seznanja s pisateljico Anais Nin. O živahnih odnosih med Anais in med Henryjem več izvemo v dnevniški knjigi Anais Nin ~~Henry~~ in June, ki jo imamo tudi v slovenskem prevodu. Istega leta 1931 začne Miller pisati Rajkov povratnik. Nekaj zasluži kot korektor pariške izdaje Chicago Tribune. Krajši čas predava angleščino na liceju v Dijonu, a ne dobi plačila v denarju, imajo golj zagotovljeno prehrano in stanovanje !

Leta 1933 intenzivno piše / Črna pomlad, začetek knjige o D.H. Lawrenceu/.

Leta 1934 Miller pri 43 letih končno pisateljsko prodre !

V Parizu izide Čakov povratnik. Kronologijam sporoča tole : "Prvotni rokopis je bil trikrat obsežnejši od tiskane knjige, trikrat je prepisal besedilo."

Istega leta se sreča s francoskim pisateljem Blaisom Cendrarsom. Zaneha čas se vrne v New York /december 1934- marec 1935/. Loči se od June.

Leta 1935 objavi New York povratno. S pisanjem začneja dobivati denar.

Leta 1936 ponovno ovišče New York.

Leta 1937 se seznanja s pisateljem Lawrenceom Durrellom. Obišče London in tam spozna T.S. Eliota in Dylana Thomasa.

Leta 1938 izidejo 3 Millerjeve knjige : Denarčin kako je tak postal, Alfa /2. izdaja/ ter Max in beli fagociti.

Leta 1939 izide Čozorogov povratnik. Očitno že premožni avtor si privošči kar enoletni dopust, namenjen obisku Grčije!

Najprej se oglašasi pri Durrellu na Arfu, nato družno obiščeta več grških krajev. Začenja se vojna na severu /Poljska, september 1939/.

Leta 1940 se umakne pred evropsko vojno v ~~Evropo~~ New York.

Seznani se s pomembnima pisateljema : s Sherwoodom Andersonom in z Johnom Dos Passosom. Piše potopis po Grčiji Kolos iz Maroussija, esej Svet seksa in avtobiografsko pripoved Tigi dnevi v Clichyju. Začne pisati veliko avtobiografsko trilogijo Rožnato razpjetje.

Leta 1941 potuje po ZDA. Tega leta mu umre oče.

Leta 1942 se odpravi v Kalifornijo in nadaljuje s pisanjem Rožmarina tega razpetja in Klimatizirane more. Margaret in Gilbert Neimanga prijateljsko sprejmeta pod svojo streho v Los Angelesu. Tam ostane do leta 1944.

Leta 1943 se posveti slikarstvu in naslika 200 do 300 akvarelov ter uspešno razstavlja v Hollywoodu !

Leta 1944 se poroči s tretjo ženo : z Janine Wartho Lepsko. Zakon traja 7 let /1944-1951/.

Leta 1945 končuje Seksus in začne prevajati Rimbaudovo Sezono v peklu, a prevoda nekonča. Rodi se mu hči Val.

Leta 1946 začne s Schatzom pisati knjigo V nočno življenje, sam pa začne knjigo o Rimbaudu Čas morilcev. Leon Shamroy mu odkupi več kot 30 akvarelov. Zapišimo atraktivno "cvetko" iz Kronologije ! " Dobi obvestilo iz Pariza, da se je na njegovem bančnem računu nabralo 40.000 dolarjev, a se ne zmeni zanje." /!!!/ Nekdanji revež ima zdaj denarja preveč.

Leta 1947 začne pisati Plexus in konča knjigo V nočno življenje.

Leta 1948 napiše Nasmeh na dnu lestve. Rodi se mu sin Tony.

Leta 1949 konča Plexus in začne pisati Knjige mojega življenja.

Leta 1951 se loči od 3. žene Janine. Otroka gresta z njo v Los Angeles. Konča Knjige mojega življenja.

Leta 1952 začne z njim živeti Eve McClure. Začne pisati Nexus. Z Evo odide v Evropo, seveda tudi v Pariz.

Leta 1953 obišče Rabelaisovo rojstno hišo blizu Chinona.

Odpotuje tudi v Anglijo in obišče prijatelja Perlesa.

Decembra se oženi z Evo McClure. Zakon traja 9 let /1953-1962/.

Leta 1954 začne Millerjev prijatelj Alfred Perles pisati knjigo Moj prijatelj Henry Miller. Na Japonskem je potujoča razstava Millerjevih akvarellov. Začne pisati knjigo Big Sur in pomaranče Hieronima Boscha.

Leta 1955 gabišče hči iz prvega zakona Barbara Sandford. Nista se videla 30 let ! Piše Ponovno srečanje v Barceloni.

Leta 1956 poskrbi za umirajočo mater. Konča Big Sur in pomaranče Hieronima Boscha.

Leta 1957 predela Tihe dnevi v Clichyju, ker je našel rokopis, ki je bil 15 let izgubljen. Nadaljuje Nexus. Izvoljen je za člana Nacionalnega inštituta znanosti in umetnosti.

Leta 1958 nadaljuje Nexus.

Leta 1959 konča Nexus ter odide z Evo v Evropo.

Leta 1960 napiše Slikati pomeni ponovno ljubiti. Sestavi prvo skico Noreja za Harryjem,

Leta 1961 potuje po Nemčiji, po Avstriji, po Švici, po Italiji, po Portugalski in po Španiji. Ameriška založba Grove Press prvič izda Rakov povratnik. Leta 1934 je lahko izšel Rakov povratnik samo v Parizu. Ameriški puritanizem je torej pri Rakovem povratniku popustil ~~koraj~~ po 27 letih !

Leta 1962 začne 2. zvezek Nexusa.

Leta 1963 objavi John Calder Rakov povratnik v Angliji z velikim uspehom. Angleži so nas prehiteli z objavo Rakovega povratnika samo za eno leto ! Grove Press tiska Kozorogov povratnik v žepni izdaji.

Leta 1964 objavi založba New Directions v New Yorku knjigo Henry Miller o pisanju.

Leta 1965 ima razstavo akvarelov v Los Angelesu. Umre mu 4. žena Eve, Aprila je praiizvedba opere "Hasmeh na dnu lestve" v "am-burgu." V New Yorku izidejo Pisma, naslovljena Anais Nin. Leta 1967 se v Beverly Hills poroči z Japonko Hoki Tokuda. Zakon traja 10 let /1967-1978/.

Leta 1968 ga v Pacific Palisades obišče Lawrence Currell. Z Bradleyem Smithom začne Moje življenje in moji časi, vizualni življenjepis.

Leta 1969 v Evropi spremlja snemanje filma Rakov povratnik.

Leta 1970 je film Rakov povratnik predvajan v ZDA, sledi tudi film Mirni dnevi v Clichyju. Izide knjiga Nespečnost ali Hudič nprostosti. Prejme nagrado za knjigo leta v Neaplju za Come il Colibri /Miruj kot kolibri/, prvo in edino nagrado, ki jo je kdaj dobil za literarno delo. Nemo propheta in patria.

Leta 1971 je Norenje za Harryjem uprizorjeno v Parizu.

Playboy Press izda knjigo Moje življenje in moji časi.

Leta 1972 izidejo : Med razgovorom, Ko človek dopolni osemdeseto in Razmišljanje Mishimovi smrti.

Leta 1973 izidejo : Prvi vtisi o Grčiji, Ponovno bleščeče se vode in Knud Merrild : Praznik v slikarstvu.

Leta 1974 izide Nespečnost.

Leta 1975 izidejo Opombe za Moro.

Leta 1976 izda Knjigo o prijateljih.

V letih 1976-1980 napiše Miller 1500 /!!!/ pisem igralki Brendi Venus, svoji zadnji ljubezni. Krajši izbor teh pisem imam v hrvaščini.

Leta 1980 genialni Henry Miller umre.

O seksualnem vitalizmu Henryja Millerja, 2. DEL
/RAKOV POVRATNIK/

Prehajam k obravnavi Millerjevih knjig. Držal se bom vrstnega reda lastnega branja Millerja. Tako bosta na začetku obe avtobiografski trilogiji. In tu je 1. knjiga 1. trilogije :

RAKOV POVRATNIK, 1934.

Za izhodiščno analizo tega teksta uporabljam tri stavčne oznake Rakovega povratnika na platnicah slovenske izdaje, 1964.

1. Rakov povratnik velja za najboljši roman znanega sodobnega ameriškega pisatelja Henryja Millerja.
2. Rakov povratnik je roman o nekem ameriškem deklasirancu, ki ga je zaneslo v Pariz.
3. Rakov povratnik je eden najmočnejših in najbolj doslednih umetniških protestov zoper absurdnosti zahodne civilizacije.

Opomba : Zaradi tipkarske racionalnosti bom poslej naslov romana krajšal R. p. .

Ad 1 : Ali je R. p. res najboljši Millerjev roman ?

Morda pa je boljši Seksus ali pa Kozorogov povratnik ?!
In še : Ali je R. p. sploh roman ? Ali je to le nenavadna avtobiografija ? Če povežemo obe oznaki, bi dohili nenavadni avtobiografski roman. A dovolj p oznakah R. p. .

Ad 2 : Ali je R. p. res roman o nekem /!/ ameriškem deklasirancu, ki ga je zaneslo v Pariz ali pa je ta oseba kar pravi Henry Miller, ki ima pridane literarne poteze ? Iz stavkapa je razvidno bistvo : Človek, povrh še tujec v velemestu - babilonu .

Ad 3 : Ali je R. p. res umetniški protest zoper absurdnosti zahodne civilizacije ? Morda pa je zgolj kritičen prikaz modernega vlemesta brez izrazitega protesta ? Morda je vlemestni kaos anaroidnemu Millerju po svoje celo ustrezal ? ^V ³ Stavku se pozna časovnost : leto 1964 v ~~komun~~ nističnem režimu. Takrat je bila v ospredju kritika zahodnega kapitalizma in propaganda vzhodnega socializma /državnega kapitalizma/. Vzhodnih civilizacij se takrat ni smelo problematizirati /Rusija, Indija, Kitajska, Arabija/, a slovenski obiskovalci obeh blokovskih prostranstev smo v 60. letih brez težav opazili večjo svobodo in višjo življenjsko raven ¹ na demokratičnem Zahodu in umanjkanje svobode in nižjo življenjsko raven na totalitarnem ² Vzhodu. Nastop in celo obstoj kritičnega in uporniškega Millerja pa bi bil na Vzhodu kar nemogoč. Stopimo ¹ korak dalje. Na začetku R. p. preberemo izjemno pomembni Emersonov citat . Glasi se : " Romani se bodo sčasoma umaknili dnevnikom in avtobiografijam, in to bodo zanimive knjige, samo čebo pisatelj vedel, kako naj med tistim, čemur pravi svoje izkušnje, izbral tisto, kar je zares njegova izkušnja, in poročal o resnici resnično." Bistroumni Ralph Waldo Emerson / 1803-1882/ je daleč vedel in njegovim mislim lahko le pritrdim. Emersonov citat nedvomno močno podpira tip Millerjevega avtobiografskega pisanja.

Dotakniti se moram tudi pomenljivega naslova R. p. .

Na prvi pogled gre za geografski pojem, a le-ta nimakake smiselne zveze s Parizom. Tako se vsiljuje predvsem časovna oznaka oziroma zodiakalno znamenje Rak /od konca junija do konca julija - poletni solsticij - Najdaljši dnevi v letu in krajšanje dni - vrh in sredina leta - preneseno še vrh in sredina človeškega življenja/. Kaj več o Raku pa nam bo razložil Slovar simbolov : " Kot lunatni znak označuje umik vase, senzibilnost, sramežljivost in upornost.

/Opomba : vsaj sramežljivosti pri Millerju ne bi našli !/

Rak je simbol prazne vode in je kot tak izenačen z Jungovim materinskim /torej ustvarjalnim/ arhetipom.

Raku pripada vloga posredovanja, posredništva, povezuje oblikovani in brezoblični svet in je prag reinkarnacije."

Že kar na začetni sedmi strani R. p. najdemo ^{omembo} ~~oznako~~ raka:

" Rak časa nas žre. Naši junaki so se sami ubili ali pa se ubijajo." Ta citat pa nas še najbolj približuje raku kot boleznem, kot trpljenju, kot pogubi.

Še udarni prvi stavek R. p. : " Živim v Villi Borghese."

Izvem, da živi pripovedovalec -/ali kar Henry/ s kolegom Borisom.

Težave s komentiranjem Millerja so neznanske, saj ta avtor nabije toliko sporočil na eni strani, da bi moral komentator nujno napisati ^o tej strani več kot eno stran. In tovrstna stran je tudi 1. stran R. p. !

Ognil se bom komentiranju in navedel ~~kar~~ kar del prve strani R. p. : "Zdaj je jesen mojega drugega leta v Parizu. Sem so me poslali iz razloga, ki ga še nisem mogel dognati. /?/"

Nič denarja nimam, nič sredstev, nič upanja. Najsrečnejši človek na svetu sem. /!!!/ Pred letom dni, pred šestimi meseci sem mislil, da sem umetnik. Zdañ več ne mislim tega. Sem umetnik. /!!!/ Vsa literaturaje odpadla. Nič več ni knjig, ki bi jih moral napisati, hvala bogu.

Kaj pa tale tu? To ni knjiga. /!!!/ To je žalitev, to je obrekovanje, slabo spričevalo. To ni knjiga v navadnem pomenu besede. Ne, to je žalitev brez konca in kraja, pljunek v obraz umetnosti, brcaj zadnjico vsemu: bogu, človeku, času, ljubezni, lepoti ... vsemu, kar hočete! Zapel bom tebi na čast, morda malo neubrano, toda pel bom vendarle. Pel bom,, medtem ko boš ti ječala, pisal bom mad tvojim umazanim truplom..."

Preidimo na stran 8: "Če hoče človek peti, mora najprej odpreti usta. Imeti mora celapljuča in se malce spoznati na glasbo. Ni pa potrebno imeti harmoniko ali kitaro. Poglavitno je, da hočeš peti. To je torej pesem, Pôjem.

Pojem tebi, Fania." /Opomba: Ali je R. p. navsezadnje pesem Tania je nekaka konkurentka najpomembnejše ženske v obeh

Millerjevih trilogijah, v katerih nastopa kot Mona, v realnem temelju pa je to 2. Millerjeva žena June. Tu je že razviden

Millerjev pisateljski sistem: stalno povezovanje avtobiografičnosti in literarnosti /novajmena za realne osebe/.

V nadaljevanju izvemo, da je Fania Židinja /to je tudi Mona !/. Zaradi nje pabi avtor "tudi sam rad postal Žid." Avtor je sploh obkrožen s številnimi židovskimi prijatelji in znanci.

Ta ameriška in mednarodna družčina je bila osnova Millerjevega obstanka v Parizu, saj je pomoč lahko pričakoval le od nje.

OPOMBA: V TANU JE GOTOVO UPODUBLJENA ANAIS. V NDUKIH IMENIH SO CELU U ENAKE ČRKE: ANIA IN ANNI!

Številni avtorjevi prijatelji in znanci so s svojimi življenjski-
mi zgodbami stranski "junaki" R. p. in drugih Millerjevih del.

Večinoma so svpjski posebneži, saj se z "navadnimi" občani
avtor le redko družī. Naštejmo nekaj omenjenih Millerjevih
prijateljev : Van Norden, Karl, Boris, Moldorf.

Avtorjeva značilnost je stalno preskakovanje od realnih
življenjskih zgodb k razmišljanju, k fantaziranju in k nadreal-
nosti. Na strani 12 prispemo do t.i. besedne "pohujšljivosti" :
"Pri Ireni je težava v tem, da ima kovček namesto pizde... lona
, ta pa je imela pizdo."

V SSKJ izvemo, da je pizda vulgarna beseda, a ne izvemo,
katera je ne vulgarna beseda za žensko spolovilo. Ali je ne vul-
garna samo latinska beseda za pizdo ? V spolnem besedišču je
torej tista Millerjeva pohujšljivost za dolino šentameriško
in za šentflorjansko.

Zabeležimo še prvo omembo Dostojevskega, Millerju zelo obču-
dovanega avtorja. Stran 16 : " Popolnost Turgenjeva primer-
jam s popolnostjo Dostojevskega. /Ali je še kaj bolj popol-
nega kakor večni spopad /

Avtorjevo spominsko povezovanje je zelo gibljivo. Zdaj raz-
mišlja o tem, da se bo moral preseliti iz Ville Borghese,
nato pa se miselno preseli v čas, ko je prvič prišel v Pariz
/1928/. Dogajanja v R. p. pa so iz 30. let.

Vredno je navesti rušilni citat s strani 29-30 : " Skoraj 100
let in več že svet, naš svet, umira. In ni ga bilo človeka,
že približno 100 let, ki bi bil dovolj nor, da bi položil
stvarstvu bombo v rit in jo sprožil, Svet trohni, polagoma umira.
Toda izvemo o Parizu /stran 32/ : " Ni naključje, da žene
takšne ljudi, kot smo mi, v Pariz. Pariz ni nič drugega kot
umeten oder, oder, ki se vrti in si tako igralec-gledalec

lahko ogleda vse razvojne stopnje konflikta.. Sam po sebi Pariz ne sproži nobenih dram. Začenjajo se drugje."

V vrsti drobnih osebnih skic avtor očrta tudi prostitutko Germaine /stran 47/.

O avtorjevem ustvarjalnem vrenju /stran 50/ : " Ko hodim po Champs Elysées, me domisljeki oblivajo kakor znoj. Biti bi moral dovolj bogat, da bi imel tajnico, ki bi ji narekoval kar med hojo, saj me najboljše misli preblisnejo takrat, ko se ločim od pisalnega stroja."

Na straneh 64-65 se avtor razpiše o italijanskem književniku Papiniju, na koncu pa doda lastno misel /stran 65/ :

"Umetnik je vedno sam - če je res umetnik. Ne, to, kar umetnik potrebuje, je notranja odmaknjenost od drugih."

Svobodnjaški avtor z obilico časa, a brez denarja, ne more v kino, manjka mu nekaj sujev. Torej se sprehaja po Parizu, kar je zastonj. Premišlja o tem in o onem in preide v mislih na New York /stran 67/ : " V New Yorku se celo bogataš zave svoje nepomembnosti. New York je hladen, bleščeč, ^z pločest. V njem vladajo poslopja. Vsa dejavnost je tam nekako atomsko mrzlična, a čim ^m besnejši je tempo, tem bolj se krči duh."

Nekaj pozneje nas obdari avtor s pomenljivim Emersonovim izrekom ~~xxra~~ /stran 68/ : " Življenje je v tem, na kar človek ves dan ⁱ misli." In v čem bi bilo Millerjevo življenje ? Očitno v celotnem lastnem doživljajskem in v doživljenem svetu, ki še ni našel izhoda v besedni razbremenitvi. Razumljivo je, da avtor, ki je često lačen, prizna tole stvarno dejstvo ~~x~~ : /stran 68/ ~~x~~" Ne samo da mislim ves dan ¹ najed, marveč ponoči tudi sanjam o njej."

In nadaljuje : " Ne mikapa me, da bi se vrnil v Ameriko, se pustil spet vpreči v dvojni jarem, garal kot živina. Ne, rakši sem eden izmed evropskih revežev." (!)

Na strani 92 razkrije avtor svoje veliko spoznanje : "Zavest, da ni nobenega upanja več, je učinkovalahame nekako zdravilino...
Imel sem občutek, ko da mi je nekdo odvzel z namenitvijo koprme."

Na koncu iste strani razmišlja^z človeštvu : " Mar je nenehni pohod zgodovine predrugačil eno samo sestavino človeške narave, jo bistveno temeljito predrugačil ? Človejka je izdalo to, čemur pravijo boljši del njegove narave, to je vse. Na skrajnih mejah svojega duhovnega bistva se človek znajde epet nag kakor divjak."

In še konec tega poglavja /stran 93/ : " Telšsno sem živ. Moralno sem svoboden. Svet, ki sem gazapustil, je zverinjak. Zora se^svita nad novim svetom, svetom džungle, v katerem blodijo mršavi duhovi z ostrimi kremplji. Če sem hijena, sem mršava in lačn^h hijena : grem na lov, da se zdebelim."
 Ob avtorjevih š^š številnih razmišljanjih v R. p. pridajo svoje besedovanje tudi pripovedovalčevi prijatelji, in obširno razlagajo sv^šje probleme in svoje življenjske poglede. Tako n^es na strani 100 obvesti o sebi Van Norden.

Takoj zatem sledi pripoved p^p Henryjevega prijatelja Karla o njegovem sečanju s poročeno žensko Ireno. In že je tu spet Van Norden, ki komentira Karlovo zgodbo, kakor jo je slišal sam. Sledi zgodba o Van Nordenovem seljenju iz enega stanovanja v drugo bivališče... Pomembno dejstvo pri tem je, da je Van Norden avtorjeva finančna ppora.

Takole opiš^{de} avtor svoje občutje korektorja pri ameriškem časopisu v Parizu : /stran 133/ "Te katastrofe, katerih korekturo berem, učinkujejo name kakor čudovito zdravilo. Predstavljajte si stanje popolne imunitⁿosti, začarano življenje, popolnoma varno življenje sredi strupenih bacilov. Nič se mene dotakne, ne potresi ne eksplozije ne upori ne lakote ne trčenja ne vojne ne revolucije. Cepljen sem proti sleherni bolezni, vsaki nesreči, vsaki žalosti in revščini."

Avtor je življenjsko utrjen /Svet brez vsakega upanja, a nobenega og^rupa !/ in pride do naslenjega prepričanja /stran 138/ : "Nič več nisem Američan, pa tudi prebivalec New Yorka ne, še manj pa Evropejec ali Parižan. Nobenih podložnikov ni več, nobene odgovornosti, nobenega sovraštva, nobenih skrbi, nobene strasti. Nisem niti za niti proti. Nevtralen sem."

Presenetljiv je prikaz pariške spolne ponudbe /stran 145-146/ : "Nisem še videl mesta, kjer bi bila ponudba spolnega užitka tako raznolika. Brž ko ženska izgubi kak se^valec, ali oči ali nogo, gre na cesto. A v Ameriki bi umrla od lakote, če ne bi imela drugega priporočila kot svojo pohabljenost. A tu je drugače..."

Prehodi od "navadne" pripovedi v eseju izem so v R. p. česti /spolna ponudna - Matissovo slikarstvo/.

Ob pismu, ki mu ga je napisal nekdanji stanovanjski kompanjon Boris, zapiše avtor : /stran 152/ " Včasih se vprašam, kako je mogoče, da privlačim samo prisojence, nevrasteni-ke, nevrotike, psihopate - zlasti pa žide."

V avtorjevih židovskih družčinah pa spada tudi bogataška Tania, ki se v pripovedi ponovno pojavi. Obenem pa se avtor spominja našeno Mono, s katero sta v času nastajanja R. p. že ločeno živele. Za skokovite pripovedne prehode v R. p. je ilustrativen tudi navdušen odnos Mone do Strindberga / v preteklosti/. Avtorju je takrat dejala : "Strani 161-162" " Prav tako si blazen, kakor je bil on... želiš si kazni !"

In avtor pristavi : " Kakšno veselje mora imeti sadistka, če naleti na masohista, ki je kakor ustvarjen zanjo !"

O tem, da se je znašel avtor v zvezi z Mono večkrat kot tipični masohist, bo povedano pozneje.

Pa spet svojevrstno slikanje Pariza /stran 163/ : " Večno mesto, Pariz ! Bolj večno od Rima, sijajnejše kakor Ninive . Pravo Bosrčje sveta, kamor se človek vedno spet priplazi - slep in omahujoč bedak - po rokah in nogah... Zibelka civilizacije, zaudarjajoča greznica, křstnica, kamor smrdljive maternice odlagajo svoja krvava bremena mesa in kosti."

Na strani 164 preberemo mračen prikaz človeškega življenja : "Človek je vržen v svet kakor umazana majhna mumija; ceste so spolzke od krvi in nihče ne ve, zakaj je tako. Vsak hodi po svoji poti in - čeprav zemlja kar gnije od dobrot - nihče ne utegne obrati plodov..."

In pomenljivo dalje : " Moj človeški svet je poginil; bil sem čisto sam na svetu, moje prijateljice so bile ulice, in ulice so mi govorile v tistem žalostnem, grenkem jeziku, ki ga hranijo človeška revščina, in hrepenenje, neuspehi in jalov trud."

Omenjeni citat je posrečeno miselno izhodišče za poznejši zapis na strani 166 : " Misli^m, da je bilo 4. julija, ko so mi spodnesli stol izpod riti. Niti besede kakega svarila. Eden izmed^{ed} velikih živin z onstran luže je sklenil, da bo treba varčevati; s tem, da je skrčil število korektorjev in nebogljenih malih strojepisk, je prihranil za stroške svojih voženj tja in nazaj in za najemnino razkošnega stanovanja, ki gaje^{je} imel v hoteku Ritz."

Kako se je avtor preživljal po izgubi korektorske službe ? Takole pravi /stran 167/ : " V tem času sem na veliko ~~pisateljeval~~ teljeval pod tujim imenom. Ko so odprli na Bulvarju Edgar Quinet ~~nov bordek~~ velik nov bordek, sem napisal zanj nekaj reklame in bil zanj nagrajen. Steklenico šampanjca in še žensko v eni izmed egiptovskih sob sem dobil zastonj." (!)

In dalje na strani 168 : " Najhujše izmed vsega pa je bila disertacija, ki sem jo začel pisati za nekega gluhonemega psihologa. To je bila ~~izprava~~ izprava o pohabljenih otrocih..." /!/
Preko slikarja Krugerja se je avtor seznanil z Amerikancem Fillmorom, ki je bil v diplomatski službi. Kruger ga je označil takole : "Toliko denarja ima, da sam ne ve, kam bi z njim." /stran 172/ In spet je našel avtor finančno oporo. Nihanje med bedo in med ugodnim življenjem, podprtim od petičnih Amerikancev, je bila stalnica Millerjevega življenja v Parizu.

Pa še en nenavaden prikaz Pariza : /stran 185/ " Pariz je kakor vlačuga. Od daleč te mami in kar ne moreš pričakati časa, ko jo boš zajel v objem. Pet minut kasneje imaš pa že občutek praznote, sam sebi se ~~st~~ študiš. Čutiš, da si osleparjen."

Na strani 194 avtor pove : " Proti koncu poletja me je Fillmore povabil, naj se naselim pri njem. Imel je stanovanje z ateljejem nad konjeniško vojašnico, nedaleč od Place

Dupleix." Na strani 195 izvemo med drugim : "Jedi in vina jebilo vedno dovolj in kdaj pakdaj je po vsej sili hotel, da grem z njim na kak dancing."

Sledi Fillmorova zgodba^z neko rusko kneginjo /?!/. Res pa jebilo takrat v Parizu veliko obubožanih ruskih emigrantov aristokratov. A v avtorjevi družini se pojavijo bolezenske motnje : " Fillmore ima bronhitis, kneginjama ... kapavico, jaz pa zlato žilo." /stran 203/

Ruska kneginja Maša na straneh 208-209 izpove svoje ra^z gibane /tudi seksualne/ doživlja^{je} v Franciji. Potem ko Maša odide iz Fillmorovega stanovanja, ostaneta moška spet sama. /stran 210/ *

"Cele večere sva razpravljala o tem, kje je bolje : v Parizu ali v New Yorku. In v te najine razprave se je neizbežno vtihotapila osebnost Walta Whitmana, ta edonstvena osamljena osebnost, ki jo je rodila Amerika v svojem kratkem življenju." Miller je Whitmana izjemno cenil in le-ta ga je pritegoval s svojim izrazitim vitalizmom.

Na strani 218 nam avtor poda tole pesni^{sko} sliko sveta : "Vseh teh zadnjih 400 let, odkar se je rodila zadnja nenasitna duša, zadnji človek, ki je vedel, kaj pomeni ekstaza, ~~človeške umetnosti, misel in dejavnost nenehno propadajo.~~

Svet je izčrpan, niti suhega prdca ni nikjer več. Ali moretisti, čigar oko je obupano in lačno, količkaj spoštovati obstoječe vlade, zakone, pravilnike, mačeka, ideale, toteme in tabuje ? " Ali Miller riše NAŠ ČAS ?!

Avtorjev vitalizem se spet pojavi na strani 221, ko Miller ponavlja znani Rabelaisov telemski izrek : Stori, kar hočeš! Izjemno prepričan je izjemnega avtorja ~~izjemnega avtorja~~ je izpovedano na strani 222 : "Nekoč sem si mislil, da je najvišji cilj, ki ga imal lahko človek, biti človek, zdaj pa vidim, da bi me ta smoter umičil, saj je bil to njegov namen.

Danes s ponosom trdim, da sem nečloveški, da ne pripadam ljudem in vladam, da nimam nič opraviti z verami in z načeli.

Nič nimam opraviti s škripajočo mašinerijo človeštva - zemlji pripadam !" (1)

V nadaljevanju /stran 223-224/ spregovori avtor o romanu Dostojevskega Besi in pove med drugim : " Stavrogin je bil Dostojevski, in Dostojevski je bil vsota vseh tistih protislovij, ki človeka bodisi ohromé ali pa ga ~~pe~~peljejo v višine. Noben svet ni bil zanj prenizek, da bi se spustil vanj, nobeno mesto previsoko, da bi se bal nanj povzpeti. Vso lestvico je prelezel, od prepada do zvezd..."

Od Dostojevskega se obrne avtor k sebi : /stran 224/
 "Sedaj vem, odkod izviram. Ni mi treba pogledati v horoskop ali v rodovnik. Nič ne vem, kaj je zapisano v zvezdah ali v moji krvi. Vem, da izviram od mitoloških ~~da mitoloških~~ ustanoviteljev človeškega rodu." /!!!/

Pri Millerju je vedno tako : čim več je nenavadnih zgodb, situacij in misli, tem več je razgibanih pripovednih snovi.

Zgodba o službi predavatelja angleščine na linceju v Dijonu je prav čudna. Avtorjo opiše takole /stran 227/ : " Prihodnosti nisem imel nobene; službani bila niti plačana. /!/"

Steti bi se moral za srečnega, ker sem bil deležen časti, da lahko širim evangelij francosko-ameriškega prijateljstva. To je bila služba za sinakakega bogataša."

Na poti v Dijon razmišlja Miller povsem radikalno o življenju in o svetu : "stran 227/234" : " Kreplji in kljun - to smo mi! Velikanski prebavni aparat, ki znajavohati mrtvo meso. Naprej ! Naprej brez usmiljenja, brez sočutja, brez ljubezni, brez odpuščanja. "eprosi za milost, in tudi sam ne prizanašaj drugim!..."

Ko so avtorju v Dijonu pokazali njegovo sobo, komentira : "stran 236/ " Nikoli v življenju nisem stanoval v sobi, ki bi imela zaboj za premog. In nikoli v življenju si še nisem sam zakuril ali učil otroke. Nikoli v življenju pa ~~nisem~~ tudi še nisem brezplačno delal. Čutil sem se svobodnega in uklenjenega hkrati..."

Na strani 241 se nam razkrije Millerjeva nova svobodna pedagogika : " Moja prva ura je bila posvečena fiziologiji ljubezni. Kako se pariyo sloni - to sem jim pravil ! Vžgalo je kot ogenj . Pomprvem dnevu ni bilo ~~ni bilo~~ nikdar več praznih klopi. Po tej prvi lekciji angleščine so stali ob vratih in me čakali, kar^o lepo smo ^{se} razumeli... Vprašajte vse, kar hočete - to je bilo moje geslo. Tuba sem kot pooblaščenec kraljestva svobodnih duhov..." (!!)

Razmere v Dijonu so bile sicer za avtorja utesnjujoče in uporabil je prvo priložnost, da jim je utekel. Prijatelj Karl mu je sporočil, da ima v Parizu neko zaposlitev ²nanj.

Ko pride avtor h Kralu, mu ta^{av}meni zgodbo o 16-letnici, ki je bila pri njem, pa so jo njeni sta^vši pred kratkim odpeljali s seboj.

/Opomba : ta zgodba se humorno razširjena pojavi ponovno v Tihih dnevih v Clichyju !/

V Parizu se je največ spremenilo Fillmoru, ki se je zapletel z neko Francozinjo. Zdaj pa je napregledu v bolnici. Avtor obišče Fillmora, ta pa zaskrbljeno izjavi : /stran 256/

"Pravijo, da sem nor - in da imam morda tudi sifilis..."

Zatem se avtor seznanja s Fillmorovo ljubico Ginette.

Fillmoru je po ozdravitvi pretilaporoka z Ginette.

Zaključek R. p.-ja je nekaka novela o razmerju Fillmora in Ginette. Avtor pomaga prijatelju Fillmoru, da se iz Francije umakne v Anglijo, iz nje pa se bo vrnil v ZDA.

Zadnji odstavek R.p.-ja se glasi : " Sonce zahaja. Čutim, kako ta reka teče skozi mene - njena preteklost, njena starodavna tla in spremenljivo klima. Griči jo blago oklepajo: njen tok se nemenja."

Ali se je pisatelj vrnil k starogrškemu izreku PANIA REI ?

R.p. je življenjski total, sestavljen iz pripovedi, iz spominjanja in iz razmišljanja. R. p. ni literatura v smislu leporečne izmišljajske zgodbe, marveč eksistenčni dokument s prevlado resnice nad lepoto. Resničnost je sicer stilizirana, imena oseb so zamenjana, a R.p. je še vedno tisto, kar nakazuje Emerson : poročanje resnici resnično. Stvarnost sveta in človeka je v R.p. problematizirana : je banalna, bedna, kruta, olupna, a vendar premore tudi humor. Celotna pripoved R.p. je nanesena kaotično, a kompozicijski okvir je razviden : na začetku sta Amerikanec in Židovka, na koncu sta Amerikanec in Francozinja. Ob Zodiaku sta uveljavljena tudi JIN in JANG.

Drugi del prve Millerjeve avtobiografske trilogije ČRNA POMLAD, napisan v Franciji 1934-1935, ni izšel v slovenščini. Imam hrvaško izdajo CRNO PROLJEĆE, 1967. Knjiga je

posvečena Anais Nin, s katero je imel Miller takrat kar najtesnejše odnose. Uvodni citat je tokrat iz Miguela de Unamuna in se ukvarja z raziskavo njegove lastne oseb-
nosti. Medtem ko je imel Rakov povratnik le nakazana poglavja, ima Črna pomlad lo naslovljenih in zraven še kome-
ntiranih poglavij.

V primerjavi z R. p. je Črna pomlad manj atraktivna, kar je pravzaprav pričakovano, saj obravnava večinoma deška, fan-
tavska, mladostna Millerjeva leta. Taleta pa ne morejo konkubirati vsebinsko polnim letom odraslega moža.

Prvo poglavje Štirinajsto okrožje se začemja z udarnima stavkoma : " Jaz sem patriot - 14. okrožja v Brooklynu, kjer ^{se} ~~sem~~ odrastel. Osžanek ZDA neobstaja zame drugače kot pojem, kot zgodovina ali kot literatura."

Ustaviti se je treba tudi ob dokaj razvidnem naslovu Črna pomlad. Toda ali je bila Millerjeva mladost res tako črna, tako slaba ?! Res da je živel doma v skromnih razme-
rah, a njegovo življenje je v fantovskih družčinah je bilo navdušujoče razgibano. Na strani 12 omenja avtor vrsto dečkov, ki jih je poznal s ceste in jih je bolj občudoval kot ^e ~~znane~~ znane zgodovinske osebe !

A vrniti se moramo na stran 11. Tam naredi Miller pressnetljivo napako, saj navede, da je rojen v zname-
nju Ovna /marec-april/, vendar je rojen 26. 12, torej v znamenju Kozoroga /december-januar/ !

Pomembni pa so tile stavki z začetne 11. strani : " Roditi se naučici pomeni potepati se celo življenje, biti svoboden. Pomeni nesrečo in nezgodo, dramo, gibanje.. ^{mem} ~~eni~~ posebno sanje. Harmonijo relevantnih dejstev, ki daje vašemu potepanju metafizično zanesljivost." //

Značilni spominski podatek za dečka Henryja je bil, ko je slišal starga Žida na cesti, da je rekel ime Dostojevski !

Tudi v Črni pomladi poteka avtorjevo spominjanje skokovito sem in tja.

Na strani 32 izrazi avtor svoj izjemni individualizem : "Jaz sem človek brez preteklosti in brez prihodnosti. Jaz sem - in to je vse." //

Morda pa je avtorjevo razpoloženjske črne pomladi v njegovem "črnem" pogledu na Ameriko : " Jaz vidim, kao Amerika širi nesrečo. Jaz vidim Ameriko kot črno // prekletstvo sveta." //

Na strani 35 se avtor spomni Rabelaisa, ki je svetoval za vse težave smeh, a kaj, ko je stvarnost nespodbudna.

Sicer je avtor vedno poln paradoksov.

"a strani 37 pravi : " Jaz sem človek starega sveta...

Jaz pripadam bujnemu drevesu preteklosti... Jaz sem ponosen, da ne pripadam temu stoletju." //

Nekaj pozneje se proglašasi za raka //, ki se giblje sem in tja, nazaj in naprej, kakor ga je volja." //

Prijatelja iz R. p. Carl in Van Norden se spet pojavita v Črni pomladi na strani 46.

Zanimivo je avtorjevo razmišljanje ob Robinsonu Crusoeju z vidika relativne sreče na pustem otoku. V sedanjsoti pani pustih otokov, ni raja, ni niti relativne sreče.

O branju v stranišču beremo na strani 57 : " Vse dobro, kar sem prebral, bi lahko rekel, da sem prebral v stranišču.//"

Omenjeni so Boccaccio, Rabelais, Petronij, Apulejev Zlati osel in celo Joyceov Ulikse ! Nastavlja se vprašanje, zakaj je Henry bral na stranišču : Ali je imel tam blaženi mir ali pa ni mogel brati "pohujšljivih" knjig odkrito doma. A vendar, kdo je pri Millerjevih poznal omenjene knjige kot pohujšljive ?!

Ker Miller tudi v Črni pomladi nadaljuje z orisom življenjskega tótala, ni čudno, da se ustavi na strani 61 tudi pri pisoarjih, znani francoski posebnosti.

V poglavju Angel je moj vodni žig se razpiše avtor o svojem slikarstvu !

V naslednjem poglavju Krojaška delavnica se pisec vrne v deška leta, ko je tako ali drugače pomagal očetu krojaču.

Daleč od kake "črne pomladi" je seznam družinske gostije pri Millerjevih na strani 117 : "Vesela družina in miza, polna dobrih jedi in pijač." Potem pa sledi skoraj celostranski jedilno-pivski seznam !!

Družinsko vzdušje se nadaljuje tudi z zgodbo o slaboumni Henryjevi teti Meli.

Da nebi prezrli spolne dejavnosti mladega Henryja, omenimo dogodek v avtobusu, ko se je gneči Henry domala sparil z neznanko !

Poglavje V nočno življenje nas seznani z razgibano sanjsko fantazijo, fantastična slikapa se poraja Henryju tudi, ko opazuje z Brooklynskega mosta stvarnost okoli sebe.

Avtor preskoči s pripovedjo v Pariz, a kmalu je spet v ZDA /poglavje Burleska/.

Dogodek v avtobusni gneči se domala ponovi na galerijskem stojišču Metropolitana, in to v zadovoljstvo Henryja in neznanke. Presenetljivo je, da se je njuno početje dogajalo ob glasbi Wagnerjevega Parsifala! Avtor takole komentira dogajanje: "Vse zadnje dejanje sva bila združena v nebeškem blaženstvu. //!// Bilo je lepo in vzvišeno, bliže Boccacciu kot Danteju,, a vendar vzvišeno in lepo." //!// Skeptični um sicer dvomi o seksualnem uživaštvu v nerodnem stoječem položaju, v hudi gneči in v moteči okolici.

A kaj, morda pa je glasbenaspremljava res povzročila vzvišenost seksualnega delovanja, po domače kavsanja ali fukanja. Da pa je v tej zgodbi Millerjev seksualni vitalizem nedvomno potrjen, ni nobenega dvoma.

Zadnje poglavje Velemestni manijak se konča takole: "

"Zvečer bom razmišljal o te^m, kaj sem jaz."

Dodani so še kraji, v katerih je Črna pomlad nastajala:

Louvenciennes, Clichy, Villa Seurat. Slednja nas spomni nazaj na začetek R. p., na Villo Borghese. Millerju v

Parizu le ni šlo tako slabo, saj je mestoma živel v vilah!

Kaotično prepletanje dogajanja, spominjanja in razmišljanja je tudi v Črni pomladi bistvena avtorjeva sestavina.

Tretja knjiga Millerjeve prve avtobiografske trilogije KOZOROGOV POVRATNIK je bila končana v Parizu leta 1938, izšla pa je leta 1939. Slovenski prevod je izšel leta 1985 v odličnem in vsočnem prevodu Zdravka Duše. Isti prevajalec je na isti visoki ravni prevedel tudi Millerjeve knjige Seksus I-II in Opus pistorum.

Na začetku knjige nas preseneti kratko geslo : Na jajčniški troli. Skoraj gotovo je tu namig na žensko spolno žlezo in ne na jajčno jed. Uvodni citat v Kozorogovem povratniku /poslej K. p./ pa je tokrat prevzet iz Pierra Abelarda, in sicer iz ~~xxx~~ Predgovora k delu Historia Calamitatum /Zgodovina mojih rev/. Zdaj pa nas čaka "spopad" z naslovom. Miller je rojen v znamenju Kozoroga /26. 12./ in je tu poudarjeno avtobiografsko dejstvo. Kaj pa nam o tem zodiakalnem znaku pove Slovar simbolov ? "Znak se začneja z zimskim solsticijem, ko navidezna smrt narave in prenehanje sezonskih del omogoča razvoj duhovnih in iznajditeljskih človeških sposobnosti. S tem znamenjem upravlja Saturn, neusmiljeni bog časa., ki človeka "kristalizira v njegovih najvišjih ambicijah." Kozorog se obrača vase in ~~seke~~ "počasni vzpon globokih sil, zakatere često dolgo niti sam ne ve, bo omogočil, da potrdi svojo vrednost. S klicaji označujem tisto, v čemer vidim Millerjeve značilnosti.

Sicer pa so poudarjene pri Kozorogu še te lastnosti : hladnost, tem^{ot}not, trdost, molčečnost, pesimizem, melanholija.

Millerjevaprotejsko čuteča in misleča osebnost vsebuje vsekakor marsikaj.

Kozorogovci so dvosmerni : ena smer jih vleče navzdol, v bretno, v vodo, druga smer jih vleče navzgor, v višine, v planine. So v stalni napetost nasprotujočih si privlačnih sil. /!/
 r

Simbolika kozoroga /kozla/ v mitologijah pa je neznansko široka. Grška mitologija : Ena Dionizovih podob je Kozorog /Dioniz v Egiptu/. V zvezi z Dionizom je grška tragedija oziromagrško gledališče. "a kozorogu so jahaži Afrodita, Dioniz in Pan. /!!!/

Božanski vidik Kozoroga v antiki se preobrne v krščanskem srednjem veku v popolno nasprotje. Kozel je likovna podoba

Satana ! Tu sta še judovski grešni kozel in kozel kot podoba pohotnosti in še bi kaj našli. Kot so poudarjena nasprotja pri zodiakalnem znaku, je enako tudi pri mitološki delitvi na božansko in na satansko.

~~7. ekspresna~~ začetna 7. stran K. p. je pripovedno in izpovedno nabita, podobno kot pri K. p.. Skrivn^{as}ni prvi stavek se glasi : "Ko enkrat spustiš dušo, sledi vse zanesljivo kot smrt, celo sredi kaosa." V tem stavku so 3 velepomembne besede : Duša, Smrt in Kaos. Slednja beseda pa je tista, ki Millerja napolnjuje in kar nam on kaotično posreduje.

Nekaj protejskih izpovednih stavkov s prve strani :

"V vsem sem pri priči videl ravno nasprotno, protislovje, med resničnim in neresničnim pa ironijo, paradoks.

Bil sem sam sebi najhujši sovražnik. Nisem si želel storiti nič takega, česar ne bi prav tako lahko tudi opustil.

Že v otroštvu, ko nisem še ničesar ^o p^ogrešal, sem si želel umreti /!/ : hotel sem se umakniti, ker v bitki nisem videl nobenega smisla." Že prva stran obre^meni bralce z izpovedno težo. Kaj vse še bo ?

Avtor je kritičen do sebe pa tudi do svojih prednikov /stran 9/.

"Moji predniki so bili sami Nordijci, idioti torej. Oprijeli so se čisto vsake neumnosti, ki se je rodila na tem svetu."

Njegova kritika se širi na celino, na Ameriko /stran 10/ :

"Vsa celina je ena sama mora, ki proizvaja najhujšo bedo v največjih količinah."

Esejistični uvod se na strani 11 vendarle prevesi k avtobiografskim drobcem. In tu[✓] je še ena samooznaka : " Bil sem že v bistvu protislovn^a osebnost, kot pravijo temu."

In dalje /stran 13/ : "Bil sem en sam kaos od vsega začetka, kot sem že rekel."

Prehajam k Millerjevi prvi in obenem k zadnji pomembni službi. Sprva se je hotel prijaviti kot poštni sel pri telegrafski družbi, a je bil odklonjen. To ga je spodbudilo, da se je hotel pritožiti kar pri predsedniku podjetja. Prišel je do podpredsednikovega tajnika, tega ga je poslušal in napotil dalje : h generalnemu direktorju ! Le-ta pa je dejal, da je človek, ki Millerja ni sprejel, prekoračil svoja pooblastila!

Takole poroča avtor /stran 15/ : "Sestanek je trajal 7 ur. Preden smo končali, me je gospod Clancy potegnil na stran in mi naznanil, da bo postavil mene za šefa zaposlovanja." /!/ Tako se je zgodil presenetljivi Millerjev vzpon v Kozmodemski /Millerjev izraz !/ telegrafski kompaniji. Millerjevo delo pa je bilo zelo živčno in napeto. Sam ^{re} prvi, da je "najemal in odpuščal kot demon."

Pisana množica iskalcev zaposlitve je povzročala kadrovskega šefu in njegovim pomočnikom hude težave. A kako urejevati zadevo? Avtor je bil kritičen tudi do svojega dela: "Zapravljanje ljudi, materiala in naporov. Grozljiva farsa pred kuljami znojain siromaštva." Češtni sistem pa je označil Miller za gnil, za nečloveški, za ušiv, za brezupno izrojen in zapleten. Svoje delo pa označi kot "en sam dolg, neprekinjen pandemonij". Kaotično vdušje avtorjevega pisarniškega dela nakazuje že stavek: "Na mizi sem imel 3 telefone in zvonili so vsi naenkrat." Novinci kurirji pa so bili zelo različni: "Mnogi so imeli že čez dobro uro vsega zadržani in prenekateri je zagnal sveženj brzojavk kar v kanto za smeti ali v kanal."

Za pomoč pri kadrovanju je imel avtor spiske s podatki o bivših zaposlenih, saj so se ti večkrat ponovno potegovali za delo, a so v podatkih želimeli "črno" piko. "Za vsakim drugim imenom se je skrival tat, slepar, pretepač, blaznež, izprijenec, bebec."

Ko je avtor lahko začel zaposlovati kot kurirke tudi ženske, se je razmahnil njegov seksuakni vitalizem /strani 23-24/: "Ob koncu delavnika sem imel vselej zaznamovanih pet, šest takih, pri katerih se je splačalo potipati. Čisto preprosto: puncici sem sicer obljubil službo, vendar sem jo imel v šahu - ali daš, fukat ali pa nič".

Avtor navede zatem nekaj imen iz svoje družčine v firmi

in doda: "Bili smo vesela družčina in družilanas je skupna želja, da razfukamo firmo." (!)

Polovico strani 26 porabi pisatelj, da našteje vse narodce, katerih pripadnik je jemal v službo. Omenjeni so tudi Slovenci.

Presenetljiv je seznam poklicev, katerih posamezniki so se prijavljali za kurirje ! /~~xx~~ ista stran 26/ Kar nekaj zametek sociološke študije !

Po treh letih norije na delovnem mestu je vzel avtor tritedenski dopust. V tem času je napisal svojo prvo knjigo o 12 malih možeh /najbrž so bili ti možje kurirji/. Knjiga je bila le pisateljska vaja in avtor je bil še daleč do umetniške zrelosti. /stran 28/ Avtor opiše nekaj usod svojih malih mož.

Z rezkimi oznakami Amerike se Miller svojim sodržavljanom večinoma gotovo ni prikupil. Na strani 34 preberemo :

"Amerika je pacifistična in ljudožerska..., v notranjosti pa je klavnica..., v resnici pa je kurbišče..."

Ko se je Miller odločil zapustiti svoje zahtevno in naporno službo, se je znašel v odprtem ^{et}svetu prijateljskih srečanj, a kako preživeti ? Prijatelj Ulric mu je ¹govoril o Parizu in zasejal v Henryju seme, ki je vzkalilo pozneje. Razpoloženjsko je Miller nihal od potrtosti in melanholije do veselosti in zanosa.

Na strani 53 beremo : "Vseh ljudi, ki sem jih že spoznal, je bilo za ne ravno majhno mesto." To je bil velik človeški kapital Millerjevega pisanja.

Avtorjeva spominska ¹strena se zavrti nazaj in spet se nizajo zgodbe v zvezi z njegovo 5-letno "kozmodemonsko" službo.

Svoje ustvarjalne dileme ^mrazloži na strani 81 s stavkom :

"Misel na to, da bi se lotil knjige, me plaši; toliko imam povedati, da ne vem, ne kje, ne kako bi začel." /!/
/

Sicer pa se je Henry najčešče ukvarjal z mislimi, kdo mu bo posodil kak dolar.

Spomin odnese avtorja spet v deška leta in izvemo, kako sta s prijateljem v deškem spopadanju s kamni po nesreči ubila nekega dečka ! Na strani 102 avtor čudno poveže ta dogodek s kritiko staršev : "V nehvaležnosti je bila naša moč in naša lepota. Ker nismo bili njihovi /?/, nismo mogli biti krivi nobenega zločina." /102/

In novi paradoks na strani 104 : " In zdaj razmišljam - ne brez obžalovanja in hrepenenja - da je bilo to strogo utesnjeno življenje v zgodnjem otroštvu pravzaprav brezmejno stvarstvo, medtem ko se je življenje odraslih, ki je sledilo, ves čas neusmiljeno krčilo."

Bralec se kar čudi, ali je Henryjeva deška družina res razpravljala o tolikih pomembnih in posebnih zadevah, kot so omenjene na strani 115.

Ko je pri 21 letih Henry razpoloženjsko onupaval, je srečal Roya Hamiltona /stran 117 in dalje/, razgledanega mladenciča, in se z njim zbližal. Takole označi avtor Hamiltonovo vlogo /stran 119/ : "... zadeval je v srčiko biti, v bitje, ki naj bi sčasoma preraslo golo osebnost, sintetično individualnost, ter me pustilo, da bom čisto sam oblikoval svojo usodo."

Daljšo spominsko pripoved nameni pisec svojemu očetu v zadnjih letih njegovega življenja.

Ko avtor zapusti resno razmišljanje, preide v posebej naslovljeno MEDIGRO, ki je očitno namenjena seksualnim dejavnostim /stran 139 in dalje/.

Nujno je ~~zaviti~~ citirati domiselni Millerjev stavek :

"Kaos je beseda, ki smo si jo izmislili za red, ki ga ne razumemo." /!/
 Najprej se seznanimo z živahno seksualno dejavnostjo Henryjevega prijatelja Curleya. Nato Henry podrobno opiše svoj fuk z varuško svoje hčerke. Pophvali jo takole : " Ne vem, če sem še kdaj v življenju naletel na žensko, ki je fukala tako dobro kot ta." /stran 145/

Takole označi Henry svoje ženske /o/srečevalke : Veronika je imeia klepetavo pičko, Evelyn pa je imela nasmejano pičko.

Svoje ključno gledišče o seksu je avtor zgoščeno izrazil na straneh 152-153 : "Tisto, česar se ne sme imenovati, je čisti fuk in čista pička; o tem se lahko govori v luksuznih izdajah, saj bi sicer svet razpadel nakoščke. Prav spolni odnos drži svet skupaj : na svoji koži sem to skusil. Toda očitno je v fuku, resničnem fuku, in v pički, resnični pički, neznana sestavina, ki je dosti bolj nevarna kot nitroglicerin." (!)

Miller se v nadaljnjem razmotrivanju zaveda, da sega seks od banalnosti do božanskosti, vmes pa je družbenost, v kateri nastopa tudi sam.

Do dolgem razmišljanju o globokih starih življenja se napoti avtor spet k zgodbi, in sicer k zgodbi o znancu Židu Maxieju Schnadigu in o njegovi sestri Riti. Henry je takole izzval Maxieja /stran 166/ : "Daj, pripelji jo kdaj s seboj, da si od blizu ogledam, kakšno fračo ima..." Maxie je bil osuplo zgrožen ob takem govorjenju. Henry pa mirno nadaljuje : "Saj menda ima pičko, ta tvoja sestra - ali je brez nje ?"

Ko je ~~nekot~~ pozneje Henry pomislil na Rito, jo je presenetljivo ~~ne~~ nenadoma ~~rečal~~. /stran 169/ : " In kakor bi bilatelepatško začu~~tki~~ tila, kaj me ima, je čakala nakurcakot pes nakost. Že naslednji trenutek sva sedela v neki kitajski beznici, tiščala sva se nakl^opci v separeju in sva se obnašala kot dva pojava zajca."

S^{le}di sladostrasten prikaz fuka z Rito, ki ga je izpešjal

Henry kar v veži njenega doma. V zapisu tega dogajanja se Henry čudi : "Si morete misliti, komaj nekaj ur je minilo od tedaj, ko se ^m Maxieju v kabini rekel, da bi si rad ogledal s^estrino fračo, zdaj pa je ~~nik~~ že bila tu, pod mano, nasajala se je name, vsa mokra in zmehčana, in je frskala kot ~~ognj~~ ognjemet."

Za časovno in za tematsko preskakovanje v Millerjevi knjigi je zeko značilno Henryjevo druženje z Bergsonovo knjigo Ustvarjalni razvoj. /stran 174 in dalje/ Omamila ga je že beseda ustvarjalni : "Ta beseda je bila moj talisman." /!/ Millerjeva pripoved je polna zaporednih nasprotij " npr. seka^o - Bergson, nato pa ~~prizxxx~~ stiskanje z neznanko v vlaku in spomin namladostno ljubezen Uno, saj je bil tudi Henry kot deček še idealist,

A že je tu strastno spominjanje na Henryjevo srečanje z njegovo usodno žensko. Sicer jo omenjakot Georgiano, a ~~šit~~ gre nedvomno za 2. ženo June, s katero sta bila v času nastajanja K. p. že ločena! A o tej zvezi preberemo kar zaneseno fantazijo !

Iz zrelosti sledi spominski skok v Henryjeva deška leta, ko je Henry s klavirjem zabaval svoja starša.

Na strani 200 Henry prizna : " S to prekleto muziko nisem nikoli prišel ne vem kako daleč - že zato ne, ker se je ves čas prepletala s seksom. Samo za klavir sem sedel in odigral kratko pesmico, čpa so se nabirale pičke okrog mene kot muhe. Poglavitni krivec za to je bila Lola. Lola je bila moja prva učiteljica klavirja." Lola pa je bila tudi prva kratkotrajna Henryjeva ljubica. Imel je 15 let. "Takrat sem prvičrat fukal..." Kako je šlo dalje ? "Dve leti sta minili, preden sem ga znova namočil." A fukanje v bordelu mu je prineslo neprijetni nasledek : triper.

Potem pa se seksualna poplava kar razliva po papirju. Seznam je pester : mati njegove učenke klavirja, nato pa učenka klavirja, 16-letnica, ki jo je poučeval na domu njene prijateljice, pa učiteljica v Adirondacksu. Sledi pa izjemno zabavna zgodba tipa ménage à trois. Ob počitniškem kopanju v reki je Henry najprej slekel Francie /"Bila je lepa in poželjiva pička z velikimi škotskimi joški in z zdravimi belimi zobmi..."/, nato pa sta skupaj slekla še njeno prijateljico ~~Agnes~~ Irko Agnes, ki je bila zaradi katoliške pobožnosti v bolj zadržana, vendarle se ni upirala telesnim užitek.

Francie je sproščeno in radostno uživala v fukanju.

Navajam le en primer s strani 207 : "Ko sva ob večerih sedela na verandi in klepetala z gosti, se mi je včasih umestila v naročje z golo zadnjico - pod krilom ni imela ničesar - skrivoma sem odpel hlače in jo nasadil in tako se je potem smejala in se pogovarjala z ostalimi, ki so bili zraven."

Zdaj je že čas, da razkrijemo glavno značilnost Millerjevega pisanja seksualnosti : spolnost je razbremenjena grešnosti , ki je bila osnova domala dveh tisočletij judovsko-krščanskega puritanizma.

Avtor takole razloži Franciejevo dejavnost /stran 208/ :
 "Očitno ji je bilo v posebno veselje, če si gaje lahko drugim pred nosom dala noter, pravila je, da je stvar bolj špaska, če nisi z mislimi preveč zraven."

Svojo prostodušno seksualno filozofijo izrazi Francie na isti strani takole : "Dedci radi fukate, ženske pa tudi. Saj se ne znuca ne meni nekemu drugemu. In nikjer ne piše, da se moraš zatreskati v vsakega, ki se z njim pofukaš, a ni tako ? Jaz se že ne bi marala zaljubiti; saj mora biti grozno, da kar naprej fukaš z istim dedcem, a ni grozno ?" (!!!)

Humorjapolne so seksualne dogodivščine Henryjevega prijatelja Mac Gregorja, opisane na več straneh. Občasno pa je Mac Gregor govoril tudi o Platonu in o Nietzscheju, Henryja pa je spraševal o Atlantidi. Mac Gregor, po stroki pravnik, se na naslednjih straneh izkaže s pronicljivim razmišljanjem o življenju in o svetu.

Sam avtor je bil takrat v išočem položaju. Takole pravi :
 "Te čase, ko sem se potikal od vrat do vrat, od službe do službe, od prijatelja do prijatelja, od krožnika do krožnika, sem si vseeno poskušal ograditi čisto majčkene prostor, ki bi bil samo moj, samo toliko, da bi imel sidrišče..."

Pomembno ugotovitev poda avtor na strani 228 : "Bil sem najbrž edini dadaist v vsej Ameriki, pa se tega sploh nisem zavedal." In dalje : "Fako sem bil jasnoviden, da so me imeli za prismuknjenega."

Na strani 229 sledi neprizanesljiva kritika Amerike : "Mislim, da noben človek pod soncem ni bil ponižan tako grozljivo kot Montezuma, nobena rasa ni bila iztrebljena tako neusmiljeno kot ameriški Indijanci, nobena ^{država} ~~država~~ ni bila oskrunjena tako nizkotno in krvavo kot Kalifornija, ko so jo oskrunili zlatokopi."

Na straneh 232-233 navede Miller vrsto umetnikov, predvsem dadaistov in nadrealistov, in se jim idejno priključuje .

Našteti so : Apollinaire, Blaise Cendrars, Jacques Vaché, Louis Aragon, Tristan Tzara, René Crevel, Henri de Montherlant, André Breton, Max Ernst, Georg Grosz.

V nadaljevanju avtor problematizira in secira sodobno civilizacijo in njeno uničevalnost /1. svetovna vojna/. Na strani 243 označuje pisatelj civilizacijo kot nenehno vojno stanje. Od širšega sveta in od njegovih problemov preskoči avtor spet k svojim spominom. Miller⁴ na strani 240 označi bistvo svojega življenjskega iskanja : "Četudi bi mi ponudili primerno službo, je ne bi mogel sprejeti, saj nisem potreboval dela, marveč bogatejše življenje." /!!!/ Da, ^u tñ jekleč !
A ^{en} vendar : kdo mu bo /njemu ali komurkoli/ za bogatejše življenje plačeval ? Avtor se znajde v primežu med grdo stvarnostjo in med lepimi željami !

Med spominskimi utrinki izstopa zgodba, ko je bil Henry propagandist za "Britansko enciklopedijo in je hodil od vrat do vrat. ² Zatem skicira avtor svoja potepanja po ZDA in svoja socialna spoznanja nanjih.

Na strani 249 ugotavlja : "Ko sem prišel do spoznanja, da sem manj kot najmanjša ničla, dokler bo tako, sem bil pravzaprav srečen... Vsem je šlo na živce, ko so videli, kako se zabavam... Najprej ⁴ so me imeli za nekoristnega

člana družbe, potem sem bil nekaj¹časa brezskrben fičfirič, ki bi kar naprej žrl na tuj račun; no, in zdaj sem bil nor. /Veš kaj, ti grinta, pojdi pa si najdi službo... pri nas si op^{le}all! Mimogrede avtor navede, da se je kar naj¹hitro oženil /1917/, a ni resno sprejel vloge zakonskega moža, saj je bil pripravljen živeti na ženin račun. /stran 250 in dalje/.

Opis ene od kratkotrajnih Millerjevih služb je prav zabaven /strani 253-254/.

Hamsunov roman Skrivnosti je Millerja zelo pritegoval

/stran 255/ : "Po svoje sem bil podoben Herru ¹Maglu.

/Opomba : glavni osebi romana/. Nikoli nisem vedel, kaj bom storil naslednj¹ trenutek. Nisem vedel, ali sem angel ali

pošast. Tako pač kot premnogi izjemni ljudje našega časa.

Herr ¹Magel je bil obu¹panec - in prav v svojem obupu tako prikup^m in človeški."

Portret sebe kot mladega moža um⁴anika bi lahko začel Miller takole /stran 255/ : "Delo mi je bilo popolnoma odveč, saj sem se s tem samo ~~umikaj~~ izmikal resničnemu delu, ki me je še čakalo."

V spominskem potepanju se avtor spet dotakne svojega šefovstva v kadrovske oddelku telegrafske družbe. Tok pripovedi o lastnem miselnem in¹⁰ stvarnem dogajanju je neizčrpen. Na strani 265 se nizajo iskrive misli : " Živiš v sadovih svojih dejanj in dejanja so žetev tvojih misli.

Misel in dejanje sta eno, kajti kadar plavaš, si v tem in del tega obenem, in to je vse, kar si žel¹š, naj bo, nič več in nič manj. Vsak zamah odtehta večnost. Sistem hlajenj¹ain gretja je en sam sistem in samo namišljena¹črta loči Raka od Kozoroga." /!!!/

Tu je nakazana povezava začetne knjige /R.p./ in sedanje knjige /K. p./.

Prihajamo do zaključnega poglavja K. p., imenovanega KODA. /stran 266/. V razpravljanju o resnici omeni avtor tole :

" Resnica je premalo. Resnica je le lupina vseobsegajočega, ki je neizčrpno."

V K. p. je nekako slovo od najpomembnejše Millerjeve žene June . Obenem je to očarljiv in čuteč hommage tej ženi.

A preskakovalna metoda zanese avtorja spet v mladost.

Spominja se svoje 36-letne ljubice, ko je imel 21 let.

Z njo je živel dve leti. "Rada se je smejala, a iz oči ji je gledala žalost, neutolažljiva žalost... Drugače je bila privlačna, imela je telo kot Venera, dušo kot Venera, bila je vdana, ljubeča, hvaležna, vse ženske odlike je imela, a kaj, ko je bila 15 let starejša."

Ko pa je bil že poročen in imel že hčerko, se je zgodilo usodno srečanje z Maro / z Mono, z bodočo ženo June/.

Zanosni zapis srečanja z Maro se začenja takole /stran 272/ :
 "Na robu plesišča stojim in jo vidim, da gre k meni; prihaja s polnimi jadrmi, veliki, polni obraz se ji ljubko pozibava na dolgem, močnem vratu. Pred menoj je ženska osemnajstih, morda pa tudi tridesetih let, kovinsko črnih las in polnega belega obraza, iz katerega svetlo žarijo oči. Na sebi ima modro obleko iz tiftina. Zdaj se čisto natanko spominjam njenega okroglega telesa, kako se mi je nasmehnila - vedečno, skrivnostno, bežno - kot bi bil zahipopipihnil vetrič."

Oris poznejšega srečanja z Usodovko : /stran 273/ "Nenadoma začutim, da prihaja. Res je, prihaja vsem svojem veličastju, s polnimi jadrmi, žarečih oči. Prvikrat vidim,

kako se nese. Prihaja kot ptica, ko [t velika]loveška ptica v mehkem, razkošnem krznu. Stroj v meni zadivja s polno paro: imame, da bi zavpil, tako predirno bi zatulil, da bi ves svet napel ušesa. Kakšna hoja ! Ne, saj to ni hoja, drsenje je..."

Rezki, ostri, brezobzirni Miller se zdaj poetično razmahne : /stran 274/ "Nekateri čakajo vse življenje na tak trenutek. Ženska, ki si zanjo niti od daleč nisi upal pomisliti, da jo boš kdaj srečal, sedi pred teboj in je na las podobnatisti, o kateri si sanjal." /!/
 Zanos je še nadaljuje : ~~OK~~ /stran 277/ "Prišla si k meni preoblečen, v Venero, čeprav si v resnici Lilit, vem, da si."

/Opomba : Lilit je prva Adamova žena v judovski mitologiji. /

In še nekaj besedila z zadnje strani 278 : " Odslej bom živel sredi boleznih življenja... Daj, obljubi mi še enkrat vse svetlo in sončno, kar nosiš v sebi. /!/
 /Opomba : Junin vpliv na Millerja je bil kljub njuni ločitvi leta 1934 še zelo močan tudi leta 1938 !/
 Še konec knjige : " Pribij mi svojo maternico na zid, da te nikoli ne pozabim. Trebabo iti. Jutri, jutri... /!/
 /September 1938 , Villa Seurat, Pariz/
 Ta izjemni besedni, čutenjski in miselni Millerjev izbruh bralca ^{pre}poplavi. Gre za najizrazitejše soočanje dveh velikih Nietzschejevih načel : svetega DA in svetega NE.

Druga Millerjeva avtobiografska trilogija se začneja z romanom Seksus /1949/. Slovenska izdaja Seksusa je izšla 1987 v dveh knjigah in v odličnem prevodu Zdravka Duše.

Naslov Seksus /krajše Seks/ ne potrebuje kake razlage, povsem druga stvar pa je naslov celotne druge Millerjeve trilogije : Rožnato razpelo /v originalu The Rosy Crucifixion/. V Angleško-slovenskem slovarju Ružene Škerlj, ki ga imam pri roki, pomeni crucifix križ, razpelo, crucify pa križati, mučiti. Besede crucifixion tam ni ! Ker je latinska osnova besede v angleških domala enaka originalu, pogledajmo še v Bradačev latinsko-slovenski slovar. Tam preberemo crucifixus - na križ pribit. V SSKJ II je krucifiks razložen kot knjižno redko križ, razpelo, nižje pogovorno pa je to medmet. Enako je krucifiks razložen v Velikem slovarju tujk.

Ne strinjam se s slovenskim prevodom Rožnato razpelo, saj je razpelo le predmet, križ, ne pa dejanje, dogajanje, torej križanje ali razpenjanje na križ, pribijanje na križ.

Sam bom uporabljal izraz Rožnato razpetje, in to zaradi dvojega pomena besede razpetje : razpeti - razpnem in razpeti^(pa) - razpojem se. Opozoriti je treba tudi na kontrast obeh naslovnih besed. Razpetje je /vsaj večinsko/ mučno, boleče, trpeče, rožnato pa je nekaj lepega, očarljivega, ~~estetskega~~ mikavnega. Kako razložim Rožnato razpetje ?

Miller je sicer razpet na življenjski križ /prenos s predmeta na pojem/, a vendar na njem ni samo trpel, ampak tudi užival /estetski senzualizem/ in ustvarjal - se je razpel /umetniški vitalizem/.

Roman Seksus je razdeljen v 23 oštevilčenih poglavij in je v prvi merjavi s prvo Millerjevo trilogijo, pisano kaotično, pripovedno bolj urejen in vsebuje manj nenehnih preskokov. Vsebinski elementi iz prve trilogije se tu večkrat variirajo, a so podani drugače in obsežneje. Obseg Seksusa - 475 strani/.

Časovna biografska osnova so 20. leta 20. stoletja : konec prvega Millerjevega zakona z Beatrice / v romanu Maude/ in začetek 2. Millerjevega zakona z June / v romanu Mara, Mona/.

Od naslova Seksus bi kak seksaželjni bralec najbrž pričakoval več naslovnega dogajanja. Studijsko bom naslov ilustriral le z nekaj primeri. Zelo pomenljivi prvi stavek se glasi :

"Moralo je biti neke četrtkove noči, ko sem jo prvokrat srečal - v zabavišču." /stran 5/. Čas je skrivnostna noč, prostor pa zabavišče ! Tu gre za Millerjevo srečanje z njegovo

usodno žensko /2. ženo/. Naslovu trilogije nas približa stavek na 5. strani : " Bližal sem se Kristusovim letom.

triintridesetim, tistim, ko je bil križan." /!!!/ Nekaj prej pa avtor razmišlja : "katere rože /!!!/ naj ji kupim".

Vzorec seksa z Maro /stran 13/ : " Začela sva fukati na žive in mrtve, taksi se je nagibal in stresal, zobje so nama šklepetali, neštetokrat sva ugriznila drug drugega v jezik, iz Mare je lilo kot vreča juha."

Ko se tistikrat razideta, Mara presenetljivo izjavi : /stran 14/ "Zakjubila sem se v najbolj nenavadnega ~~škavca~~ moškega na svetu." /!/
 Prijetno seksualno srečanje je imela četverica Henry in Mara

ter Henryjev prijatelj Ulric in Lola Jackson /stran 86-87/ :

"Tola je presodila, da je strašansko vroče in da pusti na sèbi le svilene nogavice. Imeli smo dober kvadratni meter prostora, na katerem smo se lahko mečkali po mili volji. Ravnokar smo se zamenjali, s kurcem sem že zatipal v temno čašo Lolinega cveta, ko je pozvonilo."

To je bil čas, ko je bil Henry razpet /!!!/ med ženo Maude in med novo ljubezen Maro, sprejemno damo v zabavišču. Seksualnih slasti z Maude pa avtor ni opustil /stran 99/ :

"...primaknil sem se čisto k njej in ji dvignil noge v pravem kotu kvišku; tedaj sem jo brez posebnih cerek ⁱⁿ prijel pod križem, jo dvignil in ji ga zapilil, kakor je bil dolg, potem sem jo odnesel v sosednjo sobo in jo zabrisal na kavč ter ga spet vklinil in se lotil opravila z mesom in s telesom, ona pa prav tako : z najslajšimi, najbolj nevsakdajimi izbranimi besedami me je rotila, naj še zadržim, naj še potegnem, naj jo še dolgo, dolgo, naj ga pustim notri za zmeraj..."

Mara je svojo zapleteno biografijo prikrivala in se izogibala jasnim odgovorom celo o svoji družini ! Pozneje /stran ~~149~~/ izvemo, da je Mara spremenila svpje ime v Mona! To se je zgodilo nekako v času, ko se je Henry odselil od žene in sta se z Mono naselila v sobi pri židovsekm zdravniku Onirificku.

Ob realni Moni se Henry vseeno spominja na svoje mladostne ljubezni : na Miriam Painter in na Uno Gifford /strani 156-157/. Njuno stanovanje pri Onirificku pa je bilo vse prej kot prijetno : v kopalnici so mrgoleli ščurki ! A kaj sta mogla storiti ? "Zlezla sva v posteljo in ... se ^{divje} ~~prav~~ ^{po}skala. Tista noč naju je neverjetno zbližala : jaz sem zapustil ženo, ona je odšla od staršev."

Monay nadaljevanju želi, da jo pride Henry kdaj pričakat, ko skonča svojo službo v zabavišču oh dveh zjutraj ! Henry pristane, saj je bil nočnega življenja vajen.

Po desetih letih sreča Henry svojega prijatelja Billa Woodruffa, Ob tem se mu sproži spomin na Woodruffovo ženo Ido Verlaine. Henry je bil tiste čase tako domač pri Woodruffu, da je tam jedel in celo spal. Ko je šel Woodruff zjutraj v službo, je Henry še poležaval in nagovarjal Ido, da mu prinese zajtrk k postelji ! No, pripravila mu je tudi kopel, a kaj, ko v kopalnici ni bilo brisače. "Ida", sem zaklical, "prinesi mi kakšno brisačo !" Ida mu rahlo obnečena prinese brisačo h kadi. Henry jo takrat zgrabi, jo zvrne kad in zgodi se slastni primerek seksualnega vitalizma itd. itd. Tako je Henry razmišljal o Idi, ko je čakal svojo Mono!

V 9. poglavju izvemo nekaj o Monini družini, a kaj, ko ni jasno, ali je to, kar Monapripoveduje, res. Monaje Henryju nadela tudi novo ime VAL.

S prijatelji Henry rad pofilozofira, sam pa poda tole razliko med delom in med ustvarjanjem /stran 195/ : # "Delo je popolno nasprotje ustvarjanja, ki je igra in je prav zato, ker nima svojega raison d'etre, najbolj spodbudna sila v življenju." In še o sebi : " Svet bo začel dobivati kaj zares vrednega od mene šele tedaj, ko ne bom več resen član družbe in bom postal - jaz sam." (!)

Na strani 201 preberemo : " Pravijo, da ustvarjalec /tedaj, ko se spopada s svojim medijem/ občuti radost, ki je vsaj tolikšna, če ne še večja, kot bolečina in tesnoba, ki sta vselej del njegovih krčevitih naporov, da bi se izrazil."

In še presenetljivo na isti strani : " Sprijaznjenje, ne pa sebično delo intelekta, je metnost." /!/
 2, 11

V 10. poglavju obišče Henry svojo hčer , a sreča v bivšem svojem stanovanju le ženo Maude. Sledi podroben prikaz seksualne predigre in prehoda k seksualnemu vrhu /strani 206-214/. Maude ^{in se do 223!} se je izkazala aktivno /stran 213/ :

"Pa kaj ," je rekla, mi potegnila hčrče dol in me brezobzirno povlekla nase. "Moj bog," je hropla, si grizla spodnjo ustnico in me stiskala za jajca, medtem ko sem ji ga počasi dađal v štalico. "Moj bog, daj me... porini ga do konca!" in je hropla in lovila sapo od užitka."

In potem se je Henry odpravil od prve žene k bodoči drugi ženi.

Le-ta pa je medtem uprizorila poskus samomora, kot da bi ^{qujila} ~~šutila~~ ravnokaršnjo Henryjevo nezvestobo. A Henry ni verjel Moninemu igralskemu nastopu, saj je poznal njeno naravo.

Pridajmo še zaneseni zaključek 10. poglavja : "Ženska lepota je nenehno stvarjenje, nenehno vrtenje okoli hibe ~~xxx~~ /pogosto ~~vo~~ izmišljene/, ki poganja celotno bitje v krožno potovanje proti nebesom." /konec 1. knjige slovenske izdaje Seksusa/

Idilični konec 10. poglavja se nadaljuje z dramatičnim 11. poglavjem, ko Henry izve od prijatelja Curleya podrobnosti o Moninem kloroformiranju.

Henry kot zaželeni moški samó raste : prva žena se težka ločuje od njega, nova ženska pa je že zaskrbljena, da ji Henry uhaja ! Ob nezvestem Henryju so verjetno obupavale številne ženske.

Od osebnega 11. poglavja preidemo k poslovnemu 12. poglavju, ki je kompozicijsko središče romanov Seksus. Znajdemo se v različnih peripetijah Henryjeve "kozmodemonske" telegrafske družbe.

13. poglavje se spet spomni prejšnjih Henryjevih ljubezni in ljubic, začnši z Uno Gifford preko Carlote do Maude.

V 14. poglavju se Henry in Mona selita v novo sobo, ki jo oddaja Henryjev prijatelj Arthur Raymond. Slednji je imel simpatično ženo Rebecca, po rodu Židovko. Sicer pa je ~~bila~~ v Raymondovem stanovanju bivala živahna in velika družba.

Od intelektualnih zadev je v ospredju poglavja psihoanaliza. Rebecca označi avtor kar najbolje : /stran 87, II/ "Bila je vse, kar človek pri ženski pozeleti. Bila je baba, kot se reče... Bila je ženska širokega in gibkega, zdravega in voljnega duha."

Začetni stavek 15. poglavja je : " Za Mono in za Rebecca so vsi mislili, da sta sestri." Bili pa sta osebno zelo različni. Rebecca je bila trdna in samozavestna, Mona pa negotova in zmušljiva ~~in je~~ ^{in je} tudi svoje židovstvo zabrisovala. Težišče poglavja je v Monini pripovedi Henryju, kako jo je na nekem izletu z avtomobilom posilil šoferski silak. Beremo pravo seksualno srhljivko / strani 93-98, II/

Zelo umirjeno in dogovorno pa je Mona izgubila pri 15 letih svoje devištvo. Pravzaprav je šlo kar za kupčijo. Lastnik kina, v katerem je najstnica Mona prodajala karte, ji je ponudil 1000 dolarjev za utrpani cvet. Ta lastnik je imel hobi : defloracijo mladih deklet. Svoje naloge se je lotil vzgojno, poučno in postopno in je pripravil ^{mono} do takega uživanja, da je zahtevala : /stran 102, II/ "Fukaj, jebemti ! - sem rekla

in se priželak ^f njemu ter se mu zagrizla v ustnice. Takrat se ni mogel več obvladati in se me je lotil, kot se spodobi. Še potem, ko mi je pretrgal himen, s^fem kar ~~naprej~~ porivala in porivala, čeprav me je bolelo. Štirikrat ali petkrat mi je prišlo. ^fHotela sem čutiti, kako mi ga vtika čisto do konca. In prav nobeⁿega sramu ali zadrege nisem čutila. Hotela sem se pofukati in mi ni bilo nič več mar, če boli ali ne."

Še ena Monina izpoved Henryju pa je bila prav nedolžna. Priznala je, da je dobivala denar od starega bogataša, ki je hotel zanj^fo zap^favljati, ni pa terj^fal /ali ni zmo^fgel terjati ?!/
od^fnje seksualne hvaležnosti. Mona je pustila službo v zabavišču in se preusmerila v gledališče.

Henry pa se na^fkoncu poglavja z^fmeni z Maude za družinski izlet s hč^ferko v nedeljo.

16. poglavje se začne z zabavnim dogajanjem v Henryjevi

"Kozmodemonski" te^flegrafski družbi. Millerjevo pisarno so preselili na vrh neke stavbe stran od družbene centrale.

Henry je večino dela prepustil svojemu namestniku in si po^fpetsteril prosti čas s kot^falkanjem v velikem službenem prostoru !! Mon^fapa je zač^fenjala svojo igralsko kariero.

Glavnina poglavja pa vsebuje nede^fjski družinski izlet in njega pestro nadaljevanje. Ob vračanju z izleta preseneti družinico ~~na~~ naliv in jo premoči. Henry se zato v stanovanju sleče in si nadene Monino haljo. Ob^fživša zakonca sta le rahlo ob^fčeč^ema, deklica pa je odšla spat.

Sledi vzorčno dogajanje seksualnega vitalizma. O Oba sta zelo razpoložena. Začetek dogajanja /stran 119/ : "Daj tole narazen", ji rečem. "Ali si potreben ?" me vpraša in se počasi odpenja. Zasuknem jo okoli in jo pritisnem k sebi.

Vzdignem¹o, da pogdem lahko noter." Dobro razpoloženje se nadaljuje s pripravo pijače in s predlogom za ples. Obenem s pijačo se je pojavila tudi Maudina sosedka Elsie. Hitro se je priključila dogajanju, saj je bila užitkaželjna. Med plesom je Elsie poprijela za Henryjevega kurca, on pa je dal roko na njeno pičko. Maude ni imela nič proti širitvi spolnih dobrin in to je omogočilo kar najbolj sproščeni menage à trois /strani 122-131/. Najprej so se slekli do nagega in zaživelili v rajskem vzdušju. Ni bilo nepotrebnih zavor in zamer.

Stran 124 : " Snel sem Maude s trdega kurca in jo dvignil iz naročja ter potegnil k sebi Elsie. Objahala me je, da sva se gledala iz oči v oči, in vsa iz sebe od strasti me je objela, se mi prisesala na usta in začela fukati, kot bi ji šlo za življenje."

Veselo rajanje se je nadaljevalo in Henryjev kurec se ni smel utruditi. /stran 125-126/ Maude se je zleknila nahrbet, Elsie je pokleknila nad njo in se ji z usti prisesala na pičko. Pokleknil sem za Elsie in jo natepal od zadaj." Celó spat so odšli skupaj, a Henry je le nekako opešal.

Elsie pa je bila neutrudna. /stran 130/ "Moj bog, kako imam to rada !" je zašepetala naposled. "Vsako noč bi te rada pofukala."

Čeprav ima v celotni Henryjevi pripovedi Maude vedno drugo mesto ~~xxxx~~ v primerjavi z Mono, vendar seks z Mono ni nikjer tako vsestransko in obširno ubeseden, kot je to seks z Maude v 16. poglavju. Torej vendarle ena prednost za Maude !

V ponedeljek je šel Henry od Maude kar v službo in izmisliti si je moral kako opravičilo za Mono.

Obenem je bil ves iz sebe, ker mu je neki egiptolog, ki je iskal kurtirsko službo /!/, povedal, da so piramide stare najmanj 60.000 let !

Ker ima Mona vaje v gledališču, ~~Henry~~, je ni doma in Henry se tako pomenkuje z Rebecca. Ta bi rada izvedela podrobnosti o Henryjevi nedeljski zabavi. Henry bi rad ljubimkal tudi z Rebecca, a ta je zvesta žena. Pogovarjata se o Moni. "Kaj v resnici veš o njej ?" je izzivalno vprašala.

"Morda je še boljše, da ne vem, sem prepričano rekel."

/stran 141/

Mona se je vrnila iz gledališča šele proti jutru in je bila polna svojih zadev. Tako so ostale Henryjeve nedeljske dogodivščine povsem ob strani. Mona je vprašala, kdaj bo Henryjeva ločitvena razprava. "Tako jzatem se poročiva," je rekla. In že je organizirala njuno prihodnje življenje /strani 144-145/. "Rada bi živel novo življenje s tabo."

V 18. poglavju je gladko potekla l. Henryjeva ločitev. Za alimete pa je bil ~~Henry~~ Henry pripravljen dati več, kot je bila sodnijska zahteva ! In to človek, ki je bil vedno brez denarja!

Henryju se vedno kaj dogaja. Njegov ločitveni dan popestri srečanje s pijano Irko, zatem pa še srečanje z bivšo ženo ~~Raymonda~~ Arthurja Raymonda Irma. Slednja govori naboisk in že smo pri novi zgodbi. Druženje Henryja, Irma in njene sostanovalke Dolores se razvije v rahli ménage à trois.

/stran 157/ "V trenutku sta se pognali name, Dolores me je st. istno poljubljala, medtem ko se je Irma zgrbila kot mačka in se mi prisesala nakurca. Prišla je mučna slast,

ki je trajala nekaj trenutkov, potem sem ^{pry} ~~stični~~ ^{lami} v usta." Mona sporoči Henryju, da ~~je umrla~~ ^{je umrla} ~~zato~~ ^{zato} je ~~stala~~ ^{stala} 7 dni pri svojih sorodnikih.

V 21. poglavju se parček spre, nato pa se ~~spet~~ ^{me} ~~stano~~ ^{stano} združi. /stran 181/ "Hitro, hitro !" je prosila. "Daj ga noter do konca. Jezus, Val, jaz ne bi prestala brez tebe... Ja, fino, fino, ... tako, ja ! Zvijala se jekot jegulja. "Joj, Val, nikoli mene smeš pustiti od sebe. Stisni me, močno me stisni ! "Oj bog, prihaja mi..., stisni me, stisni me."

Pozneje ~~Monareče~~ ^{Monareče} ? "Morava ~~oditi~~ ^{oditi} v Evropo." ~~Jebil~~ ^{Jebil} tu zametek njune poznejše poti v Evropo ?

Končno sta se Henry in ~~Monale~~ ^{Monale} poročila, in to v Hobokenu in zelo enostavno. /stran 191/ "Obred. Kako vam je ime ? In vam ? Pa njemu ? In ~~z~~ ^z tako naprej. Kako dolgo že poznate tega moškega ? In ta moški je vaš prijatelj ? Da, gospod. Kje ste ~~ga~~ ^{ga} vendar sneli - v kanti za smeti ? Prav. Ukaj podpišite. Dump, dūmp ! Dvignite ~~devno~~ ^{devno} roko ! Svečano prisegam itd., itd. Poročena. Pet dolarjev, prosim . Poljubite nevesto. Naslednji, prosim."

Po tem obredu sta bila oba zelo slabovoljna. Da bi si popravila neprijetno razpoloženje, sta iskala prijateljsko družbo. Iskala sta Ulrica, a dobila ~~domale~~ ^{domale} njegovega brata ~~Neda~~ ^{Neda}, ki ~~paj~~ ^{paj} ~~jimel~~ ^{jimel} v žepu le 6 centov. Torej ne bo nič od poročne pojedine! K sreči se ~~jepojavila~~ ^{jepojavila} Nedova ljubica ~~Marcelle~~ ^{Marcelle}, ki ~~jimela~~ ^{jimela} nekaj denarja. Bila je tudi pripravljen ~~aprirediti~~ ^{aprirediti} improvizirano večerjo.

Henry ~~jebil~~ ^{jebil} pogovorno razpoložen in je ~~razp~~ ^{razp} ~~redal~~ ^{redal} o marsičem, seveda tudi o seksu /~~starn~~ ^{me} 202/ "Seks je eden devetih razlogov za reinkarnacijo," sem odvrnil. "Ostalih osem je brez pomena.... Seks je namenjen razmnoževanju - razmnoževanje pa pelje v polomijo. Najbolj seksualni ljudje

na svetu, če lahko takorečem, so duševno bolni. Živijo v raju, vendar so izgubili nedolžnost."

Henryjevo nakladanje pa je spodbudilo h govoru Marcelle in z njenimi pametnimi besedami se konča 21. poglavje. Prijateljska družba se napoti v 22. poglavju v variete, katerega glavnazvzdnicaj^e je Cleo.

V zadnjem, 23. poglavju je prikazana čudna ali kar nora situacija, v kateri se je znašel Henry. Ali je bila ^{Mon} ~~ona~~ biseksualka? V stanovanje, v katerem je živela s Henryjem, je naselila svojo prijateljico, Henry pa je postal zdaj stranska oseba in je to stanje kar mazohistično prenašal!

Takole razlaga situacijo Henry /stran 223/ : *

"Noč je in sedim v kleti. To je najin dom. Iz noči v noč jo čakam kakor jetnik, prikovan k tlom svoje celice. Z nje je žena, za katero trdi, da je njena prijateljica. Zarotili sta se, da me bo^{sta} iz^{ta} izdali in uničili. Poročata me brez hrane, brez ogrevanja, brez luči. Poročata mi, naj se imam lepo, dokler se ne vrneta."

Nekega dne je ^{in edeni} Henry zbežal iz neznoznega položaja,

v katerem se je znašel. Nenačrtno je stopal avtomobile in se prepeljeval iz kraja v kraj, a se nazadnje vrnil v svojo "ječo".

V stanovanju je slišal pogovor med Mono in med Hegeroboru. ~~xxx~~ Mon^a je zatrjevala svoji /lezbiški?/ prijateljici, da nikdar ni imela ^{ra} Henryja. "Zame je bil samo otrok in nič drugega."

To je Henryju zadoščalo in spet je odšel od doma.

V noči je doživel roparski napad, a ga je nagljučno rešil stražnik.

Henry se spet vrne v svojo "ječo" in ima strašne sanje.

Ko se prebudi, vidi, da je nag, pretepen in krvav po vsem telesu !

Zaključni prizor je groteskno nor. Henry se oglaš kot pes : Hov hov, Hov , hov. Njegova gospodarica pravi : " /stran 237/ : Tamica ti je prinesla lepo darilce." ... "In zdaj prôsi ! Prôsi, pa dobiš !"

"Hov hov ! Hov hov !"

"Nenadoma mi je zabingljala z nečim pred očmi. Bila je veličastna kost od krače, polnamozga, nanjo pa je bil nataknen poročni prstan." A kosti mu ni dala in jo je sama izsesala ! Vzela je psička v naročje, "stegnila jezik in me začela izati po obrazu. "Ti zlato, srčkano, mičkeno bitje !"

IN KONEC : "Hov, hov ! Hov hov !" sem zalajal.

"Hov ! Hov, hov, hov !"

Na voljo nam je, ali je zadnji /pasji/ prizor sanjski, ^{fantastičen} ~~sanjski~~ ali nadrealen ali pa ~~zgodbi~~ zgolj podoba poraženega moškega v seksualnem spopadu za nadmočno žensko. Pripovedovalec je izpeljal usodo moškega od junaka do bedaka ali od seksualnega prvaka do ponižnega kužka.

(20. SPISANKA)

VI.

O seksualnem vitalizmu Henryja Millerja, 6. del

/PLEXUS/

2. knjiga 2. Millerjeve avtobiografske trilogije je PLEXUS /1952/. V slovenščino Plexus ni preveden. Imam hrvaško izdajo iz leta 1969 /559 strani/.

Plexus je latinska beseda. Slovenski ustreznici sta splet, preplet. Vsekakor gre za splet /preplet/ dogajanj, srečanj, razmišljanj, pogovorov, pri katerih je sodeloval pripovedovalec, avtor Henry Miller.

Plexus hi nadaljevanje Seksusa, ampak samostojno delo, ki pa je s Seksusom časovno vzporedno, a obravnava drugo področje, recimo mu družabno in družbeno.

Pomemben je kratki avtorjev uvod v Plexus. "Ajprej Miller pove, da ni nameraval pisati kake trilogije in da ni vedel, kako bo nasločil posamezne knjige. Zanj je pomemben le skupni naslov trilogije, torej Rož^{na}to razpetje

/hrvaško Ružičasto raspeče/. "Tisti, ki je razpet, lahko vstane od mrtvih ali se preobraziti... V enem

stavku razloži avtor svoj namen: "Moj zamisel je bila, da povem zgodbo o najusodejšem obdobju svojega življenja oziroma sedmih letih pred svojim svojevolsnim begom v Francijo." To obdobje pa je enako dogajanju v Seksusu.

Gre torej za 20. leta 20. stoletja. In še pomembna izjava ~~o konvencijah~~: "Velik del pripovedi je posvečen mojemu trudu, da izrazim sebe z besedami."

Plexus je razdeljen v 17 poglavij. Razgled po teh poglavjih pa bo nujno krajši kot pri Seksusu.

Vredno je primerjati 1. stavek Seksusa in 1. stavek Plexusa.

Seksus : "Moralo je biti neke četrtkove noči, ko sem jo prvič srečal - v zabavišču."

Plexus : "V priljubljeni rumeno-zeleni obleki z ustreznim turbanom je bila videti zanosno."

Stvar je razvidna. V Seksusu gre za prvo srečanje z Mono, v Plexusu pa sta že sredi svojega razmerja.

Že na prvi strani izvemo, da iščeta novo stanovanje /bovrstnih iskanj bo še veliko !/, into kar najbolj stran od Henryjevih prijateljev Kronskega in Ramonda. Mona najbrž ni marala Henryjeve prijateljske družbe, ker je hotela vezati moža le nase.

Vselila sta se v lepo stanovanje, ki pa je bilo zanju predrago.

Mona je računala na denarno pomoč svojih prijateljev donatorjev.

V 1. poglavju Mona razkrije, da je judovskega rodu.

V 2. poglavju Henry opusti svojo službo v "Kozmodemonski" tekegarfski družbi, postane svobodnjak, a kako bo šlo brez denarnega priliva ?

Skrajno lahkomišelní Henry pove tole : "Jané začenjám novo

življenje. Ne vem, kako bova živela, a živela bova." /!!!/

/stran 44/ Mona pa meni, da če lahko vzdržuje svojo leno

družino, bo vzdrževala tudi njega in sebe. Na strani 46

Mona nadaljuje s širokosrčnostjo : "Vse, kar želim, je, da postaneš to, kar želiš - pisatelj. Velik pisatelj."!

Henry se je lotil pisanja člankov, a pri časopisih ni uspeval.

Se pa je intenzivno samozobraževal.

V 3. poglavju se pojavi pri Henryju njegov prijatelj O'Mara in prispeva skupno blagajno nekaj 100 dolarjev.

Vrstijo se številni pogovori. Prijatelj Mad Gregor pa nagovarja Henryja, naj se zaposli.

Četrto poglavje začčenja avtor^z ugotovitvijo, da sočasno vodi dve različni življenji : eno je bilo veseli vir, drugo pa kontemplativnost. Lahko bi rekli tudi Ekst^vavertiranost in int^oavertiranost ali pa kar pogovori in razmišljanja.

Pečo poglavje se začčenja zabavno, ko parček odrine brez denarja v kokal in naroči pišačo. Nakoncu pa se bosta izgovorila, da sta pozabila denar doma. Lastnik lokala Žid je bil obziren in se je spustil z dvojico v pogod^o. Predlagal jimaje, naj prodajata njegove uvožene ~~kkkxxxx~~ bonbone ! Res se lotita prodaje bonbonov po hišah in po lokalih^x a z različnim uspehom. Monajebila pri prodaji uspešnejša.

Henry se sreča s svojim obubožanim bratrancem Genom in zapleteta se v pogovor o^lliteraturi. Gene ceni predvsem literarno klasiko 19. stoletja. Navdušen pa je nad Conradom in nad nje^vgovim romanom Črnc z Narcisa. Henry ga seznanj z Dostojevskim in mu obljubi poslati njegove t^apiske iz mrtvega doma.

V 6. poglavju Henry pisari, Monajišče službo, a zahaja v težave, saj se moški, s katerimi se srečuje, vanjo zaljubljaajo ali se celo hočejo poročiti z njo. Henry pa nadaljuje z nenehnim izposojanjem /in z nevrčanjem / denarja.

Vrhunec zabave je, ko išče avtor darovalce za nekaj centov, ki jih rabi za metro. Glavninapoglavjapaje zapis čudnih Henryjevih sanj ali kar nadrealistične zgodbe.

V 7. poglavju se razkrije, da Henry že ~~7~~ mesecev ni plačal stanovanja. Lastni stanovanj^kmu prijazno svetuje, naj si najde cenejše stanovanje.

Res sta se z Mono preselilav skromno sobo, a zoprno lastnico stanovanja je označil Hery za coprnico ! Ker pa se je Mona s to "čarovnico" kmalu sp^rlaja, se je par ponovno selil.

Henryje prijatelj Poljak Stanley ju je začasno povabil v svoje stanovanje. Pred odhodom pa so družno s Stanleyevima dečkoma /5, 7 let/ ruinirali sobo v smislu navdihnjene dadaistične destruktivne zabave.

Stanley je pozneje razložil poljsko dušo /stran 264/ :

"Ko gre za uničevanje, nimamo mej. Poljaki so živali v dnu duše, so celo slabši od Rusov. /!// Ko ubijajo, se smejejo, ko mučijo, postanejo histerični od veselja. Glej, to je ta poljski humor." /!//

Stanleyevo stanovanje je bilo bedno. Monaja pridobivala manjše vsote s svojo spretnostjo, Henry pa je postopal, obiskoval knjižnice in galerije, torej se je izobraževal. Službe pa nista iskala ! Monaja za denar cobirala nekega veterana Rothermela /strani 266-269/!

V 8. poglavju se je dvojica spet preselila. Tokrat k švedskemu znanstveniku Karenu Lundgrenu v njegovo nedokončano hišo. Karen je želel zaposliti Henryja kot svojega pomočnika, zlasti pakot sodelavca pri gradnji hiše !

Menil je, da bo zabavno /!/ po umskem delu posvetiti se še nekaj ur fizičnemu delu ! Karenova žena Lotta pa je temeljito zaposlila Mono v kuhinji. Bila je umetnica in ni ljubila nišnih del.

Pri delu na strehi sta moška udejanjala Murphyjev zakon in njegove različice. Karen je udarila deska v glavo, Henry je spustil kladivo Lotti na glavo.

Pozneje zaideta moška v pogovor o knjigah in o avtorjih : o Eliu Fauru, o Paracelsusu, o Nostradamusu. Ta imena znanstvenika Karena niso tako razvnela kot Henryja.

Položaj se je povsem spremenil, ko je Karen obiskala njegovati v spremstvu široko izobraženega prijatelja.

Le-ta je bil nekaj časa politik, sicer pa prevajalec iz stare grščine, šahist, svetovni popotnik, nekaj znanih imen ljudi, s katerimi se je ~~srečal~~ v življenju seznanil : Kipling, Proust, Maeterlinck, Tagore, Henri Rousseau, Max Jacob, Isadora Duncan, Charlie Chaplin, Eleonora Duse... To je bila prava duhovna pojedina za Henryja, ki takole opiše srečanje z njim : /stran 307/ "Sesti z njim za mizo je bilo enako kot prisostvovati banketu, ki ga je prirejal Sokrat." /!!!/ Mož je bil res pravi polihistor. Tudi za Karenovo mater se je Henry navdušil. Takole pravi /stran 308/ : "Prvič v življenju sem imel čast, da opazujem Mater." /!/
 Po nekaj dneh sta izjemna človeka odšla, Karen pa je imel opravke v mestu in tako so vsi odšli tja. Karenovo stanovanje je bilo zanemarjeno in spet je bilo delo za Henryja in za Mono, Karen in njegova žena pa sta odšla v hotel !

Henry in Mona sta v stanovanju sicer prespala, a zjutraj odšla. Henry pa je napisal poslovilno sporočilo. Vedel je, da ni bil predviden za smetarja, za slugo ali za pisarja /stran 311/. Ponovno je užival v svoji svobodi.

V 9. poglavju je par spet v novem stanovanju. Dve sobi jima je oddala simpatična gospodinja, vdova, po imenu Marjorie. Henry je pisal in užival, Mona pa je pridobivala denar od svojih donatorjev. Gospodinja jima je nudila tudi hrano in pijačo. Pravo počitniško življenje !

Henry sreča prijateljico Ulrica in ta mu sporoči, da ga je Maude naprosila, naj Henryja pregovori, da se vrne k njej ! Henry obljubi, da se bo pogovoril z Maude, in povabi Ulrica k sebi. Ulric in Marjorie sta se takoj ujela.

V pogovoru Ulric pove, da ga nekateri prijatelji sprašujejo, ali ni Henry malo prismuknjen. Mona pa doda: "Včasih mislim, da živim z norcem!" /stran 327/

Zatem je Henry Ulricu predlagal, naj seksa z Marjorie, saj si ta to želi. In res je kmalu sledila kombinacija jedilne in seksualne pojedine s štirimi, /stran 332/

Deseto poglavje obdeluje eno najbolj čudnih zgodb iz Henryjevega življenja: kako je vodil ilegalno točilnico alkohola v času prohibicije! /stran 341 in dalje/

V 11. poglavju pride k Henryju v točilnico njegov prijatelj Mac Gregor in mu zaupa, da je zaljubljen v ločenko z dvema otrokoma, v Trix. Obenem pa ne bi hotel prizadeti svoje žene Tess. Ali bo prevzel Henry vlogo modrega razsodnika salomona? Sočasno pride v točilnico nekdo s k njigo zatona zahoda. Henry prvič sliši zanjo.

Dva večera pozneje obišče Henry prijatelja Mac Gregorja in Trix v njunem stanovanju. Henry pripoveduje Trixinima otrokoma znano pravljico po svoje, otroka pa gresta potem spat. ^{vato} ~~notem~~ zaideta Henry in Mac Gregor k zgodbam iz njune preteklosti /stran 406/.

V 12. poglavju se je sesuval finančni konstrukt ilegalne točilnice in trojica prijateljev / Henry, Ned in O'Mara/ se napoti v Florido, kjer je menda gospodarski vzpon in kjer bi se trojica poslovno znašla. /sancta simplicitas !/ A pustolovsko potovanje trojice se je izkazalo za povsem nekoristno in Henry se je z novo pridobljeno izkušnjo vrnil v New York.

V 13. poglavju brezdenarna zakonca spet ločeno živita pri svojih sorodnikih. Henry upa, da bo prodal nekaj svojih literarnih izdelkov. Res je zaslužil 250 dolarjev in z Mono sta se spet naselila skupaj, in to pri vdovi, gospe

Henniker. S svojimi stanovalci pa je bila zelo stroga, pravo nasprotje od Marjorie.

Že je bila tu nova pustolovščina. O'Mara je Henryju sporočil iz Severne Karoline, naj pride tja, saj bo dobil posel pri reklamah ! Henry in Mona se nepremišljeno odpravita tja. V 14. poglavju se izkaže /dobimo vtis o pravcatem sodobnem potepuškem romanu !/, da ni nobene službe pri reklamah. O'Mara pa jima je pridobil bivališče v neki kolbi, a je bila skrajno zanemarjena. Spet nič, nastanila sta se pri lastniku restavracije Rawlinsu. S Henryjem sta se zbližala, ker sta bila oba navdušena za irske pisce. *

Henryju pisanje ni šlo od rok. Razložil si je, da je vzrok temu vročina. Spet brez denarja. K sreči se je pojavil Kronski, ki je bil na potovanju s svojo ženo. Takoj je ponudil denar : " Ali bo 50 dolarjev dovolj ?" Potem pa je zatrjuje, da je za Henryja najboljše bivališče Francija ! Henry je tudi po odhodu Kronskega osat na jugu. Ker spet ni bilo denarja, sta po francosko odšla iz sobe. Odočeta pa je dobil brzojavko, da nima nič denarja in da mu ne more pomagati. Na voljo sta imela samo lačno štopanje.

K sreči ju je ^{se} ~~priljubljen~~ ^{priljubljen} zakonski par, pri katerem sta ^{stopala} ~~stopala~~, usmili, ju nasitil in celo prespal * v svojem stanovanju ! Neskončna zgodba se je nadaljevala. Spet brez denarja, spet štopanje. Končno vrnitev v New York in obisk Kronskega, a ta ju je zdaj leprenočil.

V 15. poglavju se je Henry odločil, da bo spet poprijel za kako službo, Mona pa se je zapošlila kot matakarica. Spet je postal akviziter za neko enciklopedijo. Takole komentira ta posel : /stran 479/ " Krasen posel je to, ta prodaja knjig. Spoznate nekaj o človeški naravi, če nič drugega."

fn dalje /stran 480/ : "To je posel, ki vas poveže z zanimivimi tipi, od katerih imajo nekateri podoben o^kfus, kot je vaš, nekateri pa so vam bolj tuji kot poganski Kizajci, nekateri pa priznajo, da nikdar niso imeli kake knjige itd.."

V primerjavi z njim pa je Mona zaslužila večkrat dovolj za vzdrževanje obeh. Mona je srečala novega z^lnanca Clauda in ta ji je podarjal razne stvari. Povrh je bil Claude poliglot, zdravilec in parapsihološki fenomen. Moni je n^lapovedal Henryjevo sijajno kariero : postal bo svetovna p^lsebnost ! Zdaj se je želel Henry s Claudom srečati. In re^w sta se srečala , ko je Henry zajtrkoval v mlekarnici. /stran 490 in dalje/ Claude je povedal, da ima p^reroške sanje in da f^lenryja že dolgo pozna v svojih sanjah ! N^lapovedal mu je pomembno potovanje in to, da se bo Mona temeljito spremenila ! Čaka ga težak čas nekako v naslednjem letu. Obstaja nevarnost, da znori. V sanjah se mu H^lenry pojavlja kdaj kot oče, kdaj kot hudič in kdaj kot angel varuh ! /stran 492/ "V bistvu ste človek vere. Človek p^lvelike vere. Sceptik v vas je prehodni fenomen. Bitje, kot ste viⁿ, se mora samovreči v svet in plavalo bo kot zamašek...X /!!!/ Ustvarjeni ste, da korakate skozi ogenj..." Claudovo vidčevstvo se je nedvomno potrjevalo. "To, kar naju je danes združilo, je dejstvo, da oba iščeva svoje p^lprave starše. /!!!/" Mar Henryjevi starši niso bili pravi ?! Claude je p^lbil najdenček. Pre^dvideva, da sta njegova s^tarša prišla iz Azije, za H^lenryja pa je p^repričan~~o~~ domala prepričan, da je v njem mⁿogolska kri. /!!!/ Tom^lisel ~~pa~~ je "Henry že prej slišal od več ljudi ! Henry pa Claudu navrže : " Prepričan sem, da imate kapljo židovske krvi."

In Claude : " Vzgojili so me Zidje. Do osmega leta sem
slišal samo ruščino in jidiš." Pri desetih letih pa je pobegnil
iz vasi nekje na Krimu. // Angleščino je doživljal kot
domač jezik in se je je zlahka naučil.

Claude je zatem obsul Henryja z množico globokih misli
/strani 494-496/, tako da je bil Henry ves omamljen.

Ko sta se razšla, je začel Henry razmišljati o svojih prejš-
njih duhovnih vodnikih : o Royu Hamiltonu, o evangelistu
Benjaminu Fayu Millsu, o knjigi Ezoterični budizem, o
Tao Te Kingu in o romanih Dostojevskega Besi, Idiot,
Bratje Karamazovi. Obšle so ga skrajne misli o življenju
in o svetu. V omamnem duševnem stanju gre Henry v gleda-
lišče in doživi nastop izjemne italijanske igralko Mimi
Aguglia. // ni pa omenjen naslov igre !/

Nenavadna Henryjeva opazka nakoncu predstave : " "Čutim,
kot da sem spustil z gore Sinaj s padalom." !!!

Henry zatem stopi v gostilno in posluša versko-ideološki
prepirl dvojice. Prizor dodatno razgiba še novi prišlek
slepec /lažni !/. Hrup, ki ga povzroča trojica, jemoteč.
Točaj pa razloži Henryju, da jih ne more vreči ven, saj so
oni lastniki te zgradbe ! /stran 504/

"Radi /se/ igrajož Vse skupaj je komedija."

V 16. poglavju se pojavi pomembna oseba v bližnji prihodnosti :
Anastasia /izmišljeni priimek : Annapolis !/. Mona jo je
spoznala v svoji gostilniški službi, se navdušila zanjo in
ji takoj ponudila denar ! Henryju jo je predstavila kot
najbolj nenavadno bitje - razen njega !

Izvemo, da je Anastasia stara okoli 22 let, da je umetnica vseh vrst / slika, modelira, dela lutke, pesnikuje, pleše, je klovnesa/ ! Mona v svojem navdušenju do Anastasie pretirava, saj jo ima za superiorno bitje !

Mona razloži Henryju, da mora imeti kako prijateljico, ki ji lahko zaupa. Prizna, da je v Anastasio zaljubljena.

/Lezbijsko ?/. Henry je sicer njen mož, ne pa prijatelj ! V pomenkih z Mono čedalje bolj prihaja v ospredje Anastasia. Mona jo ima za genialno /stran 522/ "Morda je nora, a tako kot Strindberg, Dostojevski in Blake ." /!!!/

Mona napreduje. Mona sporoči Henryju, da mora pre spati pri Anastasii, ker je ta bolna. Poznejša varianta je, da je prespala pri ~~a mame~~ lastni materi ! /stran 531/ Henry pokliče po telefonu Monino mater, ta pa pove, da je Mona že mesece ni obiskala ! Rada pa bi vedela, kje njena hči živi ! Na vprašanje, zakaj ne vpraša njenega moža, se mati začudi : Ali se je res poročila ?! //!!!/

Opomba : Tudi moža mati ni mogla vprašati, saj ni vedela, kje stanuje !/

Monino bistvo je v nenehnem izmišljanju in v patološki lažnivosti.

Ko Henry pove Moni o svojem pogovoru z njeno materjo, se ta zasmehuje in pove, da je njena mati mrtva ! Čuden smeh ! In kdo naj bi govoril s Henryjem ? Maka sosedka ali pa Monina sestra. In zakaj bi ta oseba tako govorila ?

Mer te je hotela prevarati. In zakaj bi ga hotela prevarati ? Mato, ker je nastopil kot tujec in ne kot njen mož !

Na Henryjevo izjavo, da bo obiskal njeno družino, Mona pobesni in zahteva, da tega ne stori. Omahljivi Henry se ukloni njeni zahtevi, a ostane pri svoji zamisli o obisku Monine družine. Bralci se vprašujemo, zakaj ta strogi molk Monin molk o lastni družini? Na strani 533 pa Mona celo obljublja Henryju, da ga bo nekega dne sama popeljala k svoji družini! Razumi, kdor more!

Nadnje 7. poglavje se začne z omembo Spenglerjeve knjige Zaton jahoda, ki jo je začel Henry brati. Ob razmišljanju o Spenglerju, ki je pravi Nemec, omeni Henry Nietzscheja, ki pa se mu ne zdi pravi Nemec. Še nadalje plete Henry misli o Spenglerju in sklene /stran 542/: "Za mene je Oswald Spengler še vedno živ in aktualen. Obogatil me je in me vzdignil. Ravno tako tudi Nietzsche, Dostojevski, Elie Faure.."

Celotni zaključek Plexusa je eno samo esjiziranje o kulturi, o filozofiji, o družbi...

Na strani 552 Henry izjavi: "Moje življenje je bilo dolgo rožnato razpetje." /!!!/ Tu smo pri naslovu 2. trilogije. In le še zaključni stavek Plexusa: "Drevo življenja se ne ohranja v življenju s solzami, ampak s spoznanjem, da je svoboda stvarna in večna."

3. knjiga 2. Millerjeve avtobiografije je ~~Nexus~~ Nexus /1960/. V slovenščino Nexus ni preveden. Imam hrvaško izdajo iz leta 1969 /359 strani/. Nexus je latinska beseda. Slovenski ^{vez}ustarnice po Baradačevem Latinsko-slovenskem slovarju so : zapletanje, zavozlanje, vozek, zveza...

Naj neki se je v romanu zapletlo in zavozlalo? Že ob delnem branju tega romana se razkrije tisti kaj : to je nenavadni, posebni, čudni in zapleteni odnos med trojico, ki živi skupaj. To so Henry, Mona in Ana/stasia/.
/Opomba : Anais Nin v knjigi Henry in June omenja Anastasio z njenim morebitnim pravim imenom Jean !/

Kot v Plexusu je tudi v Nexusu kratki in pomenljivi uvod. Najprej avtor poudari, da so njegovi avtobiografski romani zelo posebni : " V vseh teh knjigah sem obilno koristil vdore podzavestnega, sanj, domišljije, parodije, pantagruelske igre besed itd., kar daje pripovedi pečat kaotičnega, ekscentričnega, zmedenega..." Te značilnosti pa izražajo njegovo težnjo, da prikaže celotnega človeka. Sam sem že na začetku pisanja o Millerju označil njegovo pisanje za total.

Pri sodobni književnosti pogreša Miller prikaz celotnega človeka in končuje : "Malo kakšnega rezultata je zdaj ostalo v sodobnem človeku. On več ne agira, ampak reagira. On je žrtev, ki se je na koncu koncev uječa v lastno zanko."
Nexus je razdeljen v 20 poglavij.

1. poglavje se začne z besedami : "VAU ! Vau vau ! VAU ! Vau !" Ali je to nadaljevanje pasjih glasov s konca Seksusa ? Na strani lo pa izvemo posebno informacijo : " Anastasia ali Hegoroboru /prim. D Seksus !/ ali Bertha Filigree ... je začasno v oddelku za opazovanje. ųja je odšla prostovoljno, da izve, ali je pri zdravi pameti ali ne."

V pogovorih, ki jih je trojica imela, sta ženski povsem molčali o svoji mladosti. Posebno duševno stanje Anastasie paporjuje njeno prepričanje, " da je Satan opovsod navzoč in da vedno preži na žrtve."

Potem ko so Stasio odpustili iz opazovalnice, je prevzela skrb zanjo Mona. Henry se dolgo pogovarja s Stasio, saj težko prenaša svoj zapostavljeni položaj v trojici.

Drugo poglavje se umane v preteklost, ko se je Henry zafilozofiral z Johnom Stynejem.

V tretjem poglavju se Henry boji, da bo izgubil Mono, in se dalje miselno muči. Iz težkomiselnosti 3. poglavja se preselimo v živahno dogajanje 4. poglavja.

Stasia pristane, da jo pregleda Henryjev prijatelj zdravnik Kronski. Res jo Kronski pregleduje v posebni sobi. Čez nekaj časa pa se sliši krik : "Na pomoč ! Na pomoč ! Posiljuje me !" Mona in Henry pohitita v "zdravniško" sobo in najdeta Kronskega s spuščnimi hlačami, Stasia pa je bila naga, saj je bila na zdravniškem pregledu !

Mona in Stasia sta napadli Kronskega, Henry ga komaj ubrani pred furijama !

In poznejša razlaga Kronskega ? "Normalna je, kot sem pričakoval. Še preveč normalna. To me je vznemirilo. Kaj je slabega v tem ? " In še doda : " Podstrešje ji je treba pregledati in nekleti." //

Stasia zatem na hitro ⁹preretira Henryja kot kitajskega mandarina ! Na ~~strani~~ strani 69 dobimo novo informacijo . Mona pove Henryju, da je Stasia noseča ! Kako in kaj ? Posilili so jo štiri gansterji ! A ko pride Tronski Stasio ponovno pregledat, ugotovi, da ni noseča !

Prijatelj Curley obljubi Henryju pomoč pri obračunu s Stasio. Ženski za božič povabita k sebi Kubanca Ruarda, zaljubljenega v Mono !

V šestem poglavju Henry s težavo pripravi Mono in Stasio, da gresta z njim na božično kosilo k Millerjevim. Mona hvali Henryja njegovi materi kot genija, praktično mater pazanimale to, ali Henry kaj zasluži. /stran 107/ Po odhodu domov se trojica razgovori, Mona pa predlaga, da bi vsi trije odšli v Evropo ! Stasia pa predlaga, da bi šli onidve naprej, Henry pa pozneje za njima.

V 7. poglavju je Henry v skrbeh, da bi ga ženski res zapustili, in razmišlja o kari sluzbi, saj je brez denarja.

Sreča se s prijateljem Tinyjem Marellu. /stran 133/. Ta mu predlaga zaposlitev v Odelku zaparke, a na začetku bi moral biti grobar !

Osmo poglavje se začne s presenečenjem. Stasia zaupa Henryju, da ju zapuša ! Stasia pravi, da sicer ljubi Mono, a da ju družijo bolj potrebna družbi /opomba : in torej ne seks ?!/. Zdaj želi biti kiparka in ne slikarka ali pesnica. Pri Moni pa je vse teater. Ko pa je za Stassinu odločitev izvedela Mona, se je neznansko razburila in Stasia se je glede svojega odhoda premislila.

V 9. poglavju trojica zanesenjaško razmišlja o Parizu, ki naj bi rešil vse njihove probleme. Če kako? A kje dobiti denar za tja? Henry se sreča z Moninim bratom in ugotovi brez^{mejno} Monino lažnivost. Ojdoma je odšla pri 16 letih. Ni pa marala biti Židovka. Henry ga seznanja s svojo stanovanjsko situacijo. Svak povabi Henryja k Monini materi. Na obisku pri njej izve Henry za dokumentirane vesti o družini. Le-ta je izšla iz neke karpatske vasi, potem pa se je preselila na Dunaj. Mama kar ni mogla razumeti vse čudne izmišljije, ki jo je Monapletla o svoji družini.

V 10. poglavju se ženski pripravljata na potovanje v Pariz, Henry pa odide v službo pri Odjelku za parker in poprime za grobarsko delo! Kmalu pa ga je prijatelj Tony premestil na drug posel. Presenetljivo sta ženski brez napovedi res odpovali v Pariz! Henry je bil pretresen, namesto da bi se veselil svoje svobode. Ali je pogrešal svojo mazohistično vlogo?! Gospodinji, sestri Holandki, sta ga tolažili, kolikor se je le dalo.

V službi pa je Henry že prišel do pisarne in delo tam ni bilo naporno. ZDA so doživele takrat velik dogodek: Lindbergh je z letalom prvi preletel Atlantik! /1927/ Ljubezen do Moneta je Henryja mučila še in še.

V 11. poglavju se je Henry poskušal razpoložiti s plesom in z mimogrednim seksom, a razmišljale o Moninem telesu! Doživi pa sanjsko vizijo, iz katere mu izide spodbudna nova energija /stran 203/: "Našel sem svoje mesto. Pripadal sem. Moje mesto je bilo v svetu, sredi smrti in trohnobe." (!)

V 12. poglavju dobi Henry Monino brzojavko, da se z ladjo vrača in naj jo pričaka v pristanišču v četrtek. Prvi pretres. Henry v četrtek čaka, a Mona ne pride. Drugi pretres.

Druga brzojavka : Pridem v soboto. In Mona res pride. A prišla je sama. Tretji pretres. Stasia je ostala še v Parizu ! Mona navdušuje Henryja za Pariz in že načrtuje, kako bosta dobila denar za potovanje. Henry naj opusti službo in naj piše, ona pa bo skrbeča za priliv denarja ! Mona je takoj poskrbela za lepo stanovanje. Njuna gospodinja je bila liberalna Židinja, vdova, navdušenazametnost, zato je bila zadovoljna, ker je sprejela v stanovanje pisatelja in igralko ! Za denar pa je dobirala Mona nekega starca . /?!/, ki je bil zagledan vanjo. No, starec je bil po Monini oceni star okoli 50 let. Henry ni bil toliko neumen, da ne bi upošteval možnosti, da plačuje Mona dobivanje denarja s televnimi uslugami. Henry pa ni bil kak zadrt ljubosumnež. Tako je opisal položaj /stran 213/ : "Tovrstne misli /opomba " o tem, da ga Mona vara/ niso motile najinih dobrih odnosov." /!!!/

V 13. poglavju izvemo, da se je Henry seznanil z Židom Essenom, ki je stanoval blizu njega in je bil literarno razgledan.

In koga je Mona spoznala v Parizu ? Najprej kiparja Zadkina nato Marcela Duchampa!

V 14. poglavju Essen nagovarja Henryja, naj se nauči šofirati.

Essen je namreč imel avtomobil. Mona pa daje svojemu donatorju Popu v branje Henryjevo pisanje, kot da je njeno ! Obljublja ji, da ji bo dal denar za eno leto ali za dve leti življenja v Evropi, če bo končala knjigo ! Seveda je Henry želel oditi v Evropo in potovati po svetu. In kdaj boš pisal, vpraša Mona. Spotoma, odgovori Henry. "Val, ti si sanjač," reče Mona.

Na strani 245 Henry domiselno izjavi : " Samo redki lahko rečejo o sebi : Živel sem. ! UZato imamo knjige - tako da ostali lahko živijo preko posrednikov." /!!!/

Henryja navdaja tudi skepsa : "Ali bom kdaj napisal kaj vrednega ?" /stran 248/

In dalje /stran 249/ : " Zakaj se tako ubadam^m z resnico ?"

In si odgovori : " Zato, ker ni ničesar drugega kot resnica. In samo resnica." In sklep : " Knjigo življenja - to bom napisal." /!!!/

V 15. poglavju odkrije Henry pri nekem znancu njegovo bogato erotično in pornografsko knjižnico. Obiskoval je tudi gledališče in gledal igre Kaiserja, Tollerja, Wedekinda, Werfla, Sudermanna, Čehova, Andrejeva, O^a Caseya. Slednji gaješe posebej navdušol. Lotil se je tudi branja Unamuna /tragično občutje življenja/.

Kož šofer se Henry ni obnesel. Na strani 259 pove : " Jaz sem pripadal dobi kotalk in biciklov."

Henry in Mona se udeležita večerje pri družini Essen. Razvije se živahen pogovor, ki garazgiba še novi gost Žid Elfenbein.

V 16. poglavju Henry naširoko razmišlja o svojem pisanju in si zada vprašanje : Kje in kdaj se konča ustvarjanje ? Kaj lahko pisec ustvari, kar še ni ustvarjeno ?" Odgovor : "Nič,

Pisec samo v svoji galvi drugače razporeja sivo materijo."

/stran 279/ Celotno poglavje je pravzaprav esej o ustvarjalnosti.

V 17. poglavju odkrije Henryjevo bivališče njegov prijatelj Mac Gregor. Henryju razlaga, kako se je zaljubil v mlado učiteljico, a ta ga nemara. Kaj storiti ? Henry naj jo omehča zanj ! Henry obljubi storiti, kar bo mogel.

Domaj Mac Gregor odide, že pride Essen. Tudi on je v depresiji in gotovo ga bo druženje s Henryjem razvedrilo ! Henry mu predlaga, kaj vse lahko stori v svojem življenju. A tudi Essen spodbudi Henryja s stavkom : " Tu sedite s svojimi mislimi in kraljujete svetu." /!!/ /stran 295/ Zatem se Henry poglobi v besedilo Elia Faura o orientalski umetnosti, nato pa preide v sebi lastno spominsko preskakovanje.

V 18. poglavju izve Henry od Mac Gregorja, kako je uspel pritegniti pozornost svoje izbranke. Poslal ji je dve japonski grafiki, podobni tistim, ki jih je videl pri Henryju ! Tako je Henry posredno le pomagal prijatelju !

Zdaj želi Mac Gregor s svojo Gueldo obiskati Henryja. Le-ta pa se z Mono odpravi na izlet v francosko Kanado. Mona se pelje z vlakom, Henry pa stopa, čeprav ima denar za pot. Dobita se v Montrealu in nadaljujeta pot v Quebec. Tam je bila snežna zima. Ob vrnitvi v Brooklyn jim je njuna stanodajalka gospa Skolsky povedala, da ju je v času njunega bižanja v Kanadi obiskal Mac Gregor s svojo Gueldo. Dovolila jim je ogled njunega stanovanja, a ob svojem nadzoru. Monajezdaj prižakovala, da bo dobila od svojega domatorja Popa denar za ~~potovanje~~ potovanje v Evropo !

V 19. poglavju se spet pojavi neuspešni ljubimec Mac Gregor in pove, da ga Guelda ne mara več. Blagi Essen pa je zbral nekaj denarja od prijateljev za Henryjevo pot v Evropo !

Bistvo 20. poglavja je Henryjevo poslavljanje od ameriškega življenja predpohodom v Pariz.

Zaključek Nexusa : "Zbogom vsi... zbogom ! Imejte se dobro !"

Avtobiografska knjiga o lastnem branju The Books in My Life je Miller končal leta 1950, torej med koncem Plexusa in med začetkom Nexusa. Že to dejstvo uvršča Knjige v mojem življenju v dodatni člen obeh avtobiografskih trilogij.

Hrvaška izdaja Knjige mog života je izšla leta 1979 in jo imam doma. Slovenska izdaja te knjige je izšla precej pozneje: Knjige v mojem življenju, 1999, in je nimam.

Knjiga je posvečena Lawrenceu Clarku Powellu, knjižničarju kalifornijske univerze v Los Angelesu.

Kratka avtorjeva uvodna opomba poudarja, da spadajo Knjige v mojem življenju med 3 ali 4 avtorjeve knjige, ki so bralcem najljubše. Nameravanega nadaljevanja knjige /2. in 3. del !/ avtor žal ni napisal.

Sicer provokativni avtor konča svoj Uvod vzgojno : " Prepričan sem, da bodo bralci našli v tej knjigi kaži pote in spodbude, ki jih bodo napotili k tisti bogati vrsti literature, ki je večna."

Najprej si oglejmo sestavo knjige :

Avtorjeva opomba

Citati iz del različnih književnikov

Predgovor

1. Bili so živi in so se pogovarjali z menoj
2. Moji bralni začetki
3. Blaise Cendrars
4. Rider Haggard
5. Jean Giono
6. Vplivi
7. Žive knjige

8. Dnevi mojega življenja /opomba : Haggardova avtobiografija/

9. Krišna kurti

10. Abrahamova nižina

11. Zgodba o mojem srcu / opomba : knjiga Richarda Jefferies/

12. Pismo Pierru Lesdainu

13. Branje na stranišču

14. Gledališče

1. dodatek : Sto knjig, ki so najbolj vplivale name,

2. dodatek : Knjige, ki jih nameravam še prebrati,

3. dodatek : Prijatelji, ki so mi posojali knjige !/,

Knjigo bom obdelal zelo selektivno, saj bi bila sicer spisanka predolga.

Iz Predgovora najjam le zaključni odstavek : " V 2. zvezku

/opomba : nenapisanem/ bom pisal med drugim o pornografiji,

in o obscenosti, o Gillesu de Raisu, o Haggardo [vi

Ajši, o Mariji Corelli, o Velikem inkvizitorju Dostojevskega,

o Célinu, o Maeterlincku, o Berdjajevu, o Claudu Houghtonu

in o Malaparteju. (!)

Zakaj je bil prvi pisec, ki mu je Miller v svoji knjigi posvetil poglavje Blaise Cendrars /1887-1961/ ?

Odgovor je tale /stran 65/ : " Cendrars je bil prvi francoski

pisatelj, ki me je poiskal v času mojega bivanja v Parizu

/1930-1939/ in zadnji človek, ki sem ga videl pred odhodom

iz Pariza."

Na strani 66 preberemo tale od Millerja izbrani Cendrarsov

citāt : " "az, najsvobodnejši človek na svetu, uvidevam,

da vedno človeka nekaj veže, da svoboda in neodvisnost

neobstajata, in preziram samega sebe z dha duše, a sočasno

uživam v svoji nemoči."

Sam sem Cendrarsa le malo bral. Spomin mi pričara le eno knjigo : zbirko novel Zlato in druge novele, 2001, knjigo, ki mi jo je podaril njev prevajalec, kolega Vital Klabus.

Presenetljivi nosilec enega od poglavij je angleški pisatelj Henry Rider Haggard /1856-1925/. V času mojega zgodnjega študijskega obdobja je zelo pretegoval /popularne zgodovinske in pustolovske povesti/, a v zrelih letih mi je kar poniknil. Spada pa vsekakor v solidno lahko književnost. Zanimivo je, katera Haggardova knjiga je Millerja predvsem očarala. To je pustolovski roman ONA /SHE/, ki ga nimamo v slovenščini, bral pa sem ga v hrvaščini. Gre za tip skrivnostnega, fantastičnega romana o usodni ženski.

Naj naštejem nekaj Haggardovi knjig, ki sem jih bral v mladih letih : Salomonovi ravniki, Allan Quatermain, Džutranja zvezda /stari Egipt !/, Kleopatra, Dekle z biseri /stari vek/, Roža sveta /srednji vek/, Hči cesarja Montezume /16. stoletje/, Družina v ledeni dobi /pradoba/.

Naslednji nepričakovani nosilec poglavja je francoski pisatelj Jean Giono /1895-1970/. Je poetični opisovalec naravnih lepot in življenja v južni Franciji.

Slovenski prevodi : povesti Zetev, Hrib /oboje Slovenčeva knjižnica/, roman Huzar na starih, ki me je navdušil, in roman Petje sveta.

Ob teh imenih čaka radovedni bralec še na kaka velika imena /npr. na Dostojevskega, na Tamsuna, ki sta čisto omenjana avtorja v Millerjevih delih/. A očitno so bila ta imena prihranjena za nenapisano nadaljevanje.

Presenetljiv je tudi izbor edinega filozofa, nosilca poglavja. To je indijski filozof Krišnamurti, prevajan tudi v slovenščino / Plamen pozornosti, Svoboda je onkraj znanega/.

Vseh muh polni Miller si za naslov poglavja izbere dokaj nenavadni naslov : Branje na stranišču.

Zdaj pa le še k dodatkom :

1. Sto knjig, ki so najbolj vplivale name :

{zbral bom le nekaj presenečenj : Pri Balzacu je realistično-naturalistični Miller izbral dve njegovi najbolj mistični deli : Serafita in Louis Lambert !

Elizabethinske dramatike Miller občuduje, a pri njih izloči Shakespeara !!

Od velikih avtorjev Millerja niso pritegnili : Cervantes, Goethe, Dickens, Tolstoj ...

2. Knjige, ki jih nameravam še brati : Nekaj zanimivosti : Napoleon : Spomini, Casanova : Spomini, Cleland : Fanny Hill, Rousseau : Emile, de Sade : 120 dni Sodome.

3. Prijatelji, ki so mi posojali knjige :

Nekaj znanih avtorjev : André Breton, Blaise Cendrars, Lawrence Durrell, Jean Giono, Janko Lavrin /Slovenec, profesor za rusko književnost v Angliji !/, Raymond Queneau, Man Ray.

P.s. Zanimivo bi bilo vedeti, ali se je Miller z našim Lavri^{no}m ~~seečevali~~ ali pa sta se poznala po dopisovanju.

O seksualnem vitalizmu Henryja Millerja, 9. del

/KOLOS IZ MAROUSSIJA/

Kot so posebne Millerjeve avtobiografske knjige,, o katerih sem poročal v prejšnjih spisankah, tako je svojski tudi avtorjev potopis po Grčiji Kolos iz Maroussija.

V bistvu ne gre zgolj za potopis, ampak za Millerjevo avtobiografsko grafijo, ki se tokrat dogaja v Grčiji leta 1939.

Kako je prišlo do Millerjevega potovanja v Grčijo ?

Februarja 1939 je izšel kozorogov povratnik in Miller je očitno dobil nekaj denarja. Odločil se je kar za enoletni dopust ! Prijatelj Durrell, ki je živel na Krfu, je Millerja že večkrat vabil, naj ga obišče,

Junijal 1939 se je Miller res odpravil na dopust. Najprej je obiskal dolino reke Dordogne v srednji Franciji.

14. julija pa se je vkrcal na ladjo za Atene, se tam krajši čas ustavil, nato pa avgusta odpotsoval na Krf k Durrellu. Politično je bil to zelo napet čas : pripravljali se je nemški napad na Poljsko ! A jug Evrope je še omogočal turistične užitke.

Najprej papredstavimo podatke o knjigi. Avtor jo je pisal leta 1940 v ZDA, izšla pa je leta 1941. Hrvaški prevod, ki ga premorem, je izšel leta 1978, slovenska izdaja pa je izšla šele leta 1995, a je nimam.

Ustaviti se je treba še pri naslovu, ki nakazuje nekako mogočno antično ostalino, a resnica je čisto drugačna.

~~V Millerjevem potopisu~~ Za Kolosa iz Maroussija

/v knjigi se pojavlja tudi pravo grško ime tega kraja : Amarooussion/ je Miller proglasil svojega grškega prijatelja Katsimbalisa. V Millerjevi pripovedi nastopa

Katsimbalis kot dobri duh kulturne stare Grčije in kot novodobni nadaljevalec starega ljudskega pripovedništva.

Splošni in posebni Millerjev vtis o Grkih in o Grčiji je kar najboljši, pravzaprav zaneseno navdušen. Na eni strani kritika ZDA in Francije, na drugi strani hvaljenje Grčije - to je temeljno Millerjevo stališče. Grki, ki so bili v Ameriki in se potem vrnili domov, pa so bili v pogovorih z Millerjem polni hvaljbo bogatih ZDA in polni tožb o revni Grčiji! Iz celotnega Millerjevega potovanja po Grčiji bom izbral le nekaj utrinkov.

Ko potoval avtor z ladjo na Krf, se takole navdušuje /stran 20/ : "Nikoli nisem videl takega neba. Bilo je veličastno."

In dalje : "Prvič v življenju sem bil srečen in popolnoma se zavedajoč tega, ~~ada~~ ^{sem} srečen." //

Miller se je hitro sprijateljaval s preprostimi Grki, a bile so težave v jezikovni komunikaciji. Prišle pa je tudi v stik s kulturniško elito, npr. s Katsimbalisom in s pesnikom Seferiadisom, poznejšim nobelovcem Seferisom !

Pri Durrellovih je seveda ^{edo} prevladovala družabnost, a Miller je to in ono le bral. Tako omenja /stran 28/ Tajni nauk gospe H. P. Blavatsky in Dnevnik Nižinskega !

Zatem se je Miller z Durrellom in z njegovo ženo Nancy odpravil v Atene. Tam se je seznanil s Katsimbalisom, z njim pa sta pozneje večkrat potovala skupaj. Svoje srečanje z s Katsimbalisom je Miller po pomenu primerjal s srečanjema s Cendrarsom in z Durrellom ! Miller Katsimbalisa na široko opisuje, povrh ima Katsimbalis ženo s pomembnim imenom Aspazija ! /ime Periklove družice !/

Iz Aten se je Miller vrnil na Krf, na severu pa se je že začela vojna /1. 9. 1939/, a Italijani najugu so še ostajali

nevtralni. Š Krfa se je napotil Miller spet v Atene. Prevezel ga je obisk Elevzine, kraja nekdanjih elevz⁴nskih misterijev.

Stran 54 : " V Elevzini človek spozna, če ni prej nikoli spoznal, da ni reštev prilagoditi ^{se} prismojenemu s vetu. V Elevzini se človek prilagodi kozmosu." /!/
 1

Zatem Miller s spoštovanjem spregovori o pesniku Seferiadesu.

Na strani 58 preberemo nove Millerjeve zanosne besede o Grčiji :

"Nobena dežela, ki sem jo ^{is}obsikal, ni vzbudila v meni takega vtika ^sveličine. Veličine ne ustav^{va}rjajo vedno ^{kilometri.} ~~ikolotni~~.

In dalje : " Grčija je v nekem smislu kot ^oKitajska ali Indija. To je svet iluzije." /!!!/

Takole je op^označil Miller pristanišče na Pel^oponezu Nauplio :
 * /stran 88/ : " Mestu gospodujeta ^otrdnjiva in ječa. Vojak, ječar, svečenik - večna trojica, ki simbolizira naš strah ^opred ^{em}življenjem. Ne maram Nauplije. Ne maram ^{nei}provincialnih mest." A iz Nauplije je odšel Miller na izlet v Epidaur^ous.
 "Pot do Epidaur^ousa je kot pot do ustvarjanja sveta.

Človek neha iskati. Obmolči, , ker je utišán s tišino skrivnostnih začetkov." Tu opazimo, kako rezki Miller prehaja v poetično izražanje.

Un kaj je avtor doživel v Epidaur^ousu ?

Stran 89 : "Sploh nisem vedel, kaj pomeni mir, dokler nisem prišel v Epidaur^ous." Potem preide avtor v kritiko modernega sveta, a se spet vrne k Epidaur^ousu /stran 92/ : " V Epidaur^ousu, ~~in~~ v miru, v velikem miru, ki me je prevzel, sem slišal, kako bije srce sveta."

In spet navdušenje nad Grčijo /stran 97/ : "V Grčiji se človek prepriča, da je norma ^ogenialnost in ne povprečnost. Nobena ^ožela ni dala, sorazmerno številu p^orebivalstva, toliko genijev kot Grčija. Samo v enem stoletju je ta mala

nacija darovala svetu skoraj 500 genijev."

Tako Miller kratko označi dva sosednja kraja :

~~cxTirintxxx~~ /stran ~~xxxx~~99/ : " Tirint smrdi od okrutnosti, od barbarstva, od sumničavosti, od izolacije."

V Miken^{ah} pa " njena ^{ihove sed} tianja tišina spominja ^{na} izčrpanost okrutne in inteligentne pošasti, ki je ^{al} poginila, ko je izkrvavela." In dalje : " V Miken^{ah} so nekoč bogovi hodili po zem^lji, o tem ni dvoma." /!!!/

Agamemnonⁱⁿ Klaitajmestro pa ima Miller ^{wv} ~~kra~~ za zgodovinski osebi ! Miller se s Katsimbalisom vrne v Atene.

Od ponovnega prihoda v Atene do odhoda na Kreto omenja Miller 3 dogodke : 1. ameriški film Juarez, ki ga je bilo mogoče gledati tudi z mislijo na ^t sedanje čase.

2. obisk astronomskega observatorija v Ateⁿah, kar je Millerja usmerilo v vesoljske širjave.

3. jazz prireditev v Seferiadesovem st stanovanju in Millerjevo navdušenje za Seferiadesovo ~~estro~~ ^Yeanno.

Sledil je posebni dogodek : Miller je odpo^{it}oval na Kreto z letalom ! To je bila Seferiadesova ~~pot~~ ^{pe}sniška odločitev in kot tako jo je Miller sprejel ! Letalo je pristalo v pr^ostaniškem mestu Iraklionu. Miller je brž obiskal Katsim^{ba}balisovega prijatelja na Kreti, tam^m kajšnjega vodilnega književnika. Ker je pozabil njegovo ime, ga imenuje ~~Miller~~ Tsoutsou. Mož je bil pravcati fenomen : znal je 12 jezikov, bil je skladatelj, pesnik in znanstvenik, povrh pa prijatelj jedi in pijače. Millerja je radovedno povpraševal o številnih evropskih književnikih.

Zatem se avtor sreča z Grkom, ki je britanski vicekonzul v Iraklionu, in ta ga povabi k sebi.

naslednji dan se je Miller z avtobusom odpeljal do Knossosa. O njem je že prej povedal, da je 20 let mislil naobisk tega kraja. Kako je Miller doživel Knossos ?

/stran 137/ : " Knossos je vesel ~~in~~ vesel, zdrav, duševno in telesno zdrav." /!/ V Knossosu je avtor odkril : ves^oletno dobo miru, ne^{ki}kaj praktičnega in realističnega, pomembno vlogo žensk^o in duha igre.

V družbi s Tsoutsoujem in z njegovimi prijatelji se je pletel pogovor o književnosti.. Miller je dejal,, da je Walt Whitman edini veliki ameriški pisec, Rimbaud pa je najboljši francoski pesnik. Obe trditvi sta sprožili v družbi dvome.

Nekdo iz družčine je vprašal Millerja, kaj mu je v Grčiji tako všeč. In Millerjev odgovor : "Svetloba in sirom^ostvo." Grčijapa je zanj sveta dežela.

Patem se je Millerja lotila driska in prešel je na rižno dieto.

Kako opiše Miller Kreta ? /stran 174/!

"Kreta je zibelka, inštr^{ent}ment, epruveta, ki vibrira in v kak~~er~~kateri je izvršen vulkan^{ski} eksperiment." /!/

Kot v svojih avtobiografijah Miller tudi v tem potopisu zahaja v esejizem in v obširnarazmišljanja. Na Kreta gleda avtor s celostnega mitološko-zgodovinskega vidika, torej od Zeusa in od njegovega sina Minosa dalje.

Z najetim avtom se je Miller odpeljal v Fajstos, a zadnji del poti je moral prepešačiti. Fajstos pa je Miller dojel kot žensko oprišče Minosove družine." /!/

Ko je Miller prišel do gorskega cilja, ga je sprejel oskrbnik Alexandros in tožil, da je osamljen in da ljudje

zaradi vojne neprihajajo več gor. Žato je bil toliko bolj vesel Millerjevega obiska. Millerjeva oznaka Fajstosa /stran 184/ :

"Fajstos vsebuje vse elemente človeškega srca in je vsškozi ženstven". // Iz Fajstosa je avtor kmalu odšel, saj ga je niže čakal najeti avtomobil.

V Iralionu ga je gospod Tsoutsou obvestil, da ga že nekaj časa pričakuje šef policije, in skupaj sta se odpravila k njemu. Odkrilo se je /Tsoutsou je ptevajal !/, da je šlo zgolj za vljudnoszni vidik. Šef policije je želel pozdraviti ameriškega književnika, ki je prišel na Kreto, in mudati na razpolago lastni avtomobil za ogledotoka. Šefa policije je Miller takole označil /stran 191/ : " Nikoli nisem videk tako sposobnega človeka na tako nepomembnem položaju."

Naslednji dan je Miller z ladjo že zapustil Kreto.

V Atenah ga je čakal denar, tako da je bil spet plačilno sposoben. Na ameriškem konzulatu pa je moral podaljšati ali uničiti potni list ! Po bedastem birokratskem spraševanju na konzulatu pa Millerju navsezadnje niso podaljšali potnega lista, tako da je moral kmalu oditi.

Katsimbalis se je trudil , da bi za Millerja pred njegovim odhodom organiziral še nekaj izletov. Odpravili so se v Delfe in se napoti tja ustavili v Tebah. Millerjev vtis o Tebah je zelo nenavaden : X /stran 214/ " Tebe ostanejo v spominu podobne tistim nejasnim, migljajočim sanjarijam, ki se pojavljajo človeku po dolgem čakanju v zobozdravniški čakalnici. //

In Delfi ? Stran 217 : " Pogled na Delfe... je deloval na Millerja še bolj vzvišeno in je vlival več strahospoštovanja, kot sem pričakoval."

Naslednji dan si je družba ogledovala razvaline v Delfih, Katsimbalis pa je svečano spregovoril zadnje besede zadnjega prerokovanja v Delfih : V muzeju so si ogledali kipe in tudi kip Antinoa, zadnjega boga.

In spet avtorjev misel /stran 221/ : " V Grčiji je človek izpolnjen z občutjem večnosti, kar se razodeva tudi tu in zdaj."

Millerja pa je nekaj gnalo v Atenex in z družbo so se vrnila tja. V Atenah je avtor izvedel, da je prejel denar za vrnitev v ZDA, ladja pa bo odplula tja čez približno 10 dni.

Katsimbalis mu je zdaj predlagal, da obiščeta armenskega vedeževalca /stran 223 in dalje/.

Aram Hourabadian je stanoval v revnem atenskem naselju, v četrti armenskih emigrantov. Znal je več jezikov, a ne angleščine, zato je govoril z Millerjem v francoščini. Če pa mu je zatajila francoščina, je nadaljeval v grščini, Katsimbalis pa je to prevedel v angleščino.

Dokaj dobro je prikazal Millerjevo dosedanje življenje, napovedi za Millerjevo prihodnost pa so bile kar idealne in celo izjemne ! Pred smrtjo bo prinesel veliko radost vsem ljudem

na svetu !? Prav tako bo pred smrtjo obsut z največjimi častmi in z največjimi priznanji. x bo potoval na Orient.

Z zadnjega izleta na Orient se ne bo vrnil, ampak bo izginil v svetlobi !? /Vemo, da se slednja napoved ni uresničila !/

V Millerju je čutil nekaj božanskega, a njegove noge so trdno ^{na} zemlji. ! Millerjevo življenje je označil za začarano in sklenil : " Imate enega samega sovražnika - samega sebe." (!)

Po razhodu z vedeževalcem se Miller zaplete v daljše razmišljanje o samem sebi

Nekaj njegovih izbranih misli /strani 230-232/ :

"Vedno sem ~~xxx~~ od sveta pričakoval vse in vedno sem bil pripravljen dati vse... Umetnikovo življenje, njegova predanost umetnosti, je najvišji in zadnji stadij človeške samoživosti... Zdaj vem, kakšen je svet, in sprejemam ga takega, kot je, tako dobro kot zlo.."

Ker se je prihod ladje za ZDA spet zavlekel, je Durrell Millerja povabil na zaključni ogled Peloponeza. Pred tem izletom pa je Miller s prijateljem, slikarjem Ghikom še enkrat obiskal Elevzimo.

Durrell je načrtoval najprej obisk Korinta, nato pa Šparte. Novi Korint je Millerja razočaral, navdušile pa so ga razvaline starega Korinta. Stran 239 : "Korintske ruševine žarijo in migljajo nadnaravno lepo." Bilo je konec leta 1939. Zatem so odšli v Mikene, ker tam Durrell in njegova žena še nista bila. Do Šparte jih je spremljalo deževje. Moderna Šparta pa je Millerju bolj ugajala kot moderni Korint. In Millerjev vtis o Šparti ? Stran 249 : "Šparta ostaja v človekovem duhu posebljenje ujedljive oslovske vrlosti, umazana spaka kreposti, ki ne daje svetu ničesar kljub vsem svojim naprednim evgeničnim idealom."

Po nekaterih potovalnih težavah se je Miller z vlakom vrnil v Atene še ravno pravi čas, da ni zamudil ladje za ZDA. Ko se je vrnil v ZDA, je bil začetek leta 1940. Bil je star skoraj 50 let, a je bil še vedno mladostno neugnan.

Esejistični zaključek Millerjeve knjige obsega strani 264-271.

Za enkratni zaključek knjige pa je poskrbel ~~Miller~~ Durrell.

Nekaj citatov iz Millerjevega zaključka : "Najmočnejši posamezni vtis, ki ga je Grčija pustila pri meni, je, da je to

svet po človeški meri... Grčija je dom bogov, ti so morda izumrli, a njihova ^mnavzočpost se vseeno čuti. Bogovi so bili človeških proporcij - nastali so iz človeškega duha. V Franciji in drugod v zahodnem svetu je prekinjena ^zzveza med ~~božanskim~~ človeškim in med bož^aanskim. // Skepticizem in para^faliza, ki sta izzvana ob tem ^zrakolu v sami človeški naravi, sta vzrok neizbežnega propada naše ^zdanašnje civilizacije. /!!! - prim. sedanji čas !/

Ko ljudje neha^o verovati, da bodo nekoč postali bogovi,

zagotovo postanejo črvi. //... Sedanji način življenja v Ameri je obsojen na ^zpropad in enako tudi evropski način življenja....

Tragedija Grčije ne leži v propadu njene velike ^kkulture, ampak v izjalovljenosti ~~xx~~ neke velike vizije....

Bolj človeškega posameznika ^od Katsimbalisa nisem nikoli srečal. Ko sva z njim hodila ^opo ulicah Amaroussiona, sem imel vtis, da hodim po zemlji na nov način... "

In leše Millerjev zaključni pozdrav Urbi et Orbi : " Mir vsem ljudem, pravim, in bogatejše življenje !"

Ko je Miller že končal svojo knjigo, mu je Durrell poslal pismo, ki imenitno pove^liča izjemnega Katsimbalisa !

Pijana ali dionizovsko posvečena družba se je neki večer ~~za~~ ~~xpxxxxxxxx~~ ~~Akropolo~~ vzpela na Akropolo. In Katsimbalis vpraša :

Ali hočete slišati atiške peteline ? Iz grla ^spa^vi neznanski kikiriki ! In iz daljave se je oglasil petelin, nato še eden, pa še eden... In Katsimbalis je nadaljeval s svojim kikirikanjem in petelini so se v vseh Atenah odzvali s svojimi glasovi!

In Durrell komentira : " To je bil naravnost epski - ^veliki trenutek in čisti Katsim^{be}balis."

Kaj še ^Areči ? Gre za monumentalno realnost, prehajajočo v magičnost in za božansko povezavo med človekom-Kolosom in med Naravo !

O seksualnem vitalizmu Henryja Millerja, 1o. del

/TIHI DNEVI V CLICHYJU/

Miller je pisal Tihe dneve ~~z~~ v Clichyju leta 1940, torej takrat kot tudi Kolosa iz "aroussija. Rokopis tega dela pa mu je med papirji "poniknil". Po 16 letih je rok^opis odkril in ga leta 1957 predelal. Slovenska izdaja je izšla leta 1987 v prevodu Branka Kerka.

Besedilo je neobsežna in dokaj lahkotna pripoved, ~~ki~~ tematsko dopolnjuje Rakov povratnik 6 let pozneje. Spet smo v razgibanem Parizu, polnem bolj ali manj zabavnih seksualnih dogodivščin.

Glede na celotni Millerjev opus je to obrobno delo.

Prvoosebni pripovedovalec je nedvomno kar Henry Miller, saj se v bes^evedilu izjavlja kot pisec Črne pomladi. Druga glavna moška oseba je pripovedovalčev prijatelj Carl, pri katerem Miller stanuje. V njunem stanovanju pa se nenehno izmenjujejo ženske. Privlačnost pripovedi je v pojavljanju zelo različnih ženskih tipov.

Začetek knjige poteka v avtorjevem razmišljanju o pariškem življenju. Oglejmo si začetek besedila : " Ko ~~to~~ pišem, pada noč in ljudje sedajo k večerji. Dan je bil siv, kakršen je pač dostikrat v Parizu." Zadnji stavek, ki ga izreče v knjigi Carl, pa je presenetljiv : " Vse skupaj nima smisla." /! Ostaja nam vprašanje, kaj pomeni "vse skupaj".

Predstavil bom le nekaj moško-ženskih srečanj v knjigi.

V kavarni se Miller seznanj s privlačno žens^{ko} Nys in njuno znanstvo se nadaljuje v hotelski sobi. Z užitkom sta se "dala dol". Stran 14 : "Jaz sem vanjo vtaknil prst, da bi ji navrtal sok, in že se je začela mediti. Potem sem jo

potegnil nase in ji ga zarinil do korena. Imela je eno tistih pičk, ki se prilagajo kakor rokavica."

Potem ga je prosila za denarno pomoč in Miller ji je izročil ves denar, ki ga je imel.

Za drugi ženski prihod je poskrbel Carl. V stanovanju je pripeljal mladoletno dekle, begavko ^{iz od} doma, po imenu Colette.

Njena nastanitev pri Carlu je bila zaradi njene mladosti zanj kazniva. Tudi Miller je bil deležen njenega prijaznega

pozdrava. ~~Stran~~ Stran 25 : "Sklonila se je in me poljubila na

na obe lici. Ob tem so ji iz bluze padli joški in me pobožali po obrazu. Haja se ji je razpela do konca in odkrila čudo-

vito polno, mlado telo." Na strani 40 preberemo : " Colette, sirota brez doma, je kmalu postala pepelka, priležnica in kuharica hkrati." A z njo sta imela moška skrbi. ~~Od časa~~

do časa je izginila za nekaj dni skupaj.

Čez nekaj časa pa se je pojavila v spremstvu svoje matere /lepotice !/ in svojega uradnega varuha. Prišla je po svojo uro ! Naslednji prizor je kompozicijsko središče knjige.

Priča nam o moči književnosti pri nekaterih ljudeh. Dekletov varuh je odkril, da ima posla z dvema književnikoma, kar ga je nagnilo, da ni kriminaliziral Carlovega početja s Colette! Opazil je v stanovanju tudi nekaj knjig znamenitih pisateljev / Proust, Goethe, Lawrence, Blake, Shakespeare/.

Colettinamati pa je ob zaključku srečanja rekla Carlu : /stran 49/ " Monsieur, ne bomo vas tožili pod pogojem, da nam obljubite, da se ne boste nikoli več poskusili sestati s Colette !" In poznejša Carlova izjava Henryju, ki ga

Carl sicer imenuje Joey : "... tisti hip, ko sem vrgel nanjo oči, sem se vanjo zaljubil." /!/

Naslednje srečanje naše dvojice je bilo z~~o~~ zmedeno žensko, sicer priležnico znanega nadrealističnega pesnika. Ta se jim⁷ je neke¹noči priključila in odšl¹az njima v njuno stahovanje. Pripr¹avljena je bila za 200 frankovⁿ za različne seksualne usluge.

Stran 32 : "Če hočeta, da vam¹aga dam v usta, ali če hočeta po pasje, karkoli hočeta, meni je vseeno." Zmedenka je nato v kopalnici naga piš²la na steno svoje²pesmi. S težavo sta se je rešila in jo povrh še prevarala za zahtevani denar.

Zatem³ sta se prijatelj¹odpravila na izlet v Luxemburg in se tam seznanila s Sneguljčico, 36-letno članico kabareta.

Po večerji so skupaj šli na nabrežje, "k¹jer sva jo položila in ji dala, k²ar ji je pač pritikal¹o,"/stran 51-52/ ¹

Po vrnitvi v Pariz sta v baru snela žensko družbo : garderoberko Adrienne in ~~in~~ dve neimenovani dekleti. Očitno so bile pripravljene za akcije v Carlovem stanovanju.

Kazal se je zametek male orgije. Henry in Adrienne sta se naga stiskala v kadi, ena o¹ deklet pa je naga ob kadi skušala sodelovati s Henryjem v kadi. Možno nadalje¹vanje¹ev smeri skupinskega¹seksa je prekinil Henry /ali Joey/, ki se je sproščeno uscal v kadi. Dekleta so se zgrozila in ~~in~~ za¹jtevala plačilo, a za kaj ? Carl je vsaki izročil ček za 100 frankov, a ti čeki niso imeli kritja!

Do zdaj pripoved ni imela poglavij. Zdaj¹pa se pojavi poglavje Mara - Marignan. Ime Mara smo že zasledili v zvezi z Mono kot njeno prvotno ime.

Avtor navede več ¹Mar, a v kateri je kaj sledov ~~Manex?~~ Mare¹Mone ? Mare so tu nekako splošno ime za ženske-ljubimke. Navedene so tele ¹Mare : Mara -Marignan, Mara St. Louis, Mara

z Elizejskih poljan in Mara, ki ji je bilo pravzaprav ^{ime} Eliane, bila je poročena, a obenem Carlova priležnica.

Besedilo kaže na nazvezo "Mare St. Louis z Maro-Mono.

Stran 67 : "Šele nedavno sem okreval od boleče ločitve od Mare St. Louis." Leta 1934 se je Miller ločil od svoje druge žene June /kot literarne osebe "Mare-Mone/ in jo preboleval še nekaj let.

Preskočimo ^{lene} Elena, ki spada v Carlovo zgodbo, in se usmerimo na Maro - "Marignan. To je bila cipa, ki je rada govorila angleško. Mara je bila lačna in Henry jo je popeljal na večerjo v restavracijo. V pogovori mu je povedala, da je Zidinja, rojena na Poljskem. Po večerji sta se sprehajala, se objemala in se razšla, a Henry ji je potisnil v roko nekaj denarja. Pozneje se spomni, da ga Mara - Marignan spominja na Maro St. Louis, ko jo je poznal kot Christine. Poigravan je z imeni se bo nadaljevalo.

Čeden dni po Mari - Marignan sreča Henry na domu neke indijske plesalke lepo Danko po imenu Christine ! "Govorila ga je /stran 95/ : "Torej ste vi človek, ki piše tiste grozne knjige !" Takoj jo je skušal poljubljati. Ona se je predstavila kot vdova z dvema otrokoma. Stran 97 : "Položil sem ji dlan plosko napičko, ki je pod obleko izparevala kot kup gnoja..." In dalje : "...ves čas pa sem jo čvrsto grabil in porival prste globoko v lepljivo špranjo."

Christine je nato odšla z grofom, ki jo je pripeljal na zabavo, Henryju pa je pustila svoje naslov.

Ča l jezda organiziral domače srečanje. Gostji sta bili Christine in trenutna Carlova izbranka ~~xxxxx~~ Corinne, akrobatka v cirkusu Medrano.

Carl je bil že takoj bolj navdušen nad Christine kot nad "svojo" Corinne. Stran lol : "Ko smo povečerjali, je Carl odpeljal svojo akrobatko na divan. Jaz sem legel s Christine na preprogo v sosednji sobiž. V začetku se je branila, a potem ko sem ji razkrečil noge in jo dobro namazal, se je lotila stvari z vso naslado."

Kato se je četverica malce premešala, a spodbudno seksualno druženje je prekinila Christine in užaljeno odšla. So se ji pojavili puritanski zadržki? A saj se je že prej prepustila marsičemu?

In spet smo pri zaključnem Carlovem stavku : Vse skupaj nima smisla.

Morda pa v tem stavku le negre za za velepomembni svetovni problem življenjskega smisla in nesmisla, ampak zgolj za nesmiselno Christininno ravnanje, ko je zapustila prijano radoživo družbo?!

Aljub očitni humorno=ironični intonaciji besedila pa tudi v Tihih dnevih v Clichyju ne manjkajresnih razmišljanj o stv^oreh sveta.

(25. SPISANKA)

O seksualnem vitalizmu Henryja Millwryja, 11. del
/OPUS PISTORUM/

Delo, ki je iskriava pornografska pripoved, je nastajalo v letih 1941 in 1942 v ZDA ter dobilo naslov Opus pistorum. Naslov je latinski - prevod v slovenščino : Delo mlinarjev ali Mlinarsko delo. V naslovu je namig na Chaucerjeve Canterburyjske zgodbe. Enajed teh zgodb je tudi Mlinarjevazgodba ali v slovenskem prevodu Marjana Strojana /1974/ Mlinarjeva povest. V angleščini je to The Miller's Tale. In že smo pri zabavnem avtorjevem poigravanju z lastnim priimkom! Prvič je izšlo delo knjižno po Millerjevi smrti leta 1983, sijajni slovenski prevod Zdravka Duše je sledil kmalu : leta 1987.

V Epilogu slovenske izdaje preberemo nadvse zanimivo izjavo Milтона Lubovitskega iz leta 1983. V tej izjavi je "popisal okoliščine, v katerih je naročil Henryju Millerju pisanje Opusa Pistorum."

Leta 1940 je bil Lubovitski družabnik Knjigarne Larryja Edmundsa sa v Hollywoodu in tam se je seznanil z Millerjem. Leta 1941 je postal Lubovitski edini lastnik knjigarne. Poslovno si je pomagal tako, da je prodajal tudi pornografijo.

Stran 262 : " Henry je bil v tiski za denar /opomba : in kdaj ni bil !/pa se je ponudil, da mi bo pisal stvari, ki pojdejo v promet. Ponudil sem mu, da mu bom plačeval dolar od strani, on pa mi v zameno odstopi vse avtorske pravice. Kmalu po tistem mi je začel prinašati po par strani skupaj in jaz sem mu v gotovini izplačeval domenjeno vsoto. V nekaj mesecih se je nabral gradiva za celo knjigo, ki jo je naslovil Opus pistorum. Ko mi je izročil zadnje strani, bilo je sredi leta 1942, je rekel : " Tule je knjiga do konca. Upam, da boš z njo zaslužil za par mesecev." (!!)

Pretipkal sem celoten rokopis s štirimi karbonskimi kopijami. Vseh pet izvodov sem dal vezat nekemu knjigovezu in jih p^otem prodal Fredericku Hollanderju, Julianu Johnsonu in Danielu Amfitheatrofu. Nekaj let pozneje sem dal eno kopijo še svo-
jemu prijatelju Robertu Lightu, izvirnik pa sem obdržal zase." V izjavi Lubovitskega nadvse jasno preberemo, da se je Miller sam ponudil za tematsko pornografsko pisanje, in ni dvoma, da se je pri pisanju močno zabaval.

O zadevi piše čisto drugače Anais Nin v Predgovoru k svoji knjigi Venerina delta /slovenski prevod Andreja Blatnika, 1987/.

Odlomek iz njenega dnevnika : April 1940 : "Neki zbiralec knjig je ponudil Henryju Millerju sto dolarjev mesečno za pisanje erotičnih zgodb. Obsoditi Henryja, naj piše erotiko za dolar na stran, jebilo podobno dantejevski kazni /!/
Upital se je, kajti njegovo tedanje razpoloženje jebilo v nasprotju z rabelaisovskim, kajti pisanje naročilu je bilo kastracijsko početje /!/, kajti pisanje z voajerjem na ključavnici je njegovim čudežnim pustolovščinam jemalo vso sp^{ov}stanost in zadovoljstvo."

Sam se opredeljujem za izjavo Lubovitskega in ne za Anaisino tarnanje. Sicer pa Miller ni bil prisiljen pisati, če mu res ne bi prišlo, a pisal jebilo dogovoru in pisal je za denar !

Iz druženja Henryja z Anais pa je izšel zanimiv nasledek : tudi Anais je začela po naročilu pisati erotično-seksualne zgodbe ! V slovenščini so izšle v eni knjigi : Ptičke in Venerina delta, in to istega leta 1987 kot Millerjev Opus pistorum! †

Kaj bo dovolj za uvod.

Opozoriti kaže še na izredno urejenost kaotične ^{vs} svebine. Knjiga je razdeljena v dva dela in vsak del ima 3 poglavja. Na zaključku je že omenjeni Epilog.

Zveza s Chaucerjem je poudarjena z uvodnim citatom v 1. knjigo :

"Kurce spustite pa hlače zgrabite !" in z uvodnim citatom v 2. knjigo : "Jajca," dé kraljica. "Da jih imam, bila bi kralj !"
 Da nebi ameriški /in drugi/ bralci pozabili, da gre v knjigi za "pohujšljive" francoske ~~zadnje~~ razmere, je 1. poglavje 1. knjige naslovljeno : Sous les Toits de Paris, zadnje poglavje 2. dela pa Cherchez le Toit.

Tudi v Opusu pistorum nastopa prvoosebni pripovedovalec, ki pa ga ne moremo povsem enačiti z Millerjem, je pa vse^{en}akakor v njem nekaj Millerjevih potez. Nastopa z imenom Alf.

Ker se seksualne prigode hitro in intenzivno vrstijo, morajo biti Alf in njegovi prijatelji vedno v trdokurčni formi, za udeležence in za udeleženke dogajanj v knjigi moramo izbrati še ustrezno izrazoslovje. Nekaj možnosti : radodajci in radodajke, fukoljubci in fukoljubke, fukači in fukačice, jeboljubci in jeboljubke, jebači in jebačice, kavsoljubci in kavsoljubke, kavsači in kavsačice.

Ves sistem, v katerem poteka knjiga, bi lahko imenovali seksualni ludizem ali pa seksualni ^{kr}kranevalizem. Avtor je pazil, da ne zaide v monotonijo, in je pripravlj^{ene hve}al ~~stina~~ presenečenja : seks s Kitajko, seks s Španko, seks s pritlikavko, posilstvo, skupinski seks ob črni maši /!/, kar je nedvomni vrh pripovedi, pa še incest in pedofilija /kar povezano/, a pojdimo ^ypovrsti.

Kljub osredotočenosti na fukanje ali na kavsanje pa so številne nastopajoče osebe prav dobro izrisane.

Pisateljska raven se izkazuje tudi v pornografskem žanru, že začetni prizor je šokanten. Pripovedovalec Alf se znajde obenem z mlado prostitutko /kako ? zakaj ? / v stanovanju incestne dvojice : očeta in 13-letne hčerke Marcelle. Ali je bil Alf povabljen, da preskusi čare mlade Marcelle ? /In res jih je preskusil! / Ali je incestni oče povabil prostitutko zase ? Že takoj imamo pravcato montažo atrakcij. Čudno je, da se je profesionalka zgražala nad incestno situacijo, h kateri je bila povabljena. Gosta sta nerazpoložena odšla in se pofukala na kupu desk.

Od mladoletne Tanje dobi Alf ~~pismo~~ strastno pismo, v katerem piše med drugim : "...mislím, da se mi bo zbledlo, če bom morala prestati še eno noč brez tvojega ~~kurca~~ ^{kurca}. Ves čas misim na tvojega velikega kurca in načudovite stvari, ki jih počne..." Prijatelj Ernest se čudi, da Alf ni "nabrijasal še nobene Kitajke", in mu da naslov kitajske trgovine, v kateri bi zapeljivo dekle spoznal. A gre za izrazito trgovanje. Alf mora kupiti okrask iz žada, potem pa odide dekle po imenu Lotusov cvet /Alf ji pravi kar Lotus/ z njim v njegovo stanovanje.

Stran 21 : "Pofukam jo natleh, kar na svojem novem pretivalu..."

In dalje /stran 23/ : "Zdi se mi, da vzdrti, ko začuti moj jezik v pički. Kar neve, kako bi mi povrnila pri kurcu..."

Po fuku pripravi Lotus obed. Alfu razloži : "Kadar kupiš

Kitajko, pravi, si kupil žensko, nekozo, da bi jo samo fukal."

In še Alfov sklep /stran 24/ : "...človek si mora dobiti

Kitajko za tako preprosto stvar, kot je umirjen, navadeh fuk."

Prijatelj Sid pripelje k Alfu prijateljico svoje sestre Angležinjo gospodično Cavendish. Z nekaj časa se bo nastanila v isti hiši kot Alf.

Alfa obišče njegovo ^{ab}časna ljubica Aleksandra, ki ima doma ^{eraz-}gibano incestno dejavnost. Mladoletna ^{hči} Tanja ji liže pičko, sin Peter /morda tudi mladoleten, ni razvidno/ pa jo poriva, ona pa mu cuza kurca. Tu imamo popolno realizacijo Jokastinega kompleksa! Seveda je Aleksandra prišla na seksualne igrice z Alfom. Stran 28 : " Hoče, naj počnem z njo vse...vse, kar sem kdaj počel z njeno hčerko." In dalje : "Šlevi se mi po kurcu kot otroks slastnā liziko." Nato Alf pofuka ^{radodajko} v rit. Slodi najizrazitejši pedofilski fragment.

Alf odkrije v postelji prijatelja Ernesta deklico kakih lo let, a že večšo seksualnih igric! Se pravi : ni je pokvaril Ernest ampak že kdo. Sicer pa dekle že vnovčuje svoje seksualne ^{ice} usluge.

Alf se je za zdaj njenih uslug otresel.

Zepmenjena gospodiča Cavendish postane glavna ^{seba} v naslednjem dogajanju. Imela je svojski hobi : rajcalaje ^{moške}koli sebe, tako tudi Alfa in njegovega prijatelja Sida. Ko pa razrajca že Arthurja, se trojica ^{zmeni}, da jo kaznujejo, in jo posilijo. To je edini prisilni seks v knjigi. Tudi prizori incesta in pedofilije so benevolentni in dogovorni.

Alf se zatem odpravi na ^vspriptizni ples Španke Rosite, ki se tudi prostituira. Pri fukanju se Rosita tako razvname, da Alfu ^{nepustim} oditi. Stran 64 : "Da moram ostati, pravi...

da ne morem kar iti in odnesti tako čudovitega kurca iz njenega ^{življenja}."

Ko se Alf le ^{odparvi}, ga skuša strastna Španka zabosti z nožičem. Komaj ji je ušel. Konec te zgodbe je presenetljiv in malo verjeten. Alf izve za

Rositin ^{smomor} : nje ^{trušlo} so našli v Seni !

Da bi umanjkanje enega ^{čilega}kurca pri profesionalki povzročilo tak ~~prizor~~ ^{so}dziv, je pravzaprav neverjetno.

Alf se z radodajko Ano a taksijem odpelje domov, a pred svojimi vrati najde spečo in pijano Ljubico. Alf in Anajo potegneta v Alfovo stanovanje. Ana predlaga, da bi Ljubico skupaj slekla, on pabi jo v spanju pofukal. Ker ni bilo iz tega nič, se Ljubice samaloti in jo liže po pički. Ljubica se nenadno prebudi in se sprva razburi, nazadnje pa nastane iz tega prijetni ménage à trois.

Pozneje privede Ljubica k Alfu bogatega Amerikanca, ^{sej} ki bi ta v Parizu rad spoznal kakega rojaka. Ljubica želi denarnika osvojiti, a ta se izkaže za homoseksualcax takoj, ko obišče Alfa Peter, Janjin brat, in mu prinese Janjino pismo. Tako se zdaj oblikujeta dvojici Alf - Ljubica x in Henry-Peter.

Aleksandra zaupa Alfu svoje pridruženje satanističnemu kultu, ki ga vodi kanonik Charenton. Alfa zanima, da bi se udeležil črne maše, in Charenton mu to dovoli. Z Aleksandro se zvečer odpravita na obred v okolici mesta. V programu obreda je bila tudi seksualna orgija. A celo fukoljubki Aleksandri je bilo dogajanja preveč in z Alfom sta odšla k njej domov.

Po čudnem naključju se Alf in Arthur srečata s pritlikavko Charlotte in v nadaljevanju se поблиže seznanijo. Ona je članica nekega cirkusa, a je trenutno na oddihu.

Ljubica se odpravljaj iz Pariza in z Alfom imata intenzivno zadnje fukalno srečanje.

Za pestrost dogajaja poskrbi naslednje srečanje. Alf in prijatelj Ernest se odpravita na obisk k izumitelju Mutzborgu. Le-ta ponudi družbi opojno pijačo, ki vse oamami, Mutzborg pa zaspi. Na terenu ostaneta dva para. Ernest se loti Mutzborgove žene /35-40 let/, Alf pa njegove hčerke /17-18 let/. Seveda se dajo vsi dol ali gor, nato pa se para zamenjata, da ni dolgčas.

Na vrsti je domislica radodajke Ane, ki bi imela rada zabavo. Zadovolji se s četverico : Alf, Ernest, Sid, Arthur.

Zmenijo se za srečanje in moški jo nestrpno čakajo. Ana se pojavi /stran 121/ : "gate in čevlje ima na sebi... pa drugega nič. Njeni veličastni joški so goli... "Evo, tu imate", reče Ana." Vrstni red udeležencev pri Ani je Alf uredil z vlečenjem kart in si spretno pridobil prvo mesto. Sledi naporna fukarija /strani 121-129 !/, tako da so na koncu izčrpani tako izvajalci kot bralci. Smo na koncu preveknjige in tako se malce oddahnemo.

Na začetku 2. knjige se vrnemo k nekaterim dogajanjem 1. knjige. Alf je nago Aleksandro s črne maše odpeljal na njen dom in razvije se razgibanafukarija.

Stran ~~126xxxxx~~ 136 : "Kurca si poleže na dlan in se z ustnicami dotika njegove glave..." In dalje /stran 127/ : "Ko si znova vtakne Ivanca Č. v usta, mi je pri priči jasno, da bo prišel mehak iz njih." Med fukanjen ječas tudi za klepet in Aleksandra vpraša Alfa, ali ni ona boljša fukača kot Tanja. Alf ji ne odgovori, saj ve : "Tanja je razred zase..."

Stran 141 : "Moj kurc je trd, stiska ga med stegni in drgne svojo pečeno breskev obenj." In dalje : "... udobno ležiš na hrbtu, z vrha patepdeluje močnain skočnamrha." In še : " Rada bi videla, kaj se zgodi, ko nama pride, izjavi : ... a ko se res zgodi, ima tako steklen pogled, da po moje sploh ne zaznava, kaj vidi..."

Vrniti se moramo še k Charlotte. Slednja je pri Arthurju pustila sporočilo, naj jo z Alfom kaj obiščeta. Prijatelja se povabilu odzoveta. Postopno pride do ogleda pritlikavkinih telesnih čarov in do tehtanja možnosti fukanja.

Stran 152 : " Uleže se, razkorači noge in pravi, da kar daje." In res ~~x~~ sta jo oba pošukala. Ko pa sta končala, je v sobo ~~x~~ vdrl Charlottin veliki pes in se je ~~laskal~~ ljubezensko lotil.

Stran 156 : " Pes je tačas že zrinil vrh svojega rdečega in živahnega kurca Charlotti med noge."

Ano vzdržuje starejši bogataš, a Ana ima z njim težave zaradi njegovih čudnih domislic. Ni pa ljubosumen in z zanimanjem posluša o Aninih seksualnih prigodah. Alf pokaže Ani njene pornografske fotografije, ki jih je Ernest nekje kupil. Ana je šokirana, a njenemu bogatašu bodo fotografije gotovo ugajale !

Zatem se Alf in Ana odpravita k Aninama prijateljicama lezbijkama, k Billie in k Jean. / Opomba : ime Jean je morda namensko in namiguje na Monino lezbijsko prijateljico !/

Stran 162 : "Pozneje mi Anapove, da ima Billie nekaj denarja, Jean pa nič, in tako ima Billie račune na skrbi, Jean pa da pa noge narazen, kadar je treba."

Ana je že pripravljena seksualno pojedino. Jean je biseksualka in se željno ogleduje po Alfu, Billie pa sklene sleči Jean, pa naj jo Alf vidi. Tako se Alf in Ana mečkata, lezbijki pa družno slačita ena drugo in se lotita svojega posla.

Ana pa presenetljivo predlaga, naj Billie pofafa Alfu kurca. Za čistokrvno lezbijko bi bil ta posel nesprejemljiv, a Billie predlog sprejme in tudi požre Alfovo spremeno. Nato pa se Billie spravi na Anino pičko, Alf pa pride do fuka z Jean.

K Alfu pride po daljšem času Tanja in se predstavi v novi nagi obleki ! Dala si je namreč obriti svoj mednožni grmiček. Brat Peter jo je skrbno obril, Tanjin prijateljica Radica pa je pri tem asistirala. Tanja zdaj kaže Alfu svojo novo toaleta, a hitro preideta k selu.

Stran 176 : "Tanjami drži kurca v smrtnem primežu... ne bo ga spustila, dokler ga ne zadavi. S pičko pa ravna tako kot otrok z novo igračo... še zdaj, ko se igra z mano, jo mora z drugo roko ves čas preiskovati.." In dalje /stran 178/ : " Ko zdajle fukam Tanjo, je skoraj tako, kot bi fukal osnovnošolko, le da osnovnošolka ne bi bila videti tako zelo naga."

V zvezi s Tanjino prijateljico Radico /zelo slovanško ime !/ je treba zdaj predstaviti ameriško družino na turističnem izletu v Parizu.

To je družina Backer : podjeznik Sam, njegova žena Ann in njegova mladoletna hčerka Radica. Sam je že seksualno preskusil Radicino prijateljico Tanjo. Njegova žena je na radodajka in je ljubica Alfa, a tudi njegovih prijateljev ne zavrača. Tanjapa Radico uvaja v seksualno šolanje.

Alf in Sam obiščeta Aleksandro. Le-ta je z veseljem pripravljena za fuk, a le z enim. Alf ji priporoči Sama, ker ima sam že dogovorjen zmenek. Pa je stvar bolj zanimiva, je bil to zmenek s Samovo ženo Ann!

V Alfovem stanovanju se Ann zanima za pariške posebnosti in tudi za pornografske slike. Alf ji pokaže šop fotografij, na katerih je Ana ! Slike Ann razvnamejo.

Stran 190 " : "Kakor hitro imam roko pod njenim krilom, gre vse kot po ma^slu. Ko jo potipam po stegnih, jih da naražen in mi pusti, da ji slečem hlačke, ne da bi trenila z očmi." In dalje /stran 191/ : "Poljubim jo točno napizdo, z jezikom ji zdrsnem mimo ustnic in noter..." In dalje /stran 192/ : "Začnem ji lizati češpljo, se zavihtim nanjo in jo butnem z otepačem v obraz. Hip zatem čutim na njem njen jezik... odpre usta in si zbaše Ivančevo glavo vanja..."

Ann pa se še tu in tam spomni na svoje zakonske zavore.

Stran 194 : " Ubogi Sam... Ubogi Sam ... res ni lepo, da ga takole vara... in že se zvrne^vznak in se razkorači..."

Sam pa se pozneje Alfu pohvali za^fuk z Aleksandro. Stran 196 :

"Ta pa zna^fukat !" navdušeno reče Sam... še ni minilo pol ure, odkar si šel, ko sva že bila pri stvari !"

Samu se je zdelo imenitno, da^f je^fikal najprej s hčerjo, nato pa še z materjo, in povrh sta mu obe cuzali kurca !

Sam računa na češče shajanje z Aleksandro, Alfa pa naprosi, naj ga časovno opravi^{vičujepri} Ann, če bo treba...

Celotni zadnji del knjige je^v z^{na}menju seksualne dejavnosti družine Backer.

Ann je najela nekaj sob v bližini Alfovega stanovanja. Tu bi imela srečevališče za prijatelje...

K Alfu pride nap^bisk Jean z nedvomnim namenom, da bi se z njim pofukala. Razloži mu, da se Billie dobiva^{tudi} s Tanjo in z Radico! Komaj sta se začela otipavati, že se je^pjavila

Tanja in izjavila : "Romanca, romanca !" Jean je bilo sprva malce nerodno in se je umaknila iz Alfovega naročja.

Tanja pa méni, da je zadrega odveč.

Stran 206 : "Jean, saj si mi vendar cuzala pičko... in jaz tebi... zakaj ~~namax~~ bi nam^abilo nerodno?"

In dalje /stran 207/ : Tanja Jean " poljubi namⁱčni, goli ses... Ko bi leⁱmela sama take joške, zavzdihne..."

Zatem se slečeta do nagega in začne se ménage à trois.

Stran 210 : "Kurca imam napol zunaj Jeanine pizde in Tanja ga poljub^eja. Ustnice se ji razlezejo po njem in začne ga cuzat... nato usta zalezejo navzdol in se prisesajo še Jean na pizdo..."

K Ann pride Billie, dabinji prodala nekaj svojih pornografskih slik.

Zatem Billie obišče Alfa, da bi se z njim pomenila o Jean. Je namreč v skrbeh, da bi ji Alf prevzel Jean. Nimapa nič proti, če Alf Jean kdaj nategne, samo da ji je ne spelje. Alf ji skrbi odstrani in Billie se mu za ~~zavle~~ ^{skraj zabavo} ponudi za fuk ! Stran 212 : " Vsake toliko se rada tudi pofukam," prizna Billie." In res. Alf se loti dela, Billie pa med fukom riše po steni. Alf je užaljen in jo za kazen pokavsava v rit., kar pa Billie razburi.

Vendar ~~na~~ Billie ni zamerljiva in se kmalu spet oglasi pri Alf, tokrat z vprašanji o Ann, ki očitno želi z njo v posteljo! Ann torej šori svojo dejavnost v biseksualnost.

Alf in njegov prijatelj Ernest in Sid opijejo Ann in priredijo zabavo v njenem stanovanju. V zabavo je vključeno tudi fotografiranje Ann kot pornografske zvezdnice. Ann je sprva oklevala, nato pa se je prepustila fotografiranju, ki naj bi bilo za njeno zasebno zbirko.

Stran 230 : "Komaj se do nagega slečeva, se vrže na najina kurca." In dalje : "Široko se razkorači in nam pokaže vse, kar premore med močnimi bedri!" In še stran 231 : "Mojbog !" zacvili Ann čez minuto. "Prišlo mi bo ! Naj mi da eden kurca, da bom cuzala, ko mi pride..."

Moramo zapustiti mater, da si ogledamo še hčer. Alfa obišče Radica z novico : /stran 237/ " Ati me je včeraj pofukal..." Mladenka mu razloži okoliščine : "Sam je šel za Radico v njeno spalnico in ona se je začela kožt zblojena... kot kurba... preobčaiti vpričo njega. V dveh minutah jo je začel otipavati, v treh jo je spravil ~~xxposteljo~~ na posteljo. Po petih jo je

fukal..." Radica je dodala : "Najbrž sem si želela." (!)

Alf jo vpraša, kaj namerava zdaj ukreniti. In Radica : "Najbrž se bom spet pofukala z njim... In potem spet... če bo hotel."

Nato se obrne k Alfu /stran 239/ : "Kaj neda veš, zakaj sem prišla k tebi ? " Vsi bralci vemo, da je prišla na slastne seksualne vaje.

Stran 241 : "Smuknem ji z jezikom v češpljico in jo nekaj časa cuzam. Radica mi drži kurca v obema rokama." Njuno živahno početje

zmoti zmoti glasno trkanje na vrata stanovanja. Radica iz gine podposteljo ^{v spalnici} s svojo obleko vred. In kdo je pri vratih ?

Sam je prvič obiskal Alfa na domu ! "ežijatega prizora je vrhunška! Alf popelje Sama v drugo sobo. Sam pa izpove

Alfu to, kar je že slišal od Radice. Razumljivo je, da je bil Sam hudo zmeden ob svoji kršitvi incestnega tabuja. A ker je imel zmenek / najbrž z Aleksandro !/, jekmalu odšel.

Zdaj je Alf Radico z udarci na rit prepričeval, naj z očetom več ne fuka. A punca je bila trmasta : "Bom fukala z njim!

In ... in fufala ga bom tudi!" In dalje /stran 245/ : " Zdaj me pofukaj !" sope. "Ce si mi že rit ogrel... pofukaj me !"...

"... na trebuh jo obrnem in se ji spravim za hrbet. Zrinem ji Ivančevo glavo v pizdo in fuknem za njo še ostalo."

Razburjenje v družini Backer se je nadaljevalo,

Ann je vznemirjeba zaradi svojih pornografskih slik, ki jih je dobila. Sam je v dilemah zaradi nove incestne igrice : ko je zaspal, mu je Radica cuzala kurca ! Alf svetuje Samu, naj za nekaj časa obišče kurbišče.

Billie in Jean obiščeta Alfa in Billie mu pove, da je Ann estala z njo čez noč.

Ženski pripravita obed za vse tri, nato pa se predata svojemu ljubljenu. Jean je navdušen ob lizanju Billiejine pičke : "O, kako je nocoj fina in sočna, " reče. "In dlake imaš nadišavljene z Oranžnim cvetom..." Alf ne želi biti pozabljen in svojega kurca poriva v Billiejina usta, a ji vrne lizanjem njene pičke. Končno se zapleteta v kavs še Alf in Jean.

Stran 256 : "Moj kurc kar naliva vanjo, jaz pa se prištulim z obrazom k Billieji pički nazaj in jo cužam, tačas ko polnim Jeanino maternico. Že tedne in tedne nisem imel tako ugodnega fuka kot s tole lezbijko in z njeno punco..."

V presenetljivem finalu te razburljive knjige, ki je pornografski pandemonij ali pa groteskna seksualna komedija, ameriški amater Sam prekosi pariškega profesionalca Alfa. Slednji je spet brez denarja /kar je Millerjeva značilnost !/ in se odpravi po finančno pomoč k Samu. Slednji je pijan in povabi Alfa, naj pofuka Ann, ki naga leži v spalnici.

Sam pokaže Alfu Annine pornografske razglednice, ki jih je našel pri njej. Ann na Samovo povelje pocuza Alfu kurca ! Sam pokliče v sobo še Radico. Tudi taje naga in Sam vabi Alfa, naj pofukarbe.

Stran 258 : "Radico potegnem sebi in puncaga zgrabi za kurca. Na kolena si jo posadi in ji šari po česplji..."

Sam vabi k sebi Alfove prijatelje. Stran 259 : "Rad bi se spoznal z ljudmi, ki so mi jebali familio !"

In dalje : "Nocoj bomo imeli veličastno zabavo, Alf," reče.

"Z lezbijkami in z vsem mogočim... neka Billie je zvlekla mojo ženo v posteljo IN hčerko... da ne pozabim Radice !

Šampanjca in pičk za vse ! Janjo bom spravil sem ... in Aleksandro ! Preparozil bom Pariz !,..." ( )))

Po novicah o družini Backer Alfa le pride do vprašanja denarju, Sam mu takoj napiše zeleni znesek na ček in ga ponovno povabi na večerno zabavo. Stran 260 : "saj se boškaj oglasil že nocoj, da mi pomagaš nategniti ti pički, a boš ?"

Ameriški amater z velepotezniimi seksualnimi načrti ostaja za zdaj v Parizu /v ZDA bo težko nadaljeval z domačim dvoženstvom !/, Od mnogih seksualnih naporov utrujeni pariški profesionalc Alf pa hiti po denar, s katerim bo ušel čez ocean domov.

Ne smemo pozabiti na kompozicijski poudarek. Prvo poglavje se začne z domačim pariški incestom /oče in 13-letnica/, zadnje poglavje pa se konča s turističnim ameriškim incestom /Sam in Radica/. Poanta, ki se ponuja, je v tem, da "grešni" Pariz tako močno vpliva na - recimo- puritansko ameriško družino, da sexke le-ta preda "razvratu" !

Utrujenega fukačja Alfa bo zamenjal sveži seksualc Sam. In ne pozabimo : brezdenarnik bo zamenjal denarnik ! Pripovedni sistem Opusa pistorum je podoben Tihim dnevom v Clichyju. V obeh delih se vrstijo fragmentarne seksualne prigode, le daje pornografskost Opusa pistorum poudarjena z bolj provokantnim seksom. Vsekakor pa je tudi Opus pistorum umetniška obravnava seksualne tematike.

OPOMBA : Na začetku dela je MLINAR /MILLER, PISTOR/, na koncu dela deluje in govori PEK /nemško BÄCKER, angleško BACKER/. Mlinar iz žita zmelje moko : prehrano /literaturo/, Pek iz moke speče kruh : končni izdelek /knjigo/.

Ko PEK peče KRUH, kuri /KUREC/ pečko /PIČKO/ !

Esejizem je opazen element v Millerjevih avtobiografskih knjigah in ni čudno, da je avtor napisal tudi vrsto esejev.

Ob drugih delih je pisal leta 1940 tudi esej Svet seksa /The World of Sex/. Prvo izdajo eseja /najbrž le nekaj

izvodov za redke ljubitelje ^{že} že naslov eseja je bil za puritance vznemirljiv/ je ^{postovo} ~~najbrž~~ pripravil ^{isti} ~~izdajatelj~~ knjigarnar, ki je objavil zametek Opusa pistorum.

Čez 17 let /1957/ je Miller svoj esej popravil in dopolnil.

Imam hrvatsko izdajo " Svijet seksa, ~~1987~~ 1986.

Ker je bila 1. izdaja eseja v ZDA že zaradi naslova zavrta in domala []]legalna, se je avtor odločil 2. izdajo eseja natisniti v Franciji.

Na koncu ^dpregovora avtor izjavi, " da osnovni namen spremembe ^loriginanega besedila ni bil misel spremeniti, ampak jo ⁺pojasniti."

Iz zelo zanimivega bes^e dila bom izbral za informacijo svojih bralk in bralcev le nekaj drobcev.

Začetek eseja : " Često opažam, da ^vvečinam []]ojjih bralcev prip[]]ada dvema različnima skupinama : v prvi skupini so tisti, ki trdijo, da jih liberalno doziranje seksa odbija ^{da} ~~odvrca~~ in ^{da} ~~jim~~ se jim gnusi, v drugi skupini pa so tisti, ki so navdušeni, da ta element predstavlja tako obsežen sestavni del.." Kar razumljivo in znano iz čatinskega izreka ^UDe gustibus non est disputandum.

Stran 12 : " Jaz sem vedno mislil, da ^fobstaja samo ena pot, pot resnice, ki ne vodi k odrešitvi, ampak k razsvetljenosti."

~~Arxxx~~ Avtor poudarja, da ga je v Prakovem povratniku najbolj zanimalo samoosvobajanje !

Stran ~~13xx~~ 15 : " Kozorogov povratnik je prehod v razumnejšo fazo " iz zavesti o sebi k zavesti o cilju."

Stran 17 in dalje : " Dokle^o ne sprejmemo dejstva, da je samo življenje zasnovano na skrivnosti, se ne bomo ničesar naučili." (1)

Od strani 23 dalje razmišlja avtor o svojem doživljanju seksa od mladosti dalje.

Od strani 42 dalje opisuje Miller svoje seksualno zблиževanje z žensko, ki je postala njegova 1. žena /v Seksusu nastopa z imenom Maude/. V medenem mesecu sta živelapri ženini materi in tam se je Henry s taščo z veseljem "dal dol".

Por vrnitvi domov je žena zanosila, a ni želela niti otrok niti spava! Navsezadnje je rodila hčerko. Henry jo je varal z njenimi prijateljicami. Z njo se je bolje razumel po ločitvi /prim. tudi Seksus !/.

Na strani 57 omenja avtor seksualno promiskuiteto Amerikancev, ko pridejo v Pariz /prim. družino Backer v Opusu pistorum !/,

Millerjeva razmišljanja v tem eseju ~~pa~~ daleč presegajo okvir naslova, torej seksa. Avtor se podaja v široko obravnavo družbenih problemov sveta, podobno, kot je to počel v svoji avtobiografskih delih.

Seveda je tudi ta knjiga v določeni meri avtobiografska /razvoj lastne seksualnosti od mladosti do 1. in do 2. žene/.

Avtor konča esej filozofsko : " Vse izginjajv času.

Vode ostajajo." /1957 - Big Sur, Kalifornija/

OPOMBA : Slovenskega prevoda Sveta seksa še ni.

Esej z naslovom Modrost srca /The Wisdom of the ^{heart} HEART/ je prvič izšel leta 1941, torej v času Millerjevega živahnega snovanja tudi drugih del /npr. Kolos iz Marous-sija, Tihi dnevi v Clichyju, Svet seksa .../.

Imam hrvaško izdajo : Mudrost srca, 1986.

Slovenskega prevoda te knjige še ni.

Naslov knjige izhaja iz enega od esejev v tej knjigi. Knjiga vsebuje 18 esejev, od katerih jih bom bežno predstavil le nekaj. Pojdimo po vrsti.

Prvi esej Stvariteljska smrt je odlomek iz Millerjeve nedokončane knjige Lawrenceov svet. Naslednji odlomek iz iste knjige se pojavi kot 14. esej in z naslovom V bodočnost.

Miller je Lawrencea zelo cenil in ga ima " za edinstveno in reprezentativno osebnost našega časa".

Zelo privlačen je esej Razmišljanja pisanju, saj nam Miller odpira pogled v svoje pisateljstvo.

Nekaj izbranih misli s strani 21 :

"Pisanje je kot samo življenje raziskovalno potovanje...

Pisec živi med gornjim in med spodnjim svetom, on gre po poti z namenom, da na koncu sam postane ta pot... (!)

Jaz sem človek, ki pripoveduje zgodbo o svojem življenju, o procesu, ki postaja z mojim obstajanjem vse bolj neizčrpen...

Skoraj od samega začetka sem se ~~zavzela~~ globoko zavedal, da cilj ne obstaja .../!!

Stran 25 : Umetnost je samó način življenja, popolnejšega življenja.

Stran 30 : Nihče, ki se prostovoljno preda izkušnji, se ne ~~ne~~ more utopiti v oceanu stvarnosti. /!/
 Esezj Raimu omenjam zato, ker govori o znamenitem francoskem igralcu /1883-1946/.

Esezj Filozof, ki filozofira obravnava nemš^kega filozofa Hermanna Keyserlinga /18⁸0-1946/. Ta filozof je gotovo pritegoval Millerja s svojo življenjsko odprtostjo, potrjevano tudi z mnogimi potovanji. Znana njegova knjiga : Popotni dnevnik filozofa /1919/.

Esezj V čast Blaisu Cendrarsu govori o francoskem pisatelju, o katerem avtor več pove v Knjigah v mojem življenju.

Zaključna eseja v knjigi se ukvarjata z Balzacom : Serafita ter Balzac in njegov dvojnik. Že ^{ov} v Knjigah v mojem življenju sem se čudil, kako da Miller izpostavlja pri Balzacu dva njegova mistična romana : ^{Je} Serafita in Louis Lambert.

Tu ju v dveh ^h esejih podrobneje obravnava.

Kako jemogóče, da vitalno-seksualni Miller občuduje dva mistična romana ? A očitno je Miller poln nasprotij.

Vendar pa je bil poln nasprotij tudi Balzac, vitalni realistični romanopisec. Miller ~~ne~~ označuje mističnega Louisa Lamberta kot Balzacovega dvojnika !

Tu se pridružujem izreku De gustibus... in se znanstvu z obema pomenjenima romanoma odpovedujem.

O seksualnem vitalizmu Henryja Millerja, 14. del

/Predraga moja ^{re}Brenda ~~...~~!
Ljubavnopisna Henryja Millera Brendi Venus, 1987/

Končujem obravnavo o "mojem" Millerju, torej o Millerjevih knjigah v moji knjižnici, z najzanimivejšo knjigo, z izborom pisem, ki jih je avtor v zadnjih 5 letih svojega življenja pisal mladi igralki Brendi Venus. /Njen priimek ima kar simbolno vrednost !/ Knjiga je najbrž izšla prvič leta 1983, kar je letnica Durrellovega Predgovora. (ali šele 1986?)

Imam hrvaško izdajo, 1987.

Knjiga ^{ima u}vsebuje tudi spremna besedila Brende Venus.

Izdaja vsebuje 105 Millerjevih pisem od 1500 /!/ pisem, ki jih je Brendi pisal v letih 1976-1980 do konca življenja umsko sveži, telesno pa precej betežni pisatelj. V svojem ^dPredgovoru Durrell lepo predstavi vlogo Brende Venus ob koncu Millerjevega življenja.

Stran 6 : "Brenda Venus je odigrala najlepšo vlogo, ki jo more igralka želeti - vlogo muze in negovalke velikega duha ob zatonu. Kakšna sreča, da je prišla pravi čas ! In kakšna sreča, da je bila tenkočutna in sočutna mladenka, popolnoma do ^rasla ta ^ko veliki vlogi."

In še zaključek Predgovora na ^{str}ani 7 : "Vsi smo ji še kako hvaležni za njeno dobroto, za nežnost in za uvidevnost." Za uvod v pisma je Brenda / rojena 1947/ povedala, kako je prišla do Henryja /rojenega 1891/ /stran 15/ ;

V neki knjigi na dražbi je našla Millerjevo pismo neki ženski in si jo pridobila za 3000 ^{arjev}doljev ! Pisala je Millerju in pridala še njegovo najdeno pismo ter nekaj

9.6.1976

svojih fotografij, s katerimi je občudovalca ženskih lepot takoj pritegnila. Po nekaj dneh ji je poslal 1. pismo od 1500 pisem.

In 1. stavek 1. pisma je kar pričakovan : " Ali je vaš priimek zares Venus ?" /Tudi sam sem takoj pomislil, da je Venus najbž psevdonim!./

Svoj galantno-osvajalni pohod do mlade igralko je prekaljenš ljubimce Miller začel že v 1. pismu /stran 16/ s stavkom :

"Vsekakor bi se rad spoznal z vami, vedno mi je ljubo videti lepo žensko." Zaključni pozdrav pa je že mladostno vitalejn :
"... je vous embrasse tendrement."

Dopisovala sta si že skoraj mesec dni, preden sta se srečala. Šlo je za srečanje ^{ed}med svetovno literarno osebnostjo že ob koncu življenja in med morda nadebudo mlado igralko, ki pa, kot zdaj vemo, ni postala zvezdnica, a kateri je Miller s svojimi pismi zagotovil kulturni spomin.

V 4. pismu /številčenje pisem je moje zaradi lažje obdelave gradiva/ je Henry v ~~maximux~~ nagovoru že napisal : Draga Brenda, ljubezen moja !

V 6. pismu /stran 21/ že ve, da je Brenda po zodiakalnem znamenju škorpijonka. In doda : "Jaz padam na škorpijonke."

V 10. pismu /stran 25/ ji sporoči tole : Obiskala ga je izjemnom lepa mlada Japonka, sicer feministka. Mo mu je govorila o duši, da je držala za penis. ! "Topil sem se od blaženosti."

Osredotočam se predvsem za erotične elemente v pismih, saj je v njih še duš mlađega Millerja in njegovega neminljivega seksualnega vitalizma.

V tem pismu pa tudi izjavi, da je svetovna osebnost : "Pripadam svetu in ne Ameriki niti Franciji."

V 11. pismu /strani 27-28/ ji kritično prikaže japonski erotični film Cesarstvo čutov.

V 12. pismu /stran 29/ občuduje njeno golo forografijo z otrokom /Brenda je bila tudi fotomodel./ Ali je Brenda s tovrstnimi fotografijami Henryja "rajcala" oziroma izzivala njegovo seksualno pozornost ?

V 17. pismu /stran 38/ se Henry še ukvarja z Brendinimi fotosi. Sliko v bikinkah je označil za bajno ! "In tista tvoja bedra ! So ustvarjena, da moškemu drobijo rebra."

Tu Henryjevo seksualno poželenje napreduje /stran 40/ :
"da ti vsaj malo potipam tisto stvar."

V Brendinem spremnem besedilu k 19. pismu izvemo, da ima Henry zveze / seksualne ?/ z najmanj 6 ženskami. Eni od teh, Kitajki Lizi Lu, se je morala Brenda nekoč pri Henryju skriti ! Se pravi : Henry je bil še vedno seksualno podjezen !
/stran 44-45/

V 20. pismu /stran 47/ jo ob drugem vpraša, ali ne hodi nikoli nagapo hiši. In doda : " Tvoje telo je pravi dar svetu ! Naj ga vsi spozna ! " In pomisel : ali ni tudi Henry del sveta ?!

V 23. pismu izvemo za presenetljivo zgodbo. Ko je v Franciji izšel Millerjev Seksus, so mu zagrozili z zaporom ! In to v grešni Franciji ! Preiskovalni sodnik mu je zastavil vprašanje /stran 53/ : " Ali vi res verjamete, da ima pisatelj pravico, da pove v knjigi vse, kar se mu zlahka ? "

In Henryjev odgovor /stran 54/ : " Verjamen, spoštovano sodišče ! " Takrat sodnik pristopi k njemu, ga objame in poljubi na obelici ter pove : " Vi spadate med nesmrtnike : Francois Villonu, k Paudelair, k Zolaju, k Balzacu. Vsaka vam čast ! " Miller je ta dogodek komentiral takole : " Od takrat sem junak francoske književnosti, kot da sem njihov."

V spremnem besedilu k 23. pismu Brenda spregovori o tem, da na Henryjeva seksualna pisma ni odgovarjala, skušala ga je obdržati na telesni distanci. Ko pa je nekoč omel, da bi ji rad napisal res vroče erotično pismo, je popustila: naj napiše vroče erotično pismo, rajši v francoščini.

In sledilo je ~~vroče erotično pismo~~ 24. vroče erotično pismo v francoščini. Odlomek iz seksualne fantazije /stran 57/: "Prizor, ki mi pride napamet, se često ponavlja. Sem pri tebi in gledam tvoje slike. Kmalu mi daš neko pijačo. Ta nama zleze v galvo. Ti imaš na sebi zelo tenko in prozorno krilo. Nad popkom nimaš ničesar. Dojke so ti prekrasne. Videti si kot baletna plesalka /nekaj degasovskega/. Noge imaš močne in lepe. Menadoma se vržem natebe in ti dvignem krilo. Pod krilom sinčisto gola. Od pogleda na tvojo malo pičko, obraščeno s črnimi in z bujnimi dlakami, se mi je takoj dvignil. Sežem z roko med tvoji nogi in vidim, da si že vlažna.

Zdiš se vznemirjena, pripravljena na vse."

Došajmo le še kratko angleško besedilo v tem francoskem pismu /stran 58/: "Jebi me, Henry, jebi! Zarini mi ga do konca! Strašno sem narajcana!"

Tega vročega pisma Brenda ni opombirala.

V 26. pismu si privošči naslednji stavek: /stran 63/

"Prepričan sem, da bi mi, če bi te resno naprosil, da mi opišeš svojo pičko /fizično/, to strokovno opisala."

V 31. pismu spet strastno nagovori Brendo /strani 80-81/

"Jaz ljubim tvojo pičko, tvoje joške, tvoja bedra, tvojo ritko tako kot vsak star razvratnik, samo da jih jaz ljubim, tako se mi zdi, z večjim žarom." Na koncu pisma je pridal 14 zvezdic, kar je razložil kot število namišljenih jebačin!

V 34. pismu s svojimi seksualnimi željami nadaljuje /stran 92/;
 "Najraje bi te vso oblizal, zlasti tisto malo razpoko med
 nogama... Nihče mi ne more preprečiti, da te strastno fukam v
 svoji domišljiji... Tvoje bajno telo je večna skušnjava."

V 35. pismu se njegovo poželenje ponovi /stran 93/ :

" ... to, kar jaz zares želim, je, da ti nežno tipam pičko
 /le petit chat/ skozi obleko ali golo, tako ali drugače, vseeno."

V 44. pismu /stran 118/ spregovori o Venerinem hribčku, o Vene-
 rini votlini... "Za zdaj mi je dovolj, da ti vidim obraz,
 blesteče oči, malo gole kože /joške ali bedra/.... Kadar
 odideš, se mi dvigne - zakasnela reakcija."

V opombi k 46. pismu Brenda šove, kako jo je Henry izobraže-
 val s knjigami o seksu. "enil je, da je seks ena od naj-
 višjih oblik duhovnosti /!// in umetnosti /!/, ki sploh
 obstajajo. Podarjal ji je knjigo o tantrični jogi in
 knjigo o erotični duhovnosti " Vizije Konaraka. /Opomba :
 svetišče v Indiji, znano po erotičnih skulpturah/
 /stran 121/.

Tako jzatem ji v 47. pismu poroča o tem, a da je prejel
 po pošti knjigo o japonski erotiki, polno fotografij v
 različnih svobodnih obscenih pozah.

V 49. pismu razmišlja o seksu in o ljubezni /stran 125/ :
 "Seks in ljubezen - večni problem. Ni rešitve. Vsaj jaz je
 ne vidim.... Kdor samo ljubi /brez seksa/, živi v večnih
 mukah." Brendi zatem sporoči, da je prekinil svoj odnos
 z Lizo Lu /z očitno prejšnjo favoritko/, ko ji je priznal
 svojo ljubezen naprvi pogled do Brende. Liza mu je izra-
 zila hvalenost za dneve , , ki jih je preživela z njim,
 in rekla, da ga bo vedno ljubila ! /stran 126/.

V 53. pismu /stran 131/ piše : "Odkar te ni, mislim na tvoje telo - intimno, veš. Kako je bogato, kako svilenost, kako lepo pod roko!"

V 54. pismu preberemo med drugim /stran 132/ : "Draga Brenda, često sanjam, da ležim s teboj v postelji, in tu je neizrecno lepo."

V prilogi 56. pisma je poslal Brendi Sceno iz nedokončane drame, v kateri je prikazal del svojega odnosa z 2. ženo June. Osebi : Stella, žena /June/ in Hal, mož /Henry/ /stran 143/.

V 58. pismu izrazi Brendi veliko priznanje /stran 155/ : "O, predraga moja Brenda, j-z sem zdaj živ samo zaradi tebe."

V 63. pismu se pokaže izjemna naivnost starega ljubimca in modričjuna Henryja, ko napiše : " Kako samo uspevaš potlačiti v sebi spolni nagon, mi ostaja še naprej zganka." (//)

Brenda Henryju seveda ni poročala o svojih ljubimcih, saj je vedela, da bi ga to motilo !

V 68. pismu ponavlja svoje želje /stran 175/ :

"Včasih bi te najrajši slekel in te oblizal od glave do pet."

V sanjah preidem z rokama po tvojih oblinah- kakšen užitek !"

V 70. pismu izvemo,, določiten proces med Henryjem in med njegovo 5. ženo Hoki še poteka ! /stran 178/ (1978!)

Ob razmišljanju o Brendi se mu je kurec dvignil. "Ljubim te z grešno ljubeznijo, s kakršno je Heloiza ljubila Abelarda."

/Opomba : primerjava s srednjeveškima ljubimcema je tu povsem neustrezna. Za srednji vek je bila ljubezen med Abelardom in Heloizo gotovo "grešna", , a kje najti "grešnost" v Henryjevi ljubezni do Brende ?!/
 115

V 71. pismu je Brendi poslal opis svojih seksualnih sanj ali pa je bil to kar njegov literarni izdelek ?! /strani 179-181/ :

Oblečena sta spala ali dremala na kavču v neki hiši. Henry se je z roko dotipal do njene pičke, ki je bilazelo živahna, zelo aktivna, zelo, zelo mamljiva." Ko ji ga je vtaknil, so ju kmalu prekinili prijatelji in rešli, da vsi odhajajo domov. Takrat je sanjska Brenda rekla : " Škoda, škoda. Ravno, ko se je tako dobro začelo."

V 74. pismu se spominja prizora, kako sta se tisti dan srečala. Ko je Brenda prišla /najbrž po daljšem času/, ~~se~~^{ste} se objela in Brenda je pohajljala /stran 186/ : " Kako te je lepo držati v rokah !" Ta klic bi prej pripisovali Henryju. A ta je bil srečen, ko jo je videl živo in vedro. Vendar se je spomnil na dotik njene leve ritnice in desne joške ! Ponovno izrazi svojo noro zaljubljenost vanjo, " v mlado žensko, ki mi piše izjemna pisma, ki me ljubi do groba, ki me drži pri življenju in pri ljubezni..." Henryjeva romantična zanesenost še raste /stran 188/ : " Midva nisva od tega sveta. Midva pripadava zvezdam tudi na drugi strani vesolja." /!

V 76. pismu je le prešel od vznesene romantike v racionalno razmišljanje /stran 190/ : "Nisem toliko drzen niti nor niti prismuknjen, da bi ti predlagal, ~~da~~^{moj} piš z mano. Lahko si zamislim, kako mrzko mora biti mladi lepotici, kot si ti, če ji skoraj 90-letnik predlaga, naj se z njim ljubi."

V nadaljevanju /stran ~~18~~ 191/ pravi : "Ne pričakujem, da mi boš dala. Sumim, da bi mogel zadovoljiti tako žensko, kot si ti." Predlaga pa, ~~xxxxxxxxxxxxxxxx~~, naj bi mu dovolila, da se dotika njenih najintimnejših mest, da jo ljubkuje."

V opombi k 76. pismu je Brenda kratko napisal ^{da, da} ~~to~~ ; ~~Na~~ pismo ni odgovorila, vendar je naslednji dan odšla v beli grški halji k njemu in rekla : "Henry, v zvezi s tistim, kar si zaprosil..."

Odvrglaje haljo, oba sta se nasmehnila in ona je odšla.

Torej : integralnó /?/ stritiz da, a tipanje ne ! Brenda zelo spretno dozira Henryju svoje čare !

V 77. pismu izrazi svoje ožarašje, ko mu je pokazala svoje joške, Zdaj pa ni jasno, ali je bil zagled samo zgornji del Brendine sprednjice ?!

V 78. pismu se njegova zgovornost spet razmahne : /stran 193/

"Ljubim te z orfično ljubeznijo. Ljubim te iz trtičnih globin, kot bi najbrž rekel Joyce. Ljubim vse na tebi - tvoj videz, tvojo hojo, način, k^a ko se oblačiš, tvoj glas, kavalirskost v tvojih misisipijevskih očeh, tvoj južnjaški akcent /~~domneje občuten~~, tvojo kjužnjaško preteklost, tvoje navine, tvojo držo, tvojo edinstvenost. Najbolj pa ljudem ⁱⁿ ~~način~~, kako me ljubiš. Plemenit, stariški, božanski."

V 79. pismu zanosno govori o njenih pismih /stran 197/ :

"Tvojapisa^m niso od tega sveta. Ti si pravajstrica, da poveš tisto pravo stvar. Tisto, kar poveš, znaš samo ti povedati.

To se ne da oponašati. To je izredno. Omamno. Čutno."

V 84. pismu priloži svoje sanje z dne 25. 3. 1979 /ali

so res sanje ali le literarno izpovedane lastne želje ?! /

strani 205-207/ : Predverje velikega hotela. Brenda je

strastna.: "Pofukajva se tu !" Spet je ~~ta~~ pri roki kavč in

da sta se na delo. Prime gaza kurca in ta se takoj dvigne.

Sleče se do golega. "Tvojapička, mimogrede, je prav taka, kot

sem si jo zamišljal." Kot že v prejšnjih seksualnih sanjah

ju tudi tu pri fukanju nekdo prekine. "Okraj je to direktor

hotela, vzrok za prekinitev pa je nespodobnost, ~~v javnosti~~.

na javnem prostoru. Odgovor-zagovor Janjske Brende je, da je kot igralka vadila sceno iz Viharnega vrha !

V 86. pismu se loti Henry zanj zelo pomembnega vprašanja /stran 209/. "Zdaj se objemava kot brat in sestra - morda malce incestuozno... Zakaj mi ne dopustiš, kot sem že večkrat rekel, da te ljubkujem, da se te dotikam, kjerkoli hočem... Česa se bojiš, kaj lahko izgubiš ? Ali misliš, da bom izgubil vsako spoštovanje do tebe ? "emogoče !" In na koncu pisma še :
" Želim vso tvojo ljubezen, ne samo občudovanje in obožavanje."

Opomba : To je res, Henryja bi ljubeči prijem Brendinih telesnih delov zelo osrečil, ona pa ne bi ničesar izgubila, morda pa celo pridobila nekaj prijetnih občutkov. Res pa bi Brendino enkratno popuščanje povzročilo ponavljalne ali kar stalne Henryjeve tipalne želje ali še kaj več !

V enem od prejšnjih pisem je Henry omenil, da bi ga ob seksu z Brendo morda zaradi vznemirjenja zadela kap, ker ima angino pectoris. Vendar, ali nit to srečna smrt ? A za seksualno partnerko bi bil tak izid zelo neprijezen.

Tako se vidi, da je Brenda spretno manevrirala med zgolj prijateljstvom in med doziranjem čutnosti.

103. pismo je bilo poslano Brendi v Pariz in ona mu je poslala od tam izjemno pismo ob koncu leta 1979. Navajam zgolj njen nagovor : Henry, zlato moje in njen zaključni pozdrav :

Pošiljam ti vso svojo ljubezen za večne čase ... Brenda /
V letu 1980 je Henry pešal. Tudi pismo je že težko napisal.

Tako mu je 105. pismo po Henryjeve nareku napisal pomočnik Bill.

Vprašljivo pa je zadnje 106. pismo v knjigi. Podpisan je sicer Henry, a datum pisma je 29. 9. 1980. Henry pa je

umrl 7. 6. 1980. V čem je prava?

106. pismo je zgolj odlomek 74. pisma ! Brenda je svoj "in memoriam" ali "hommage" Henryju izrazila ~~kar~~ domiselno kar z njegovim besedilom ! Oblikovno pa bi moral biti ta pisemski odlomek venčdarle nekako poudarjen ! Zadoščal bi že drugačen tisk /večje črke, temnejše črke.../. Veljaba se dotakniti še dveh Brendinih pisem iz leta 1980, ki sta objavljeni v knjigi.

Pismo 7. januarja 1980.

Nagovor : Dragi Henry, zlato moje !

Sklep : za vedno tvoja Brenda.

In še misel iz zadnjega stavka v pismu. Ko jo je nekdo vprašal, kaj ji pomeni Henry Miller, je odgovorila : "Vse" !

Pismo 22. januarja ~~1980~~ 1980.

Nagovor : Za vedno moj Henry !

Sklep : Samo tebe ljubim, zdaj in za vedno... Brenda.

SKLEPNE MISLI

Henryjeva pisma Brendi so ljubezenski roman v pismih, zvrst, ki se zdi za 20. stoletje zastarela, a njen pojav izpričuje večno živost prave čutenjsko-mišljenjske književnosti. Njegovih 15000 pisem /!!!/ Brendi v 5 letih /natančneje : v 4 letih !/ je najverjetneje svetovni rekord eni osebi časovno namenjenih pisem.

Ni povedano, koliko pisem je Brenda napisala Henryju /te-ta ji je včasih pisal dve pismi ali celo tri pisma ~~na~~ dnevno !/. Vendar četudi jih je napisala ^{več kd} polovico manj, je to izredni številčni dosežek. Gre pa še za sporočilnost in za literarno vrednost teh pisem.

Henry je pisal različno dolga in različno pomembna pisma.

A bil je svetovni avtor, še vedno energijsko močan. Brenda kot mlada piska, ~~x~~ pamu je bila vsebinsko in izrazno kos, ~~q~~ karčje presenetljivo in vredno občudovanja! ~~q~~ Tudi Henry ji je izražal občudovanje za njena pisma /prim. 79. pismo/. Henryjeva pisma se dotikajo številnih ~~o~~ osebnih vprašanj, a tudi družbenih, zlasti kulturnih zadev.

V stotih Henryjevih pismih se zrcalijo bistvene ~~č~~loveške pomeljivosti : večno moško in večno žensko /Ewig weibliche/, spoj še aktivne starosti in že zrele mladosti, erotični potek od besednega občudovanja do čutnega vznemirjenja, osebno doživljanje ob družinskih in ob prijateljskih povezavah, razpon od osebne skromnosti do zavedanja o lastnem pomenu / svetovni avtor, kandidat za Nobelovo nagrado.../.

In vse to pospremlja vedno pričujoči seksualni vitalizem ! ~~UW~~ Tu je še Brendin delež v knjigix : njene tehtne opombe k Henryjevim pismom večkrat racionalno umirjajo Henryjevo erotično razvmetost. Občutenaje njenatežnja po kulturni razgledanosti / Henry ji je stalno svetoval, kaj naj bere !/. "epozabimo tudi na obe njeni pismi, objavljeni v knjigi : pismo iz Pariza konec leta 1979 in pismo iz New Yorka iz začetka januarja 1980. Iz obeh pisem žarčita njenafesnična privrženost in predanost Henryju.

Onaje njemu neznansko obogatila zadnja leta življenja, on pa ~~xx~~ ji je s svojo modrijansko izkušnostjo pomagal, da se je oblikovala v zrelo osebnost.

OPOMBA : Predrage moje Brende še ni v slovenskem prevodu.

DODATEK: SLOVENSKI PREVOD
JE IZJEL 2021!

KAZALO

- ✓ stran 2 : Kako se je zgodil projekt Henry Miller ?
- ✓ stran ~~4~~ 4 : O seksualnem vitalizmu Henryja Millierja, 1. del
- ✓ stran 12 : O sek. vit. Hen. Mill., 2. del : RAKOV POVRATNIK
- ✓ stran 26 : O sek. vit. Hen. Mill., 3. del : CRNO PROLJEČE
- ✓ stran 30 : O sek. vit. Hen. Mill., 4. del : KOZOROGOV POVRATNIK
- ✓ stran 44 : O sek. vit. Hen. Mill., 5. del : SEKSUS
- ✓ stran 56 : O sek. vit. Hen. Mill., 6. del : PLEXUS
- ✓ stran 67 : O sek. vit. Hen. Mill., 7. del : NEXUS
- ✓ stran 74 : O sek. vit. Hen. Mill., 8. del : KNJIGE MOG ŽIVOTA
- ✓ stran 78 : O sek. vit. Hen. Mill., 9. del : KOLOS IZ MAROUSSIJA
- ✓ stran 87 : O sek. vit. Hen. Mill., 10. del : TIHI DNEVI V GLICHYJU
- ✓ stran 92 : O sek. vit. Hen. Mill., 11. del : OPUS PISTORUM
- ✓ stran 106 : O sek. vit. Hen. Mill., 12. del : SVIJET SEKSA
- ✓ stran 108 : O sek. vit. Hen. Mill., 13. del : MUDROST SRCA
- ✓ stran 110 : O sek. vit. Hen. Mill., 14. del : PREDRAGA MOJA
 BRENDIA : Ljubavnopisma Henryja Milliera Brendi Venus